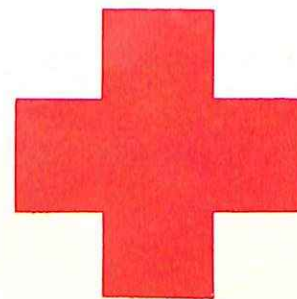

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1984

Η ΝΟΥΒΕΛΑ ΤΟΥ «Ε.Ε.Σ.Ν.»

Η ΘΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΣΤΟΡΑ

ΤΟΥ Α. ΜΑΝΖΙ

Μετάφραση
ΖΗΣΙΜΟΥ ΒΙΡΒΙΛΛΗ

3

περιπλανιόταν μίλια μακριά, ψάχνοντας για τρυφερούς βλαστούς.

Θά γύριζαν πίσω μόνο στην αρχή του φθινοπώρου, πριν απ' τη «νεκρή εποχή». Αν έμεναν στο χωριό, οι προμήθειες, που ήταν σωριασμένες στις αποθήκες, δέ θα έφταναν για όλους. Γι' αυτό αφήναν την αποικία μόλις γεννιόνταν τα μικρά.

Στόν Γκρόγκ είχε γεννηθεί σφοδρή ή επιθυμία να φύγει· ο Κρίφ όμως τώρα άρχισε να γίνεται καλά. Τόν είχε βρει ο Γκρόγκ αποκαμωμένο κοντά στο ποτάμι και πίστεψε πως θα πέθαινε. Με τη βοήθεια του Κράτπ τόν είχε φέρει μέσα στην καλύβα και οι δυο μαζί τόν περιποιήθηκαν σαν νάταν μωρό.

Μα η νοσταλγία της ελεύθερης ζωής τόν είχε καταλάβει πέρα για πέρα.

Ο Κρίφ πρόβαλε στην έξοδο και στάθηκε κοιτάζοντας τον για πολλή ώρα. Παρ' όλο που ήταν πιο ηλικιωμένος, όμως αισθανόταν για τόν Γκρόγκ ένα είδος σεβασμού. Εκείνος ένιωσε το βλέμμα του συντρόφου του και στράφηκε.

— Άρχισαν να ξεφυτρίζουν τα βλαστάρια, είπε ο Κράτπ.

— Τό ξέρω.

Σώπασαν και οι δυο τους, παρακολουθώντας με το βλέμμα το νερό που έτρεχε από κάτω.

— Αύριο φεύγουμε Γκρόγκ.

Τό αίμα του άρχισε να κυκλοφορεί πιο γρήγορα μέσα στις φλέβες του.

— Καί ο Κρίφ; ρώτησε.

— Αύριο φεύγουμε, ξαναείπε.

Τό φεγγάρι παραχωρούσε άθελά του τη βασιλεία του στην αύγή, όταν οι τρεις κάστορες βούτηξαν στο ποτάμι. Σιωπηλά έφτασαν στο φράγμα, τό ξεπέρασαν και διευθύνθηκαν προς τον καταρράκτη. Κολάτισαν στα πόδια του, κι ύστερα, αφού χώθηκαν στο δάσος, άρχισαν ν' ανεβαίνουν τόν ανήφορο. Ήθελαν δυο περίπου ώρες για νά φτάσουν στην κλεισούρα απ' όπου έπεφτε τό ποτάμι.

Κάτω απ' αυτούς, χαϊδεμένο απ' τις πρώτες (Συνέχεια στη σελ. 34)

Έμεινε αρκετά κάτω απ' τό νερό, ώσπου ένιωσε νά χαλαρώνει τό σφίξιμο του λύκου, κι ύστερα τόν είδε νά φτάνει στην όχθη και νά χώνεται, μέσα στο δάσος, τρικλίζοντας και τριζώντας τά δόντια του.

Έπειτα χτύπησε, με τίς λίγες δυνάμεις που του έμειναν, τήν ουρά του στο νερό κι αφέθηκε αποκαμωμένος στο ρέμα.

Τή στιγμή εκείνη οι πρώτες άσπρες νιφάδες έπεφταν στη γή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Ο χειμώνας ξεψυχούσε. Στο δάσος άκούγονταν ακόμα, τή νύχτα, τά πένθιμα ούρλιαχτά των λύκων, που έψαχναν για κυνήγι, και οι κραυγές των άγριμιών του δάσους. Σταμάτησαν πολλές φορές στις όχθες του ποταμού, στις άκρες της αποικίας, μά απομακρύνθηκαν ούρλιαζοντας απ' τήν πείνα και τήν άκαρπη προσμονή.

Στό δάσος όμως άκουγόταν τώρα κι ένας καινούριος θόρυβος· οι χυμοί, που άνέβαιναν νά ξαναξυπνήσουν τά φυτά. Άργή, μά συνεχής δουλειά. Σε λίγο άρχισαν νά ξεπετάγονται τά πρώτα βλαστάρια, ενώ τό χιόνι όλο και έλιωνε.

Τό ποτάμι τραγουδούσε κάθε μέρα και πιο δυνατά τό τραγούδι του.

Ο Γκρόγκ βγήκε έξω απ' τήν καλύβα του. Είδε πάνω στο ποτάμι τίς μητέρες νά μαθαίνουν στα μικρά τους πως νά κινούνται μέσα στο νερό και νά προμηθεύονται τήν τροφή τους. Οι άρσενικοί είχαν φύγει σχεδόν όλοι. Άκολουθώντας τό ρέμα του ποταμού,

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως: Άλκιτιάδου 4 - Τηλ. 88.32.351

Α' Περίοδος 1924 - 1941

Β' Περίοδος - Έτος 406 - Άρ. τεύχους 3

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1984

Έπιτροπή Συντάξεως του περιοδικού
ΑΛΕΞ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗΣ, ΜΙΧ. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΒΛΑΧΟΣ, ΔΗΜ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΣ

Υπεύθυνος συντάξεως

Ι. Μ. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗΣ

(Δημ. Μπισκίνη 57 - 59, Ζωγράφου)

Υπεύθυνος εκδόσεως

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ

(Άχαρνών 278 - Άθήνα)

Υπεύθυνος τυπογραφείου

Γ. ΠΕΧΛΙΒΑΝΙΔΗΣ

(Λεοντίου 23 - Άθήνα Τ.Τ. 405)

Στήν άλληλογραφία σας με τό περιοδικό μας πρέπει να σημειώνετε μαζί με τή διεύθυνση: Άλκιτιάδου 4 - Άθήνα τόν κωδικό: 104 39

Τιμή φύλλου δρχ. 20
Έτήσια συνδρομή
Έσωτ. δρχ. 160
Έξωτ. £ 3 ή \$10

Έμβάσματα - συνεργασίες
Ε.Ε.Σ.Ν.

Άλκιτιάδου 4, Άθήνα

Έξωφύλλο:
Από τά εύρήματα
της Βεργίνας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Η νουβέλα του «Ε.Ε.Σ.Ν.»	2
Άρθρο Προέδρου Ε.Ε.Σ.	4
Άρθρο Προέδρου Έφορίας Ε.Ε.Σ.Ν.	5
Παραμύθι τής Ιταλίας	6
Η σπορά. Του κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΑΝΕΣΗ	9
Ηθη και έθιμα του Νοέμβρη	12
Ιστορία ζώων. Του κ. ΧΡ. ΛΑΖΟΥ	13
ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΚΑ ΝΕΑ	15
Τό παιδί δάσκαλος στην οικογένειά του.	
Του κ. ΔΗΜ. Κ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΥ	23
Έλληνικά σπήλαια. Της κ. ΕΛ. ΝΤΑΝΟΥ	24
Εορτολογικά Νοεμβρίου. Του Άρχιμ. Δ. ΑΕΡΑΚΗ	27
Μεγάλο Μετέωρο. Της κ. Α.Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ	29
Τό παιδικό παραστράτημα και ή έγκληματικότητα των νέων (αίτια και αντιμετώπιση).	
Του Καθ. κ. ΟΡ. ΛΟΥΡΙΔΗ	31
Ιστορίες με ζώα	34

CONTENTS

	Page
Our Novel	2
Article by the President of G.R.C.	4
Article by the President of G.R.C.Y.	5
A fable from Italy	6
Greek folk customs. By Mr STAVROS MANESSIS	9
November's customs	12
Historia Animalium. By Mr CHRISTOS LAZOS	13
RED CROSS NEWS	15
The child teacher in his family.	
By Mr ΔΕΜ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΣ	23
Greek caves. By Mrs EL. DANOU	24
November's feasts. By f. DANIEL AERAKIS	27
The big Meteor. By Mrs LITSA KADJIPHOTI	29
Children' criminality. By Prof. OR. LOURIDIS	31
Animals stories	34

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΚΑΛΑ ΚΑΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΖΟΥΝ ΠΙΣΤΑ ΟΛΟΙ ΟΙ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΕΣ

ΟΙ ΕΠΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ
ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

(συνέχεια)

Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ (INDEPENDANCE)

γ) Αὐτονομία τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐναντι τῶν
Δημοσίων Ἀρχῶν.

Οἱ Ἐρυθροσταυρικοὶ Σύλλογοι πρέπει νὰ ἀποδέχον-
ται τὴν συνύπαρξή δύο ἀρχῶν - «φύσει καὶ θέσει» καὶ
βασικά, ἀσυμβίβαστων μεταξύ τους: Τὴν ιδιότητα τοῦ
ἀνεξάρτητου τῶν ἐνεργειῶν τους καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς
ἐπικουρότητός τους πρὸς τὴς Δημόσιες Ἀρχές ἢ
ἀλλίως τὴν ἀνάγκη τῆς συνεργασίας τους μετὰ τὴς
Δημόσιες Ἀρχές.

Κατὰ συνέπεια, ὑφίσταται - ὅπως ἀναγράψαμε στὸ
προηγούμενο τεῦχος - μιὰ «φύσει καὶ θέσει» ἐνότης
ὁρισμένων σκοποῦμένων μετὰ τὸ Κράτος, ἐνότης, πού
δὲν πρέπει νὰ σκιάζεται ἀπὸ καμιά ἀντίφαση, ἀπὸ
κανένα ἀνταγωνισμό, ἀλλὰ, τούναντίον, πρέπει νὰ
ὁδηγεῖ σὲ μιὰ ἐποικοδομητικὴ ἰσορροπία δραστηριοτή-
των καὶ ἐπιδιώξεων γιὰ τὸ καλὸ τοῦ κοινωνικοῦ
συνόλου.

Τὴν ἀρμονικὴ αὐτὴ συνεργασία, τὴν «ἀγαστή» αὐτὴ
συνεργασία, ἐφαρμόζει «αὐτοθούλως καὶ-καλοπροαι-
ρέτως» καὶ ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἐπὶ 107
ὀλόκληρα ὥς τώρα χρόνια, παραμερίζοντας ἐπιτηδεί-
ως τοὺς ὅσους, κάποτε, ἐμποδιστικούς, τῆς εὐεργετι-
κῆς γιὰ τὸν λαὸ διαδρομῆς του, σκοπέλους καὶ μεγαλό-
ψυχα συγχωρῶντας ἐπιλήμονες τῆς ἀποστολῆς τους
κρατικούς λειτουργούς, πού ἀναπιολογῶντας πικραί-
νουν τὴν ψυχὴ καὶ μαραίνουν τὸν ζῆλο τῆς προσφοράς
ὕπηρεσιων εὐγενικῶν ἐθελοντῶν ἐρευθοσταυριτῶν.

Ποιά ὅμως εἶναι τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴν παροχὴ
ἐρευθοσταυρικῶν ὑπηρεσιῶν ὅρια τῆς κατεστημένης
αὐτονομίας τῶν Ἐρυθροσταυρικῶν Συλλόγων;

Ὅπως ἀναφέραμε, σὲ προηγούμενη μελέτη μας, «Ἡ
προκήρυξις» τῶν ἐπτά θεμελιωδῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῶν
ὁποίων στηρίζεται ἡ δραστηριότης τοῦ Ἐρυθροῦ
Σταυροῦ - 20ῇ Διεθνῆς Διάσκεψις τῶν Ἐρυθρῶν
Σταυρῶν, Βιέννη, 1965 - διαγράφει καὶ περιγράφει τὰ
ὅρια αὐτά, δίδοντας ταυτόχρονα μιὰ ἀπολύτως ἱκανο-
ποιητικὴ ἀπάντησις στὸ πῶς πάνω ἐρώτημα.

Ἡ συνεργασία, λέγει «Ἡ προκήρυξις», μετὰ τὴς Δημό-
σιες Ἀρχές, πρέπει νὰ ἐξασφαλίζει εἰς τοὺς Ἐρυ-
θοσταυρικούς Συλλόγους τὴν δυνατότητα νὰ ἐνεργ-
γούν πάντοτε σύμφωνα μετὰ τὴς θεμελιώδεις ἀρχές
τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ. Ἐτοί, ὁ Ἐρυθροσταυρικός

Σύλλογος θὰ ἀποτελεῖ πραγματικὸ συστατικὸ Μέ-
λος τοῦ Διεθνoῦς Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ θὰ ἐνεργεῖ
μέ βάση τὴς διεθνεῖς ἀρχές.

Ἀλλωστε, σύμφωνα μετὰ τὴς ἀρχές πού τὸν διακυβε-
ρνοῦν, ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς πρέπει νὰ συμπαρίσταται
σὲ κάθε ἀνθρώπο πού ὑποφέρει, ἀκόμη καὶ ὅταν, τὸ
Κράτος ἀδιαφορεῖ γι' αὐτόν ἢ τὸν ἀποκλείει - τὸν
ἀποπέμπει - ἀπὸ τὸ κοινωνικὸ σύνολο. Γι' αὐτό,
παντοῦ καὶ πάντα καὶ μάλιστα σὲ ἐμφύλιες συρρά-
ξεις, ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς προσφέρει τὴς «καλές του
ὕπηρεσιες» καὶ ἀποβαίνει ὁ ἀπαραίτητος μεσολαβητὴς
μεταξύ Κράτους καὶ πολιτῶν ἢ μεταξύ ἀντιμαχομένων
παρατάξεων.

Ἀλλὰ, καὶ τὸ Κράτος ἀναγνωρίζει ἀπόλυτα τὴν
δικαιοδοσίαν αὐτῆς τοῦ Ἐρυθροσταυρικοῦ Συλλόγου, ὁ
ἐκπρόσωπος τοῦ ὁποῖου συμπαρίσταται «ἐν ἴσοις
ὅροις» μαζί μετὰ τὸν κρατικὸ ἀντιπρόσωπο σὲ τὴς Διεθνεῖς
Διασκέψεις τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καὶ αὐτός, συνηθέ-
στατα, συμπαράτασσεται μετὰ τὸν πρῶτο, ψηφίζοντας
ὁμόφωνα τὴς διεθνεῖς ἀποφάσεις τους.

Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους, τὸ Κράτος παραχω-
ρεῖ στὸν Ἐρυθροσταυρικὸ τοῦ Σύλλογο «ἐποχορηγί-
σεις», τοῦ προσφέρει «διευκολύνσεις» καὶ τοῦ ἀναγνω-
ρίζει τὸ δικαίωμα «ἐξαιρέσεων» φορολογικῶν, «ἀτελει-
ῶν» τελωνειακῶν, μονοπωλιακῶν «ἐκμεταλλεύσεων»,
μέ βάση τὸ «ἐπικουρο» τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἐρυθροῦ
Σταυροῦ καὶ μετὰ τὸν ὅρο τὴν δυνατότητα νὰ ἐνεργεῖ
περιοδικῶς ἐλεγχὸ ἐπὶ τῆς «σωστῆς» χρήσεως τῶν
χορηγουμένων «διευκολύνσεων» ἢ παροχῶν.

Ἀπαραίτητως, ὁ Σύλλογος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ
πρέπει νὰ ἐξασφαλίζει τὴν ὑπαρξή καὶ τὴν ἐπιβολή
τῆς θελήσεως τῶν Μελῶν του καὶ ἡ Γενική του
Συνέλευσις νὰ ἔχει, κυριώτατα, τὴν δυνατότητα ἐκλο-
γῆς τῶν διοικητικῶν καὶ διευθυντικῶν Μελῶν τοῦ
Συμβουλίου του. Πάντως, σὲ κάθε Ἐρυθροσταυρικὸ
Σύλλογο, ἰδιαίτερη σημασία ἀποδίδεται σὲ τὴν ἐπιβαλ-
λόμενη - ἐθνικῶς καὶ διεθνῶς - προσωπικότητα τοῦ
Προέδρου του, ὁ ὁποῖος, ἔτσι, ἔχει τὸ κύρος νὰ
ἐπιβάλλει σὲ τὴς Δημόσιες Ἀρχές τὴν ἀνάγκη τοῦ
σεβασμοῦ τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Συλλόγου καὶ τὴν ἐκ
τοῦ Καταστατικοῦ του καὶ ἐκ τῶν Διεθνῶν Συμβάσεων
τῆς Γενεῦς ἐπιβεβλημένη - ἐπιτακτικὴ - τήρησις καὶ
πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν 7 θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ Ἐρυ-

θροῦ Σταυροῦ.

Γιὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ Κράτος
ζητεῖ ἀπὸ τὸν Ἐθνικὸ Ἐρυθροσταυρικὸ Σύλλογο τῆς
χώρας τὴν ἀνάληψη, «διὰ λογαριασμόν» τῆς Πολιτείας,
ἐνός ἔργου δημοσίας ὠφελείας καὶ ὁ Σύλλογος αὐτός
ἀποδεχθεῖ καὶ ἀναλάβει τὴν ἐκτέλεσίν του, ἀποβαίνει
μὲν αὐτός «ἐπικουρος» τοῦ κράτους, ἀλλὰ δὲν παύει,

ἐντούτοις, νὰ παραμένει ἀνεξάρτητος ὁργανωσις, με-
τὰ τὸ καταστατικὸ του, τὴς θεμελιώδεις ἀρχές του,
τὰ ἰδεώδη του καὶ τὸ σῶμα τοῦ.

(Συνεχίζεται στὸ ἐπόμενο τεῦχος).

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΟΥΡΙΔΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

«Διὰ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ πρὸς τὴν εἰρήνην»

Τοῦ Προέδρου τῆς Ἐφορείας τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν. κ. ΑΘΑΝ. ΑΡΒΑΝΙΤΗ

Τὸ ἐφετεινὸ μήνυμα καὶ σύνθημα τοῦ Ἐρυθροῦ «διὰ
τοῦ ἀνθρωπισμοῦ πρὸς τὴν εἰρήνην» ἀποκτᾷ ἰδιαίτερη
ἐπικαιρότητα σὲ τὴς ἡμέρες μας καὶ στοὺς καιροὺς μας
μέ διαστάσεις πανανθρώπινες. Εἶναι δὲ ὁχι μόνον
σύνθημα ἢ λόγος-μῆνυμα, ἀλλὰ καὶ τοῦ τραγικοῦ
προβλήματος ὑπάρξεως λύσις. Ἐτοί ὁ Ἐρυθρὸς ἀπὸ
τὸ αἷμα καὶ τὴν ἀγωνία τῆς πανανθρώπινης ὁδύνης
Σταυρὸς ὑψώνεται πάνω ἀπὸ τὴν τρικυμισμένη θά-
λασσα τῶν παθῶν, τῶν διενέξεων, τῶν σκοπιμοτήτων,
πάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη κρίση, σῶμα ὁ ἴδιος καὶ
μέσο εἰρήνευσης. Ὑψώνεται σήμερα σὲ τὴν ἀντινομική
μας ἐποχὴ τοῦ πλεονασμοῦ, τῆς εἰρηνολογίας καὶ
συγχρόνως τῆς ἐνδεῖας εἰρήνης ἢ καὶ τοῦ ἀφανισμοῦ
τῆς ἀπὸ τὸν ἀνείρνευτο ἀνθρώπο. Καὶ εἶναι ἀνείρη-
νευτος γιὰ τὸν ἐνὶ ἑαυτῷ ὁ ἴδιος τὴν εἰρήνην ἀπὸ κεί πού
ξεκινᾷ καὶ καταλήγει, τὴν δική του συνειδησιὰ τὴν
ἀναζητεῖ ψηλαφητὰ στὸ σκοτάδι καὶ τὴν ταραχὴ
γύρω του καὶ στὰ γύρω του.

Κι αὐτὸ γιὰ τὸ ἔχασε καὶ ὡς ἐννοια καὶ ὡς ἀρχὴ καὶ ὡς
σκοπὸ τὸν χαρακτήρα τῆς. Ὡς ἐννοια γιὰ τὴν αὐτὴ
ὑπέστη ἐννοιολογικὴ ἐξαλλαγή, ἄλλο σημαίνει καὶ
ἄλλου τὴν συντάσσουσιν ὡς ἀρχὴ γιὰ τὸν ἐνὶ ἑαυτῷ
ἐκφραση τῆς ἐνότητος καὶ τῆς πληρότητας, ἠθικά καὶ
ψυχολογικά, τοῦ ἐσω βίου τοῦ ἀνθρώπου εὐτελίζεται
στὸ βαθμὸ τοῦ ἐρεθίσματος καὶ ὡς σκοπός, γιὰ τὴν
πέρασε στὸ χωρὸ τῆς σκοπιμότητος.

Κι ἔτσι ὁ ἀνθρώπος μένει μετὰ τὴν ψυχὴ κενὴ καὶ τὸ
χέρι ἀπορρο νὰ ἐκτείνεται σὲ ἀναζητήσιν τῆς. Αὐτὸ
συνιστᾷ τὴν ἀντινομία καὶ τὴν τραγικότητά του. Τὴν
ἔχει δὲ τόσο ἀνάγκη ὡς συστατικὸ ὑπάρξεως καὶ τοῦ
λείπει, ἐνὶ τὸ ὄραμά τῆς εὐρίσκεται μόνιμα μπροστά
του. Κι ἐνὶ τὸ ἀπόστασις ἀν θέλει, μηδενίζεται, ὅμως ὁ
ἴδιος τὴν μακραίνει ὥστε ὁ χρόνος στὸ διηγεῖται νὰ μὴ
φτάνει γιὰ νὰ τὴν κερδίσει. Ἐτοί τὸ ὄραμά τοῦ
ταυτίζεται μετὰ τὸ δράμα του.

Ἡ εἰρήνη εἶναι κατορθωτὴ, πέρ' ἀπ' ὅλα, ὅταν
μέσα ἀπὸ τὸν ἀνθρωπισμὸ πού τὸν διαπερνᾷ, περνᾷ
στὸν ἀνθρώπο.

Ὅταν ἀποσυνδεθεῖ ἀπὸ κάθε ἄλλη, τὴν ὁποιαδήποτε

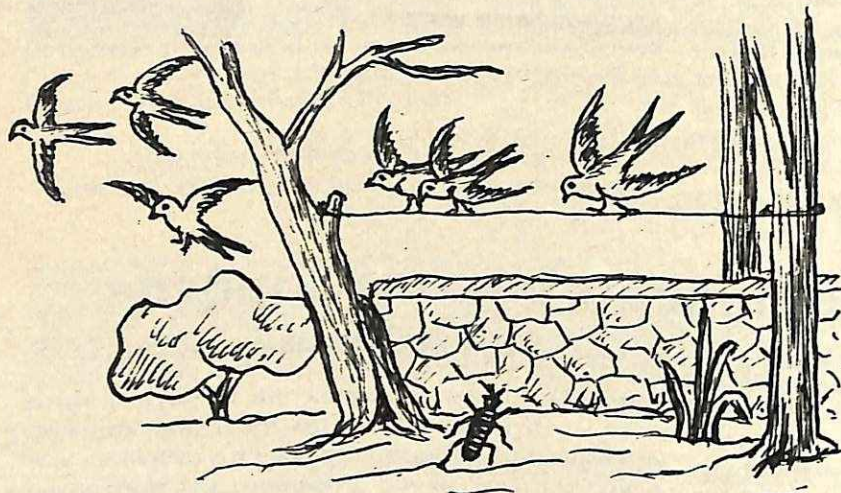
ποτε ἄλλη συνάρτησις, ὅπως καὶ νὰ λέγεται αὐτή,
ὅταν μετὰ τὴ γνήσια ταυτότητά της σταθεῖ καὶ μένει
στὸ ἀνθρώπο, κατακυριεύει ὅλον τὸν ἀνθρώπο, γίνε-
ται ὁ μοχλὸς ἐνεργειῶν τοῦ ἀνθρώπου, τότε πραγματώ-
νεται ἡ εἰρήνη στὸν κόσμον. Ἐρχεται τότε σάν μιὰ
σχέσις αἰτιατοῦ ἢ εἰρήνης στὴ γῆ.

Ὁ ἀνθρώπος ὅμως νοεῖται σὲ μιάν ὑπαρξιακὴ
αὐτονομία. Ὁ ἀνθρώπος οὔτε ἄτομο, οὔτε μᾶζα,
οὔτε ὄργανο, οὔτε μέσο. Ὁ ἀνθρώπος πρόσωπο, με-
τὰ τὴ μοναδικὴ θέσις του στὸν κόσμον του, γιὰ τὴν εἶναι ὅλα
τὰ γύρω καὶ τὰ πάνω καὶ τὰ κάτω ἀπ' αὐτόν δικὰ του.
Σ' αὐτὴ τὴ θέσις τὸν ἔταξε καὶ γι' αὐτὸ τὸν ρόλο τὸν
προόρισε ὁ Δημιουργὸς του. Ἀναπόφευκτα ὅμως
ἔτσι ὁδηγοῦμεθα σὲ τὴν ἀρχὴ τῆς ὑπάρξεως τοῦ
ἀναζητοῦντες τὴν Εἰρήνην καὶ προσδιορίζοντάς τὴν
στὴν ἀναφορὰ τῆς σ' Αὐτόν. Εἶναι κατ' ἀκολουθίαν, ἡ
φορὰ τῆς πρῶτα κατακόρυφη. Ἀνάγεται σὲ τὴν ὄντο-
λογικὴ σχέσις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸν δημιουργὸ τοῦ καὶ
κατάγεται ἀπὸ τὸν δημιουργὸ πρὸς τὸν ἀνθρώπο,
ὅταν ὅμως αὐτὸς βιώνει τὴν σχέσις αὐτὴ μετὰ τὸν
Δημιουργὸ, ὅπως ἔκείνος ἀποκάλυψε καὶ ἔδωσε τὴς
δυνατότητες αὐτῆς τῆς βιώσεως.

Ὅταν πραγματώνεται μετὰ μιὰ διαρκὴ δυναμικὴ ἢ
βιωματικὴ αὐτὴ σχέσις, πού εἶναι ἡ ἐντελὴς φυσικὴ
γιὰ τὸν ἀνθρώπο, τότε καὶ ἡ εἰρήνη πραγματώνεται
μέσα στὴ συνειδησί του. Κι ἀκολουθεῖ ὡς συνέπεια
καὶ ἡ συνέπεια τῆς ἐνεργείας αὐτῆς σὲ μιὰ διάστασις
καὶ πορεία ἐκτάσεως, πλάτους, ὀριζόντια. Ἡ εἰρήνη
δηλ. περνᾷ σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, γίνε-
ται παρούσα καὶ παρουσιάζει ἀνεκτίμητη ὅλων τῶν ἀνθρώ-
πων. Εἶναι αὐτὴ ἡ πάντα νοῦν ὑπερέχουσα εἰρήνη.

Ἐτοί μόνον κατορθώνεται ἡ εἰρήνη. Τρόπος ἄλλος
δὲν ὑπάρχει. Δρόμος ἄλλος δὲν εὐρίσκεται. Διαφορε-
τικά θὰ εἰρηνολογεῖ, θὰ εἰρηνομαχεῖ καὶ ὅμως θὰ μένει
ἀνείρνευτος καὶ τὸ ὄραμα τῆς εἰρήνης θὰ τοῦ γίνε-
ται παραίτησις, σάν στὸν ὁδοιπόρο τῆς ἐρήμου, ποτὲ
ὅμως αἴσθησις καὶ πραγματικότητα καὶ χαρὰ ζωῆς
γιὰ τὸν ἀνθρώπο. Ἐν τῇ ἀλήθειᾳ δὲν τὴν ἐπέδιωσε ἡ ἀκόμη τὸ
χειρότερο γι' αὐτόν, τὴν διέσωσε καὶ γῆν ἐβίωσε.

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΑΠΟ ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

‘Η πυγολαμπίδα καί οί φίλοι της

ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

Μετάφραση-Διασκευή
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ Κ. ΠΑΠΑΠΑΝΟΥ
Σχέδια Ε. Τακαδοπούλου

Τό Φθινόπωρο, χωρίς νά τό νοιώσει κανείς, πήρε γιά μιά φορά ακόμη τή θέση τοῦ καλοκαριου πού ἔφυγε.

“Ολα τώρα εἶχαν ἀλλάξει στό «Παραδεισένιο Δάσος», τό πιά δάσος τῆς βορινῆς Ἰταλίας, ὅπως ἔλεγαν πολλοί ἤ, ὅπως ἔλεγαν ἄλλοι, ὅλης τῆς χώρας. Ὁ οὐρανός δέν ἦταν πιά καθαρός καί γαλάζιος, πυκνά σύννεφα ἔτρεχαν πάνω του, κι’ ὁ ἥλιος πού ἔλαμπε δυνατός καί ζεστός, εἶχε γίνει τώρα ὥχρος κι’ ἀδύναμος. Τά κλαδιά στά δέντρα ἔμειναν γυμνά, γιατί τά φύλλα πού τά σκέπαζαν κιτρίνισαν κι’ ἄρχισαν νά πέφτουν. Μόνο οἱ θάμνοι φοροῦσαν ἀκόμα περήφανοι τήν καταπράσινη φυλλωσιά τους κι’ οἱ κουμαριές, καμάρωναν στολισμένες μέ τούς φλογάτους καρπούς τους... Τά λουλούδια τοῦ δάσους μαράθηκαν καί χάθηκαν. Μονάχα λίγα κρινάκια καί τά κυκλάμινα, πρόβαλαν δειλά μέσ ἀπ’ τή γῆ τά πανέμορφα κεφαλάκια τους καί γεμάτα θαυμασμό περιεργάζονταν τόν κόσμο γύρω τους. Τά ζῶα πού ζοῦσαν στό δάσος, γεμάτα σκέψη καί βιασύνη, πήγαιναν κι’ ἔρχονταν, πήγαιναν κι’ ἔρχονταν, ἀσταμάτητα. Κουβαλοῦσαν τροφές, φρέσκο καθαρό χόρτο, κλαδιά, φτερά κι’ ὅ,τι ἄλλο τούς ἦταν χρήσιμο γιά τήν ἐπισκευή τῆς φωλιάς τους...

Ὁ χειμώνας σέ τοῦτα τά μέρη ἦταν ἄγριος καί μακρύς. Οἱ φωλιές τους λοιπόν, ἔπρεπε νά εἶναι ζεστές, προφυλαγμένες καλῶς ἀπό τόν ἄνεμο καί τή βροχή καί τό κυριώτερο γεμάτες τροφές. “Αν δέν ἔκαναν προμήθειες, τί θά ἔ-

τρωγαν ἕναν ὁλόκληρο χειμώνα; “Όταν τό χιόνι σκέπαζε τή γῆ, τίποτα δέν ἔβρισκες νά φᾶς. Μά καί ποίος τολμοῦσε νά ξεμυτίσει ἀπό τή φωλιά του; μονάχα τά τσακάλια κι’ οἱ λύκοι, πού ἔλεγαν οὐρλιάζοντας πεινασμένοι, ἔκαναν τίς παγωμένες σκοτεινές νύχτες, ἀκόμα πιά ἄγριες...

“Ένα λοιπόν πρωῒνό, αὐτοῦ τοῦ φθινόπωρου, ἡ πυγολαμπίδα, τό μικρό ξωτικό τοῦ δάσους, ἡ Λουτσιόλα ὅπως τήν ἔλεγαν καί τή λένε στήν Ἰταλία, ἔφαχνε νά βρεῖ μιά γωνιά, πού νά τή βλέπει ὁ ἥλιος, γιά νά ζεστάνει τό ἀδύνατο κορμάκι της.

— “Ακόμα δέν ἦρθε ὁ χειμώνας καί τρέμω ὁλόκληρη, μονολογοῦσε περπατώντας ἀφηρημένα, τί θά γίνω ἡ δύστυχη ὅταν πιάσει τό κρύο; σίγουρα θά σοφήσω... Δέ θά τά βγάλω πέρα...

— Καλημέρα Λουτσιόλα μου, τί καλά πού σέ βρίσκω στό δρόμο μου, δέν θάθελα νά φύγω χωρίς νά σέ χαιρετίσω, τό ἴδιο καί τά παιδιά... Τό ξέρεις δά πόσο σέ θαυμάζουν γιά τό φῶς πού ἀναβοσβήνεις, ὅποτε θέλεις στό κορμάκι σου... Τό νομίζουν μαγικό φῶς...

Ἡ πυγολαμπίδα, ξαφνιάστηκε ἀπό τή φωνή. Σήκωσε τό κεφαλάκι της κι’ ἀντίκρισε νά κάθεται σ’ ἕνα σκονί, ἡ φίλη της ἡ χελιδόνα, μαζί μέ δύο ἀπό τά τέσσερα παιδιά της.

— “Ω... καλημέρα, καλημέρα χελιδόνα μου, καλημέρα χελιδονάκια μου... Χαίρομαι πού σᾶς βλέπω... μά, ἂν ἀκουσα καλά, εἶπες πῶς θά φύγεις; Ἀλλάζεις φθινοπωριάτικα φωλιά;

— “Οχι, ὄχι καλή μου, δέν ἀλλάζω

φωλιά. Δέν τό ἔχω συνήθεια. “Α-γαπῶ τό σπίτι μου καί ἂν δέ μοῦ τό χαλάσουν, ζῶ χρόνια καί χρόνια σ’ αὐτό. Μόνο κάτι μικροεπισκευές τοῦ κάνω κάθε ἀνοιξή πού γυρίζω. Φεύγω, ὅπως ὅλα τά χελιδόνια, γιά ἄλλους μακρινούς καί ζεστούς τόπους. Πάμε νά περάσουμε ἐκεῖ τό χειμώνα γιατί δέν ἀγαπάμε τό κρύο. Τήν ἀνοιξή μέ τό καλό, ὅταν ζεστάνει κι’ ἐδῶ πάλι ὁ καιρός, θάρθουμε κοντά σας, στό «Παραδεισένιο» δάσος.

— “Αχ! πόσο σᾶς ζηλεύω. Τί καλά θά ἦταν ἂν μπορούσα νάρθω μαζί σας. Πῶς νά πετάξω ὅμως τόσο μακριά. Δέν θά τά καταφέρω κι’ ἐδῶ, θά μέ πεθάνει τό κρύο, χελιδόνα μου, δέν θά τ’ ἀντέξω ἡ δύστυχη...

— Λυτᾶμαι, λυτᾶμαι πολύ μικρή μου. “Αν μπορούσα θά σ’ ἔπαιρνα μαζί μου, πάνω στά φτερά μου. Τό ταξίδι ὅμως, ὅπως σοῦ εἶπα, εἶναι πολύ μακρινό καί πρέπει κάθε τόσο νά κουβαλῶ μαζί μέ τόν ἄντρα μου καί τά παιδιά. Εἶναι βλέπεις τό πρώτο τους ταξίδι κι’ ἂν δέν τά βοηθήσουμε δέν θά τά βγάλουν πέρα. Οἱ φτεροῦγες τους εἶναι ἀκόμα πολύ ἀδύναμες. “Ασε πού πρέπει νά κουβαλᾶμε καί τά ἄλλα ἄρρωστα ἡ κουρασμένα χελιδόνια. Λυτᾶμαι μά, δέν μπορῶ νά σέ βοηθήσω.

— Τό ξέρω, τό ξέρω... Μόνο νά... εἶμαι κι’ ἀνήμπορη, ἔχασα τό σύντροφό μου καί δέν ξέρω τί νά κάνω. Φοβάμαι τόσο πολύ τό κρύο.

— Γιατί δέν ζητᾶς σ’ ἕνα ἀπό τούς φίλους σου πού ζοῦν στό δάσος, νά περάσετε μαζί τό χειμώνα; “Απ’ ὅ,τι ξέρω, ὅλοι σ’ ἀγα-

ποῦν καί κανείς δέν θ’ ἀρνηθεῖ νά σ’ ἔχει συντροφιά. “Ετοιθᾶ γλυτώσεις, καί τή μοναξιά καί τό κρύο...

— Σωστά μιλάς, ἀλλά ξέρεις, οἱ περισσότεροι φίλοι μου κοιμοῦνται τό χειμώνα...

— “Ε, κοιμήσου κι’ ἐσύ μαζί τους. “Ετοι, θά περάσουν πιά εύκολα οἱ κρύες μέρες πού τόσο φοβάσαι...

— “Εχεις δίκιο, ἔχεις δίκιο... Νά δῶ τί θά κάνω. Ποιά συντροφιά θά βρῶ. Σ’ εὐχαριστῶ γιά τή συμβουλή σου, χελιδόνα μου. Σοῦ εὐχομαι καλό ταξίδι καί καλό χειμώνα νά περάσετε.

— Εὐχαριστῶ Λουτσιόλα. Καλό χειμώνα καί γιά σένα καί καλήν ἀντάμωση τήν ἀνοιξή...

Ἡ χελιδόνα καί τά παιδιά της πέταξαν βιαστικά. “Επρεπε νά προφτάσουν τούς συντρόφους τους πού εἶχαν κιόλα ἀπομακρυνθεῖ.

Ἡ πυγολαμπίδα, τρέμοντας ἀπό τό κρύο, κάθισε σ’ ἕνα τοῖχο, νά ζεσταθεῖ στίς ἀδύναμες ἀκτίνες τοῦ χλωμοῦ ἡλίου, μά καί νά σκεφτεῖ καλύτερα τή συμβουλή τῆς φίλης της. Χωρίς ὅμως νά τό θέλει, καυτά δάκρυα ἄρχισαν νά τρέχουν στό λυπημένο μούτρακι της. Πάνω στήν ὥρα, περνοῦσε πηδηχτός, πηδηχτός, ὁ καστανούλης, ὁ πιά εὐγενικός σκιούρος τοῦ «Παραδεισένιου» δάσους.

— Καλημέρα Λουτσιόλα. Μπά, τί βλέπω, Κλαίς; τί ἔπαθες;

— Κρυώνω, κρυώνω πολύ. Καστανούλη μου, τρέμουν τά σαγόνια μου... Ζάρωσα κοντά σ’ αὐτόν τόν τοῖχο πού τόν βλέπει ὁ ἥλιος, σκεπάστηκα μέ ξερόφυλλα ἀλλά τίποτα... τίποτα, κρυώνω κρυώνω ὅλο καί πιά πολύ.

— “Ε, τότε πήγαινε νά περάσεις τό χειμώνα στή ζεστή φωλιά κάποιου ἀπό τούς φίλους μας. Θά κοιμηθεῖς καί δέν θά καταλάβεις οὔτε κρύο οὔτε τίποτα. Θά νοιώσεις ἔτσι πολύ καλύτερα...

— Τό ἴδιο μοῦ εἶπε καί ἡ χελιδόνα. Εἶναι σοφή ἡ σκέψη σας. Ἀλλά πού νά πάω; ποιά πόρτα νά χτυπήσω; δέν... δέν μπορῶ, δέν μέ κρατοῦν τά πόδια μου νά γυρίσω ἀπό φωλιά σέ φωλιά, ἀπάντησε ἡ πυγολαμπίδα καί ξέσπασε πάλι σέ κλάματα.

— “Ελα μαζί μου, εἶπε καλοσυνάτα ὁ Καστανούλης, θά ψάξουμε μαζί καί κάτι θά βροῦμε...

Ἡ πυγολαμπίδα σκούπισε μέ τίς κεραίες της τά δάκρυά της καί κρεμάστηκε στό ποδαράκι τοῦ σκιούρου, πού τῆς ἄπλωσε μ’ εὐγένεια.

Πῆραν λοιπόν τό δρόμο τοῦ δάσους, ψάχνοντας νά βροῦν τίς ζεστές φωλιές τῶν φίλων τους. Ἡ πρώτη πού βρῆκαν ἦταν τοῦ «Ἀγκασθούλη» τοῦ σκαντζόχοιρου. Τοῦ φώναξαν, τοῦ φώναξαν, μά δέν πῆραν ἀπόκριση. Κοιμόταν βαθιά καί τό ροχαλητό του ἀκουγόταν τόσο δυνατό, πού σκέπαζε κάθε ἄλλη φωνή.

— Νομίζω ὅτι θάσαι καλά ἐδῶ, Λουτσιόλα μου, δέν μπαίνει μέσα νά δεῖς ἂν σοῦ ἀρέσει...

Ἡ πυγολαμπίδα μπηκε καί κουλουριάστηκε δίπλα στόν σκαντζόχοιρο. Ἀμέσως ὅμως πετάχτηκε ἔξω φωνάζοντας:

“Οχι, ὄχι Καστανούλη μου... Δέν μπορῶ νά μείνω ἐδῶ. Τ’ ἀγκάθια τοῦ φίλου μας εἶναι πιά μυτερά κι’ ἀπό τίς βελόνες καί τρυποῦν τό κορμάκι μου. Ἀλλά καί τό ροχαλητό του δέν θά μ’ ἀφήσει νά κοιμηθῶ... ὄχι, ὄχι δέν μείνω ἐδῶ.

Ὁ σκιούρος δέν μίλησε. “Απλωσε πάλι τό πόδι του, ἡ πυγολαμπίδα σκαρφάλωσε καί ξεκίνησαν... Λίγο πιά πέρα βρῆκαν τήν κουφέλα ἑνός μεγάλου βράχου πού τήν εἶχαν κάνει φωλιά οἱ νυχτερίδες. Τίς εἶδαν κρεμασμένες στό ταβάνι ἀπό τό ἕνα πόδι, νά κοιμοῦνται τοῦ καλοῦ καιροῦ...

— Κατέβα Λουτσιόλα. Μοῦ φαίνεται πῶς σοῦ βρῆκα ἕνα καλό καταφύγιο γιά τό χειμώνα. Ἡ πυγολαμπίδα μπηκε. Μά βγήκε ἀμέσως.

— “Αδύνατο νά μείνω ἐδῶ Καστανούλη. Δέν εἶναι τόπος αὐτός γιά μένα. Τό πάτωμα εἶναι γεμάτο ἀκαθαρσίες. Παντοῦ εἶναι βρώμικα. Ποτέ δέν θά μπορέσω νά κοιμηθῶ ἐδῶ...

Ὁ σκιούρος σούφρωσε τά χεῖλια του καί τό πάντα γελαστό μούτρακι του κατσούφιασε, μά δέν εἶπε τίποτα. Ξανάπλωσε τό πόδι του, ἡ πυγολαμπίδα ξανασκαρφάλωσε καί ξαναξεκίνησαν. Πήγαιναν, πήγαιναν ἀμίλητοι καί τέλος ἔφτασαν μπροστά σέ μιά μεγάλη πλάκα πού ἀπό κάτω της εἶχε ἕνα κούφωμα. Ὁ σκιούρος ἔσκυψε καί εἶδε ἕνα μεγάλο, πολύ μεγάλο βάτραχο πού κοιμόταν ἤσυχά, φουσκώνοντας-ξεφουσκώνοντας...

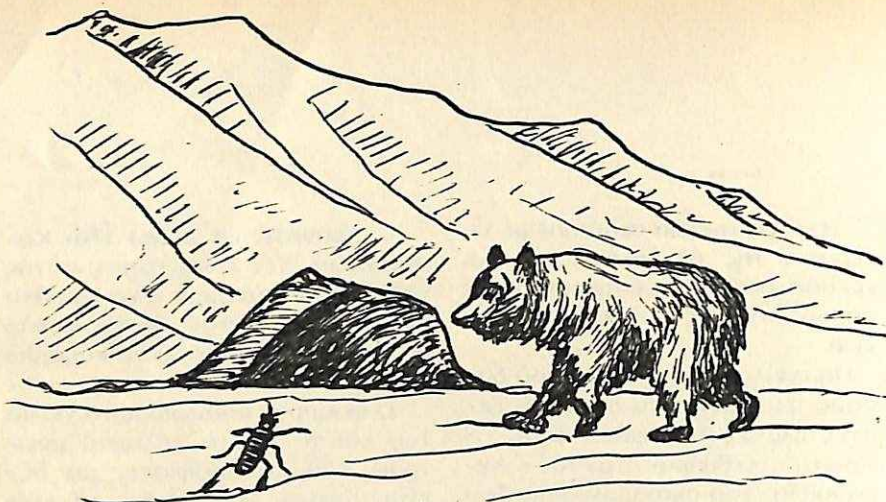
— Νομίζω Λουτσιόλα μου πῶς ἐπί τέλους σοῦ βρῆκα τήν πιά καλή φωλιά. Ἐμπα μέσα νά δεῖς πῶς θά βολεύτες καί ἔθγα πές το μου. Πρέπει καί γῶ νά φύγω, νά πάω στήν οἰκογένειά μου. Ἀργησα, ἄργησα πολύ καί θ’ ἀνησυχοῦν.

Ἡ πυγολαμπίδα μπηκε. Κοίταξε δεξιά, ἀριστερά νά βρεῖ μιά μικρή θέση νά κουρνιάσει μά... τίποτα δέν τῆς ἄρεσε... Εἶχε τόση ὑγρασία ἐδῶ κάτω, τόση λάσπη μά καί τόση ζέστη πού... οὐφ... δέν τήν ἀντεχε. Βγήκε λοιπόν φουριόζα καί εἶπε στόν Καστανούλη μέ ὕφος γεμάτο ἀηδία.

— Δέν γίνεται, φίλε μου, νά μείνω ἐδῶ. Εἶναι γεμάτη λάσπη καί ὑγρασία αὐτή ἡ φωλιά, παντοῦ γλυστράς. Καί κάνει τόση ζέστη, πού ἂν μείνω ἔστω καί μισή ὥρα, θά σκάσω. Πάμε, πάμε ἄλλοῦ.

— Δέν ξέρω πού ἄλλοῦ νά σέ

πάω, Λουτσιόλα. Είσαι πολύ δύσκολη. Παντού βρίσκεις κάτι που δεν σου αρέσει...

— Γιατί δεν με παίρνεις κοντά σου; τόν έκοψε ή πυγολαμπίδα. Ξέρω πώς ή φωλιά σου είναι κατακάθαρη. Θάμαι τόσο ευτυχισμένη αν κοιμηθώ δίπλα σου, κοντά στην άπαλή και ζεστή γούνα σου...

— Η φωλιά μου είναι πολύ μικρή. Δεν έχει θέση για κανένα. Λυπάμαι που στο λέω, μά είμαστε πέντε άτομα, ή γυναίκα μου και τὰ τρία παιδιά μας.

— Δεν θάθελες νά δοκιμάσουμε Καστανούλη; τόν έκοψε λυπημένα ή πυγολαμπίδα. Είμαι τόσο μικρή που μιά τόση θεσούλα θά μ' έφτανε... Σέ παρακαλώ.

— Αν δεν με πιστεύεις έλα νά δεις και μόνη σου... Έμπρός, σκαρφάλωσε, σκαρφάλωσε γρήγορα, έχω πολύ άργήσει...

Η φωλιά του σκιούρου ήταν κοντά κι' έτσι έφτασαν πολύ γρήγορα. Η μαμά-σκιουρίνα και τὰ σκιουράκια ήταν έτοιμα για νά κοιμηθούν τό μεγάλο χειμωνιάτικο ύπνο τους. Τόν πατέρα περίμεναν για νά κλείσουν τήν πόρτα τής φωλιάς τους. Μόλις είδαν τήν πυγολαμπίδα τή δέχτηκαν χαρούμενα κι' ευγενικά. Κι' όταν άκουσαν τό προβλημά της, τὰ παιδιά που τήν ήθελαν συντροφιά, άρχισαν ξεφωνίζοντας νά στριμώνχονται τό ένα κοντά στο άλλο για νά τής κάνουν τόπο... Μάταια όμως. Η φωλιά ήταν τόσο μικρή, που δεν χωρούσε ούτε ένα σπυρί στάρι.

Η μαμά-σκιουρίνα ήσυχασε τὰ παιδιά που έκλαιγαν και είπε στην πυγολαμπίδα.

— Νομίζω πώς βρήκα αυτό που ζητάς. Χτές πήγα στο βουνό, που είναι στην άκρη του «Παραδεισένιου» δάσους, νά φέρω άγριοφούντουκα και βελανιδιά που τόσο τ' αγαπούν τὰ παιδιά, για τό χειμώνα. Όταν γύριζα, βρήκα τή μικρή άρκουδίτσα, τή Μπέλλα, όπως τή

πώς φοβάσαι τό κρύο.

λένε. Καθώς μούπε, έφυγε από τή φωλιά που ζούσε με τόν αδελφό της τό σκανταλιάρη και λαίμαργο Μπρούτο. Θέλει πιά νά ζήσει μόνη της και νά περάσει ήσυχα-ήσυχα τό χειμώνα της. Βρήκε λοιπόν μιά ωραία μικρή σπηλιά στην πλαγιά του βουνού, που τή ζεσταίνουν όλο τό πρωινό οί άκτίνες του ήλιου. Έχει κουβαλήσει λίγα τρόφιμα και φρέσκο τρυφερό χορτάρι για νά φτιάξει τό στρώμα της. Γιατί λοιπόν δεν πιάς νά μείνεις μαζί της; Η φωλιά σάς χωράει κι' ή Μπέλλα είναι τόσο ευγενική και καλή, που με χαρά θά σέ δεχτεί κοντά της...

— Η ιδέα σας είναι πολύ ωραία κυρία-Καστανούλα. Νομίζω πώς πρέπει νά ξεκινήσω για τό βουνό.

— Βέβαια, βέβαια, απάντησε ή μαμά-σκιουρίνα. Πρέπει νά τήν προλάβεις πριν κλείσει τή φωλιά της.

— Στ' αλήθεια, πρέπει νά βιαστώ. Σας εύχαριστώ, μ' όλη τήν καρδιά μου, για ό,τι κάνατε για μένα. Μου σώσατε τή ζωή. Δεν θά τό ξεχάσω ποτέ... Έχετε γεια και σάς εύχομαι νά περάσετε καλό χειμώνα.

— Σ' εύχαριστούμε, Λουτσιόλα. Εύχόμαστε τό ίδιο και σέ σένα. Καλήν αντάμωση τήν άνοιξη. Η οικογένεια των σκιούρων συνόδεψε τήν πυγολαμπίδα έξω από τή φωλιά τους κι' εκείνη βιαστική, πήρε τό δρόμο για τό κόντινο βουνό. Πέρασε τό «Παραδεισένιο» δάσος, σκαρφάλωσε τήν πλαγιά και τ' άπομεσήμερο έφτασε στο καινούργιο σπίτι της Μπέλλα. Τή βρήκε τήν ώρα ακριβώς που έτοιμαζόταν νά κλείσει, με μιά μεγάλη στρόγγυλη πέτρα τήν είσοδο τής μικρής σπηλιάς. Τή χαιρέτισε ταπεινά:

— Καλημέρα, καλή μου άρκουδίτσα, καλημέρα Μπέλλα μου.

— Καλώς ώρισε, Λουτσιόλα. Πώς έδώ ψηλά τέτοιαν ώρα; Εσύ ξέρω

— Γι' αυτό ακριβώς ήρθα ως εδώ Μπέλλα μου. Για νά με σώσεις απ' αυτό. Κι' ή Λουτσιόλα με τό νί και με τό σίγμα, τής ιστόρησε τό πρόβλημά της, τήν περιπέτειά της και τήν παράκλησή της.

Τό μουτράκι της άρκουδίτσας έλαμπε από καλοσύνη. Τήν άκουσε προσεκτικά και τής είπε:

— Θά είναι μεγάλη χαρά κ' εύχαρίστησή μου, νά σ' έχω κοντά μου Λουτσιόλα μου. Τό σπιτάκι μου είναι καινούργιο και καθαρό, όπως βλέπεις, και μάς χωράει μιά χαρά. Και τὰ τρόφιμα που έχω φτάνουν και για τίς δυό μας και περισσεύουν. Έσύ μονάχα, θά φέγγεις όταν χρειάζεται κι' όταν θές, με τό άσπρο λαμπερό φως που βγάζει τό κορμάκι σου, σύμφωνοι;

— Σύμφωνοι, σύμφωνοι Μπέλλα μου, φώναξε ή πυγολαμπίδα και κούνησε με χαρά τίς κεραίες της.

— Α, και κάτι άλλο είπε ή άρκουδίτσα, καθώς έμπαιναν στη σπηλιά. Νά έχεις ύπ' υπόψη σου ότι εγώ όσο κρατάει ό χειμώνας, μιά φορά τουλάχιστον, εκεί στις άρχές Φεβρουαρίου, ξυπνώ από τόν βαθύ ύπνο μου. Άνοιγω τή φωλιά μου και τήν άερίζω. Αν έχει λιακάδα βγάζω έξω κι' άπλώνω τό χορταρένιο στρώμα μου νά ξαναζεσταθεί. Έπειτα, τινάζω καλά-καλά τή γούνα μου, κυλιέμαι στο χιόνι νά τήν καθαρίσω, κάνω τή γυμναστική μου νά ξεμουδιάσω, και κεφάτη τρώω ό,τι τροφές μου έχουν άπομείνει, κι έπειτα ξάπλα πάλι και ύπνο βαθύ, για άλλες σαράντα τουλάχιστον μέρες. Όσπου νάρθει δηλαδή ή άνοιξη. Αν αυτό δεν σ' ένοχλεί μείνε. Και θά περάσουμε μαζί έναν άξέχαστο χειμώνα.

— Μά τί λές Μπέλλα μου, ενόχληση είν' αυτή; Ούτε νά όνειρευτώ δεν μπορούσα μιά τέτοια εύτυχία που μου προσφέρεις...

Έτσι, ή άρκουδίτσα κι' ή πυγολαμπίδα, μπήκαν στη σπηλιά κι' ή στρόγγυλη πέτρα, κύλησε άργά άργά κι' έκλεισε τήν είσοδό της...

Από τότε ή πυγολαμπίδα χάρη στις καλές συμβουλές τής χελιδόνας, του σκιούρου και τής σκιουρίνας, κοιμάται όλο τό χειμώνα, άπαγγισμένη εύτυχισμένα, κοντά στην άπαλή γούνα τής άρκουδίτσας, όπως κι' αν τήν λένε: Μπέλλα, Χιονάτη, Σκανταλιάρη ή Μπρούτο...

ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΑΪΚΟ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

‘Η σπορά

(Προεισαγωγή δημιουργίας)

Του λαογράφου κ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΜΑΝΕΣΗ

Η άνάπαυση των άγρων κρατάει έναν ολόκληρο χρόνο, είτε διακόπτεται κατά τήν άνοιξη, για νά σπαρθεί τό χωράφι με τὰ «ψιμικά» ή «ψιμοσίταρα», που τὰ λένε και «τριμήνη» ή «τριμηνίτη» ή και «διμηνίτη», έπειδή ώριμάζουν σέ δύο-τρεις μήνες. Άλλοτε πάλι φυτεύεται με φασόλια, κουκιά, καλαμπόκι, ή γίνεται μπροστανί για πεπόνια και καρπούζια. Όλ' αυτά, ενώ παίρνουν όρισμένα συστατικά για ν' άναστηθούν, αφήνουν στη γή άλλα χρήσιμα για τήν καλλιέργεια των δημητριακών. Αυτό λέγεται «άλλαξοσπορά».

Τό άνοιξιότικον όργωμα θέλει επίμονο και κουραστικό σκάψιμο, για νά φύγουν τ' άγριοχόρτα που θράσεψαν στο μεταξύ σαν άνάφεντα μουλάρια. Η δουλειά τούτη λέγεται «κάματος» ή «καλλουργία» (καλλιέργεια). Στη Ρόδο, έπειδή τό σκάψιμο γίνεται τό Μάη, τό λένε «μάγιασμα». Οί ίδιοι λένε συνοπτικά για τίς προϋποθέσεις τής σποράς:

Γιά μάγιαζε, για διόλιζε, για κάψαλα πολέμα (όπου «διβολίζω» σημαίνει όργωνω για δεύτερη φορά). Άλλοι, τέλος, κάνουν τό «νιάσμα» τόν Οκτώβρη ή τό Νοέμβρη, και ανάλογα όνομάζουνε «Νιαστή» τόν έναν από τούς δύο τούτους μήνες.

Δέ φτάνει όμως αυτό. Κατά τή διάρκεια του χειμώνα θά ρίξει μέσα τὰ ζώα του ό γεωργός, από τὰ πιο μικρά, γιδοπρόβατα, ως τὰ πιο μεγάλα, γελαδικά και φορτιάρικα, που ενώ θά τρώνε τό άγριο χορτάρι τους, θά τὰ κοπρίζουνε με στερεά και ύγρά λιπάσματα...

Αποδοτικότερη είναι ή κοπριά που μαζεύεται όλο τό χρόνο από τούς «στάλους» (μέρη όπου άναπαύονται τό μεσημέρι τὰ κοπάδια) ή τούς στάβλους, χώνεται σέ λάκκο τής αύλης και «χωνεύει» με τήν ώρα της, για νά σκορπιστεί τό καλοκαίρι στο χωράφι, πριν από τό «νιάσμα».

Φροντίζει ακόμα νά μαζέψει έγκαιρα ό χωρικός και τό μαύρο χώμα που σχηματίζεται από τό σάπισμα των φύλλων και κλαδιών που πέφτουν στα ριζά των

βουνών κοντά στους κάμπους. Πολύ καλό είναι μάλιστα το σκονόχωμα, από τα φύλλα των σκόνων, που ρίχνουν όλοχρονίς βγάζοντας διαρκώς καινούργια.

Μά και τα νερά του χειμώνα, πού με αulάκια διοχετεύονται στα χωράφια και λιμνάζουν, κουβαλούν ένα σωρό χρήσιμα συστατικά που μαζεύουν στο διάβα τους.

Τά τελευταία χρόνια ή μηχανική καλλιέργεια και τά τεχνητά λιπάσματα άπλοποίησαν πολύ τά πράματα και ξεκούρασαν τό γεωργό. (Βλέπε για περισσότερες λεπτομέρειες τά «Γεωργικά τής Ρούμελης» του Δημ. Λουκόπουλου).

Όταν έρθει ό Σεπτέμβρης, μία μεγάλη γιορτή του, ή «ύψωσις του Τιμίου Σταυρού», στίς 14, θά δώσει τό γενικό σύνθημα για τόν καινούργιο γεωργικό χρόνο:

Του Σταυρού σταύρωνε και σπέρνε λένε πολλοί. Κι οι Μανιάτες:

Του Σταυρού σταυρώνει ή γής, (βγάζει τέσσερα φύλλα σταυρωτά ό κάθε σπόρος).

Τό πράμα όφειλεται και στην επίκαιρη θέση της στην αρχή του γεωργικού χρόνου και στον άγιασμό του νερού που τή συνόδεύει και που μαζί με τά «πρωτοβρόχια» ή «πρωτοβρέζια» είναι απαραίτητες προϋποθέσεις στον άγώνα για τήν άνάσταση του σπόρου. Τό άγιασμα, που κάτω από τή σκέπη του Σταυρού του μαρτυρίου υποδηλώνει τήν ευφρόσυνη άνάστασή του, σ' αντίστοιχία με του Έσταυρωμένου.

Ο άγιασμός αυτός είναι ακόμα και προεισαγωγή στα πολυπόθητα πρωτοβρόχια, που δέ θ' άργήσουν να δροσίουν τή φρυγμένη από τά «κυνικά καύματα» γή.

Αυτή τή μέρα λοιπόν συνηθίζουν οι χωρικοί μας και φέρνουν στην έκκλησία ένα μέρος από τόν καρπό που θά σπείρουν μετά τά πρωτοβρόχια και κατά τή διάρκεια του χειμώνα. Δένουν σ' ένα μαντήλι π.χ. λίγο σιτάρι, κριθάρι, φασόλια, κουκκιά κλπ., που θά τά εύλογησει ό παπάς στο τέλος τής λειτουργίας, για ναχουν καλή απόδοση. Στους σπόρους αυτούς ανακατεύουν και όσους φυλάξανε στα εικονίσματά τους από τήν τελευταία δέση σταχίων του θερισμού, που τήν όνομάζουν «σταυρό» (στην Έπίδαυρο) «δράκο» ή «σκούπα» (στη Μακεδονία), «χτένι», από τό σχήμα που τής δίνουν πλέκοντάς την.

Στήν Κάρπαθο φέρνουν στην έκκλησία τό σπόρο για να τόν «εύκολήσει» ό παπάς τήν «αρχιχροιά», δηλαδή, γι' αυτούς, τήν πρώτη Σεπτεμβρίου, ή όποια στα Δωδεκάνησα θεωρείται ως αρχή του έκκλησιαστικού χρόνου - κάτι που είναι άνάμνηση των βυζαντινών «ίνδικτιώνων». Στή Ρόδο πάλι συνηθίζουν τήν ίδια τούτη μέρα να κρεμούν στο κεντρικό δοκάρι τής όροφής του σπιτιού ένα σακκούλι γεμάτο σιτάρι από τά τελευταία στάχια του θερισμού, που τά ποικιλούν, συμβολικά, με καρύδια (για τήν άντοχή του σπόρου), ένα κρεμμύδι (για τήν άφθονία που υποδηλώνει με τ' άλλεπάλληλα ντυσίματά του), ένα σκόρδο (για τό «κακό μάτι») κλπ. "Ολ' αυτά θά ριχτούν στο χωράφι μαζί με τόν κύριο σπόρο, κατά τή σπορά. Άνάλογα έθιμα γίνονται και στή Κω.

Στήν Πελοπόννησο, τήν ήμέρα, του Σταυρού, τά παιδιά κάθε γειτονιάς παίρνοντας ένα χαλκωμάτιο

ταψί κι ένα σακκούλι πηγαίνουν στον παπά και τους δίνει μία προσφορά. Τήν κομματιάζουν στο ταψί και τους ρίχνει ό παπάς «ανάμα» («άδολο» κρασί) και λάδι από τό διακοπότηρο. Και τότε κινάνε από σπίτι σε σπίτι.

Κάθε νοικοκυρά έχει στο πάτωμα έν' «άρτολοι» (φουρνόφτυαρο) άνάποδα, κι άπάνω έχει βάλει ένα πιάτο με «σπορικά» (σιτάρι, κριθάρι, βρόμη, φακή), μ' ένα κερι και μία σφραγίδα του πρόσφορου. Τά παιδιά μπαίνουν στην κάμαρη γύρω γύρω κι άρχίζουν ν' άπαγγέλλουν έν χορώ: «Είδαμε, δέν είδαμε, ξέρομε, δέν ξέρομε. Θεός σχωρέσει τους περσινούς, τους φτεινούς, τους άλυσμονημένους. Θεός σχωρέσει! Τόν παππούλη σας, τήν κυρά σας, τό νονό σας. Θεός σχωρέσει!».

Και παίρνουν σε κάθε «Θεός σχωρέσει» σπορικά τά παιδιά, τά σκορπίζουν χούφτες χούφτες στο πάτωμα και λένε: «Τόσα κοιλιά σ' άλώνι!». Τά πετούν και ψηλά, στο ταβάνι, και φωνάζουν: «Τόσος σωρός σ' άλώνι!». (Κοιλό, έδώ, είναι ποσότητα δημητριακών που έπαιρναν δύο γκαζοτενεκέδες: 17-18 όκάδες).

Στή Λήμνο καθαγιάζουν τόν καινούργιο χρόνο με τόν έξης τρόπο: Φέρνουν ένα κανάτι με νερό και τ' άφήνουν στή μέση τής έκκλησίας για ν' άγιαστεί κατά τή λειτουργία. Με τό νερό αυτό φτιάνουν τό καινούργιο προζύμι και τό πρώτο ψωμί τής χρονιάς.

Τέλος, στην Κω, τό «εύκολόημα» γίνεται κατά τό πρώτο δεκαήμερο του Όκτωβρίου, τήν Κυριακή του Σπορέως, όταν ό παπάς ψάλλει τό εύαγγέλιο με τή γνωστή παραβολή που άρχίζει έτσι: «Έξήλθεν ό σπείρων του σπείρει τόν σπόρον αυτού». Τότε ό κάθε ζευγάς φέρνει στην έκκλησία σ' ένα μαντήλι λίγο σπόρο, και τόν τοποθετεί κάτω από τήν Άγία Τράπεζα ή τόν δεσποτικό θρόνο. Μετά τό «δι' εύχών» ό παπάς διαβάσει ειδική εύχή και εύλογεί τό σπόρο, που θ' ανακατευτεί κατόπιν με τόν υπόλοιπο, για να εύλογηθεί όλος. Έκτός αυτού, συνηθίζουν στο ίδιο νησί, μία δυό μέρες πρό τής σποράς, να κάνουν άλλο άγιασμό στο σπίτι. Μαζεύεται όλη ή οικογένεια, φέρνουν και τά ζώα και τά εργαλεία τής σποράς, και ό παπάς τους ραντίζει όλους και όλα με τήν άγιαστήρα - «άγιαστούρα» κοινά.

Ο Σεπτέμβριος είναι ό μήνας που φέρνει συνήθως τά «πρωτοβρόχια» ή «πρωτοβρέζια» (στη Ρόδο), τά νερά που θά δροσίουν τό στεγνωμένο χώμα τής γής που έσκασε κι άνοιξε στόματα και ρουθούνια για να ζητιανέψει τό νάμα τ' ουρανού.

Και να που ή Παναγία ή «Βροντού» (στίς 8 - τό Γενέθλιον τής Θεοτόκου, έπίσημα) έκαμε τό θαύμα της. Άπόκομες βροντές κι ουράνιες άστραπές ταράζουν τό στερέωμα και σκίζουν τόν μολυβένιο ουρανό για να σκορπίσουν τά φουσκωμένα άσκιά των σύννεφων. Οι πρώτες σταγόνες, χοντρές κι άριές στην αρχή, σκορπίζονται άνιχνευτικοί πρόπομποί τής βροχής. Η πανδαισία του νερού μπορεί να έρθει άμεση, μά μπορεί και να στραφεί και ν' άργήσει, για ν' άφήσει μαζί με τή γή και τό γεωργό μόνο με τή χαρά, που θά του μείνει κρυφή κάτω από τήν έλπίδα καλύτερων ήμερών.

Όπωςδήποτε, θά σταυροκοπηθεί ό γεωργός για λογαριασμό και τής γής του ψιθυρίζοντας: «Καλό

Σποριά ναχουμε!» Αυτός ό «Σποριάς» δέν είναι άλλος από τό μήνα τής σποράς, που, άνάλογα με τους τόπους, είναι ό Όκτώβρης, και περισσότερο ό Νοέμβρης.

Άν οι βροχές κρατήσουν κάπως, μπορεί να γίνει κι ό Σεπτέμβρης, μά μονάχα για τό λινάρι, που θά προφτάσει ως του Σταυρού να «σταυρώσει», να βγάλε δηλαδή τέσσερα φύλλα σταυρωτά.

Στήν Πελοπόννησο π.χ. και τήν Ίκαρία λένε «Σπορίτη» τό Σεπτέμβρη, ένω στην Κάρυστο και τή Ρόδο «Σποριάτη» τό Νοέμβρη, και τόν ίδιο μήνα οι Κρητικοί «Σποράρη».

Τήν άγωνία του γεωργού για τή βροχή έκφράζει για τους αρχαίους, προγόνους μας ό Ξενοφών γράφοντας στον «Οικονομικό» (XVII, 2): «Έπειδάν ό μετοπωρινός χρόνος έλθη, πάντες που οι άνθρωποι προς τόν θεόν άποβλέπουν, όποτε βρέξας τήν γήν άφήσει αυτούς σπείρειν».

Όταν νομίσει τό νερό άρκετό, θά πάρει, τ' αλέτρι του ό ζευγάς να «διβολίσει» τό «νιασμένο» χωράφι, να τό ζευγαρίσει δηλαδή «δεύτερο χέρι». Άν δέν σπείρει άμέσως καμιά φορά, ή άν έχει χωράφι «καματεμένο» από τήν άνοιξη, μπορεί και να τό «τριβολίσει», να τό «τριαλετρίσει», καθώς λένε στή Θήρα. Όσο περισσότερο «άργάσει» τή γή, τόσο καλύτερα:

Χωράφιν νιασμένον, /διαβολισμένον/ τσ' ανακομμένον, σιτάριν βουναρωμένον
λέν οι Κύπριοι - που θά πει άν τό ζευγαρίσεις δυό και τρεις φορές, θά έχεις τόν καρπό σου σαν βουνάρι, πλούσιον. Οι ίδιοι πάλι λένε:

Άν τρώς πολλά, διβόλιζε, τσ' άν τρώεις λία, νιάζε (άν θές να παράγεις πολλά, να διβολίζεις, αλλιώς, ν' άρκείσαι στο πρώτο και μοναδικό σου όργωμα).

Όλ' αυτά θέβαια είναι σχετικά με τή σύσταση του έδάφους, που άλλοτε θέλει περισσότερο κι άλλοτε λιγότερο σκάψιμο για ν' άποδώσει.

Θά «πιάσει» τό σπόρο από τ' «άμπάρι» (μεγάλο ξύλινο κιβώτιο τοποθετημένο συνήθως μέσα στο σπίτι) ό γεωργός λέγοντας:

Όπως τρέχει τό νερό, / να τρέχει και τό θιό.

Τήν ήμέρα που θά γίνει αυτό, ή νοικοκυρά του σπιτιού δέν κάνει να δανείσει αλεύρι, άλάτι ή φωτιά.

Άλλου πάλι, στην Κω π.χ., διατηρούν τό σπόρο από τόν καιρό του άλωνίσματος περιτριγυρισμένον με άχυρα και φτέρες, για να μην «ξεπουλιάσει», μέσα σε λάκκους. Αυτοί λοιπόν τώρα ξεχώνουν τους λάκκους.

Άξίζει, με τήν εύκαιρία, να σημειώσουμε τις διάφορες όνομασίες του σπόρου: «σπορογέννημα», στή Μάνη, «σπορικά» (Κρήτη), «σπορίσματα» (Πελ/σος), «σπορίτια», στην Άκαρνανία, «σποριακά» σ' άλλα μέρη.

Πρωί πρωί, σχεδόν άσημέρωτα, θά φορέσουν τά ποδήματα τής δουλειάς, «φραγκοποδήματα» κατά τους Κώτες, (με χοντρή θακέτα, δίσολα και προκιά-τούς κώτες, (με χοντρή θακέτα, δίσολα και προκιά-μένα) και τά κατάλληλα για τό χωράφι ρούχα, οι άντρες. Θά έτοιμάσουν οι γυναίκες τό πρωινό τους, κι άφου φάνε όλοι και τσίσουν και τά ζωντανά, θά φορτώσουν τό σπόρο με τά εργαλεία τής σποράς (ζυγάλετρα κι άξίνες κλπ.) στα φορτιάρικα ζώα.

Θά φορτώσουν ακόμα και τό νεροθάρελο για τό ξεδίψασμα, και τό πρόχειρο φαγητό (ψωμί, έλιές, τυρί, κρεμμύδια, σύκα ξερά κλπ.) και τ' απαραίτητο διαάκι

Κιλίμι Αιτωλικού Μεσολογγίου. Θαυμάσιας τέχνης έργο τής λαϊκής χειροτεχνίας.

της σποράς, που έχει κατά τόπους διάφορες όνομασίες: «σποροδιαάκι» (Σκύρος), «σποροσαάκι» (Κρήτη και Άκαρνανία), «σποροσακκούλα» ή «σποροσαάκουλο» (Ζάκυνθος), «σποροσαάκουλας» (Κάρπαθος), «σποροβουργία» (Μύρθιο Κρήτης), «σποροταγάρα» (Κύθηρα), «σποροταίστρο» (Ήλεια), «σποροντουρβάς» (Κρήτη).

Θά κάμουν τό σταυρό τους και θά νικήσουν, λίγοι για περισσότεροι, άνάλογα με τά χωράφια, τά μέλη της οικογένειας και τήν οικονομική τους κατάσταση. Τ' άφεντικό του σπιτιού, τά παιδιά κι οι κοπέλες ακόμα ή και μισθωτοί βοηθοί, τά «κοπέλια». Στην άνάγκη, θ' ακολουθήσει και κανένας «σποροκαλεσμένος», κάποιος δηλαδή που μην έχοντας δικό του βόδι, θά πάει να βοηθήσει δωρεάν στή σπορά, για να τόν βοηθήσουν με τή σειρά τους κι οι άλλοι.

Η πρώτη μέρα τής σποράς πρέπει να είναι (Συνέχεια στή σελ. 33)

Ο Νοέμβριος

Ο Νοέμβριος χρωσάει τ' όνομά του στο λατινικό November, πού θά πεί ένατος, γιατί τέτοιος ήταν άρχικά στο ρωμαϊκό ήμερολόγιο, πού μάς τόν κληροδότησε.

Τό ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του είναι ότι άποτελεί τό κεντρικό χρονικό διάστημα πού συντελείται ή σπορά των βασικών γιά τή διατροφή μας προϊόντων: των δημητριακών. Καί είναι μέν γεγονός ότι ό χρόνος τής σποράς, καθώς και των συνακόλουθων γεωργικών άσχοιών, κανονίζεται κι έπηρεάζεται από τις ποικίλες κατά τόπους έδαφικές και κλιματολογικές συνθήκες, αλλά ή μέση έλληνική πραγματικότητα, καθώς βγαίνει από τή μελέτη των άπόψεων του πίο άλάνθαστου κριτή, του έλληνικού λαού, φέρνει τό Νοέμβριο έπικεφαλής όλων των άλλων μηνών, σ' αυτό τό σημείο.

Έτσι, άν σέ μερικά μέρη όνομάζεται Σποριάς ό Οκτώβριος, στα περισσότερα τό έπίθετο άποδίδεται στο Νοέμβριο, μαζί μέ άλλα παρόμοια: Σποράτης (Κρήτη), Σποριάτης (Κάρυστος, Ρόδος). Μ' αυτή τή γνώμη συμφωνεί κι ή άλλη προσωνυμία του: Νιαστής (Ίκαρία), πού γίνεται από τό ρήμα «νιάζω» (νεάζω, άνανεώνω - τό χωράφι, μέ τό καινούργιο του όργωμα). Ίσως έδώ νά βρίσκεται και ή αίτία τής μεταβολής του όνοματός του σέ Νιόβρη, όπως ακόμα λέγεται στην Κρήτη, Ρόδο, Κύπρο. Οι Μυκονιάτες μάλιστα, παρετυμολογώντας, μαζί μέ άλλους, και τ' όνομά του τό άρχικό, από τό ρήμα «νωώ» συμπληρώνουν: Νοέβρη, νόα και σπέρνε (νάχεις τό νου σου νά σπέρνεις, νά μή χάσεις τήν εύκαιρία).

Τό πράγμα έπικυρώνεται κι έπισημότερα και από τους άγίους του μήνα, πού έχουν καθιερωθεί ως προστάτες τής σποράς: Τήν τρίτη μέρα του γιορτάζει ό άγιος Γεώργιος ό νεομάρτυς, πού όνομάστηκε Σποριάτης (Ρόδος) και... Σπύρος (Κύπρος). Αυτή τήν ήμέρα σκώνονται οι Ροδίσιες πρωί-πρωί, κι άφού θυμάνουν θάζουν σ' ένα διαάκι τό σπόρο πού θά σπείρουν, μαζί μ' ένα σκόρδο («για τό -κακό- μάτι»), ένα κρεμμύδι κι ένα ρόδι, πού συμβολίζουν τήν άφθονία (μέ τ' άλλεπάλληλα ντυσίματά του, τό πρώτο, και τό πλήθος των σπόρων του, τό δεύτερο).

Η γιορτή των Εισοδίων τής Θεοτόκου, στις 21, είναι άλλος ένας σπουδαίος σταθμός τής σποράς, άρχή ή μέσο τής σχετικής εργασίας, κατά τόπους. Αυτό φαίνεται από τά όνόματα πού δίνουν στην τότε έορταζόμενη Παναγία: Άρχισπυρίστρα (Θράκη), Μεσοσπορίτισσα (Πελοπόννησος, Κρήτη κ.ά.), Πολυσπορίτισσα (Εύρυτανία, Δυτ. Μακεδονία).

Η διαδικασία τής σποράς, από τήν ώρα πού θά «πίσει» ό λαός τό σπόρο μέχρι τή στιγμή πού θά τόν σκεπάσει και θά τόν έμπιστευθεί στα σπλάχνα τής μάνας Γής, συνδέεται μ' ένα πλήθος προλήψεων και δεισιδαιμονιών.

Μετεωρολογικά, ό Νοέμβριος, έκτός από τις βροχές τις κατάλληλες γιά τή σπορά, μάς φέρνει και τά πρώτα χειμωνιάτικα μηνύματα, γιά τά όποια εύθύνονται

όρισμένοι άγιοί του: Ο άι-Μηνάς τό μήνυσε / κι ό Φίλιππος τό καρτερεί, λένε οι Θρακιώτες, γιά τό κρύο, ως βορειότεροι. Ο «Φίλιππος» είναι ό άγιος, πού γιορτάζει στις 14, και θεωρείται σέ πολλά μέρη τής Ελλάδας ότι φέρνει τό χειμώνα. Οι Μυκονιάτες π.χ. λένε μαζί μέ άλλους:

“Αν του άι-Φιλίππου λείπω, / τ' “Αγια των “Αγιώ δέ λείπω (όπου ή δεύτερη γιορτή είναι τά Εισόδια τής Θεοτόκου). Έπειδή όμως τίποτε δέν είναι πίο άστάθμητο σ' αυτόν τόν κόσμο από τόν καιρό, συμπληρώνουν διπλωματικά οι ίδιοι: Κι άν λείπω τ' “Αγια των “Αγιώ, / τ' άι-Νικολαβάρβαρα είμ' έδώ (δηλαδή κατά τις έορτές τής άγίας Βαρβάρας και του άγίου Νικολάου, τό Δεκέμβρη: 4-6). Τό άποκορύφωμα του κρύου πάντως τό φέρνει, ίσως κι από παρετυμολογία του όνόματός του μέ τήν «άντρεία», ό άγιος Άντρέας-Άντριάς, στη Μύκονο κ.ά.: Τ' άι- Άντριά/και τ' άχερα κρυά. Τό ίδιο, μ' άλλον τρόπο, ισχυρίζονται κι οι Θρακιώτες, ότι τό κρύο «άντρειεύει» ή «άντρειώνεται» τότε. Και έμμετρα οι ίδιοι:

Στις τριάντα άγι- Άντριάς/άντρειεύεται ό βοριάς.

Φέρνει κι άλλα χειμωνιάτικα... δώρα ό Νοέμβριος: τις πάχνες, τό γρήγορο σκοτείνισμα, τούς ανάκατους καιρούς. Γιαυτό λέγεται και «Παχνιστής» (Πελοπόννησος, Θεσσαλία, Μακεδονία) - ίσως και γιατί έξαιτίας του «παχνίζουν» πιά τά ζώα στους στάβλους και δέν τά βγάζουν στο ύπαιθρο νά βοσκήσουν. Άκόμα λέγεται και «Χαμένος» ό μήνας (Λαμία), γιά τις μικρές του μέρες, και «Άνακατωμένος» (Πελοπ.), γιά τήν καιρική του άστάθεια.

Και έορτολογικά, ό Νοέμβριος κατέχει ζηλευτή θέση στους μήνες. Τήν πρώτη κιόλα μέρα του μάς ξανακάνουν ποδαρικό, καθώς και τήν πρώτη του Ίουλιού, οι άγιοι Άνάργυροι, προστάτες αυτή τή φορά των έπαγγελματιών (πού κι αυτοί, όπως και οι αντίστοιχοι θεράποντες, δέν είναι καθόλου «ανάργυροι» σήμερα).

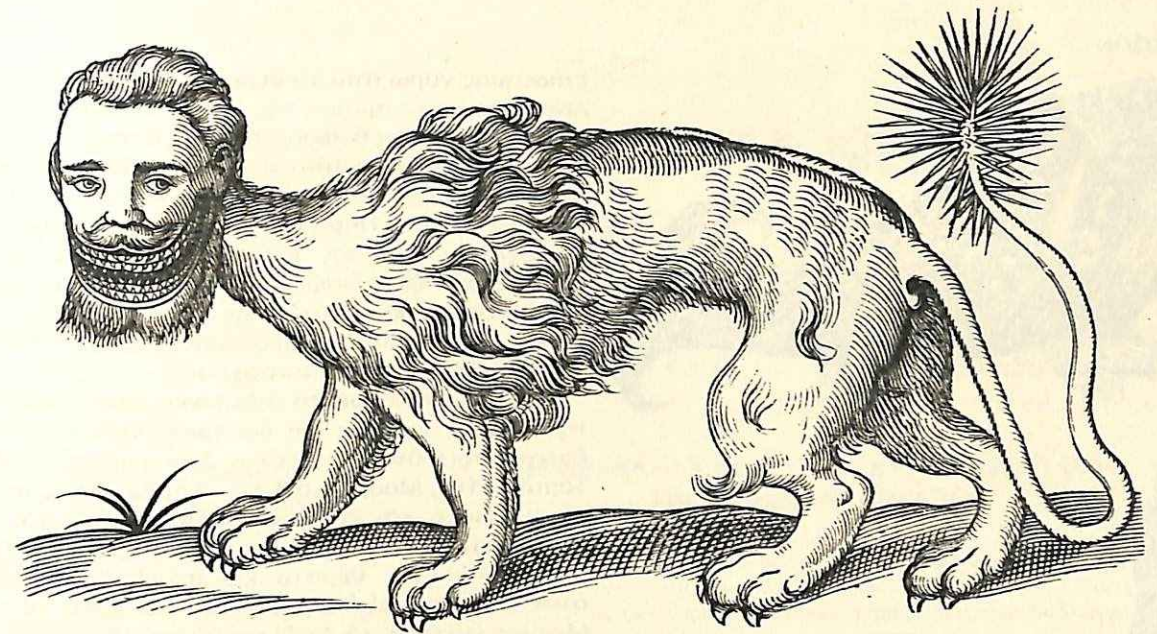
Στις 8 έχομε τή μεγάλη γιορτή των Ταξιαρχών Μιχαήλ και Γαβριήλ, από τούς όποιους ό πρώτος είναι γνωστότερος γιά τόν σημαντικό ρόλο του κατά τή θανή των ανθρώπων, και λέγεται «Ταξιάρχης» ή «Άξάρχης», στη Μύκονο, ή «Αι-Στράτηγος» και «Α-γιο-Μιχαλιός» άλλου, ή και άπλά «Μιχαήλης».

Ο άγιος Φίλιππος, έκτός από τή συμβολή του στο... κρύο, μάς φέρνει και τή μεγάλη νηστεία του «Σαραντάμερου», πού τελειώνει τά Χριστούγεννα. Η έπίκαιρη θέση του φαίνεται κι από τό γεγονός ότι οι Μοραίτες όνομάζουν «Αι-Φιλίππα» όλόκληρο τό μήνα.

Τήν Παναγία (των Εισοδίων) τήν όνομάζουν οι Άργίτες «Πορτοκαλού», έπειδή τότε ώριμάζουν τά πορτοκάλια τής περιοχής των.

Στις 25 γιορτάζει ή άγία Αικατερίνη, πού, ως κόρη γιατρού, είναι κι ή ίδια θεραπεύτρια, και στις 26 ό άγιος Στυλιανός, προστάτης των βρεφών.

Τέλος, αξίζει νά σημειώσομε πώς τόν άγιο Άντρέα τόν όνομάζουν «Τρυποτηγανά» οι Ναξιώτες, και «Τρυποτηγανίτη» οι Χιώτες, έπειδή τρυπάει τά τηγάνια εκείνων πού δέν του κάνουν τηγανίτες, κατά τό έθιμο, στη γιορτή του - ή ίσα ίσα τρυπάνε τά τηγάνια από τις πολλές τηγανίτες πού κάνει ό κόσμος εκείνη τήν ήμέρα;

Σώμα λιονταριού, κεφάλι νέου, μασέλες σαρκοβόρου. Από τήν εικονογράφηση του βιβλίου.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΖΩΩΝ

Ο Έλβετός φυσιολόγος του 16ου αιώνα Γκέσνερ και ή ιστορία ζώων. Έκατοντάδες ξυλογραφίες. Άποθησαύριση όσων έγραψαν Έλληνες, Ρωμαίοι, Άραβες και Εύρωπαίοι γιά τά ζώα.

Ο Κόνραντ Γκέσνερ (1516-1565), Έλβετός φυσιολόγος του 16ου αιώνα από τή Ζυρίχη, υπήρξε μιά πολύ αξιόλογη φυσιολογία τής έποχής του, άφού ένα από τά πίο σημαντικά έπιτεύγματα τής έποχής εκείνης ήταν ή έκδοση του Historia Animalium (Ίστορία των Ζώων), εικονογραφημένο μέ εκατοντάδες ξυλογραφίες.

Φαίνεται, ότι ό Κόνραντ Γκέσνερ υπήρξε ένας εύστροφος άναγεννησιακός άνθρωπος, πού έμοιαζε σέ πολλούς άλλους ούμανιστές του 16ου αιώνα μέ τούς όποιους διατηρούσε ογκώδη άλληλογραφία σχετική μέ τά ενδιαφέροντά του και θά έπρεπε νά είναι περήφανος γιά πολλά πράγματα. Ήταν γιατρός και έγραψε γιά πολλά ιατρικά θέματα, γιά ίαματικές πηγές, γιά κηπευτικά και γαλακτοκομικά προϊόντα. Όνομάστηκε «Πατέρας τής βιβλιογραφίας» γιατί συνέταξε πλήρη κατάλογο έργων πολλών ζώντων συγγραφέων τής έποχής του, τό περίφημο έργο Bibliotheca Universalis (1545-1555). Υπήρξε πρωτοπόρος τής συγκριτικής γλωσσολογίας μέ τό βιβλίο του Mithridates, απέ- sive de differentiis linguarum observationes, (1555). Απέκτησε φήμη γιά μιά εργασία σχετική μέ τή φυσική όμορφία των Άλπεων, πού θεωρήθηκε άριστούργημα λογοτεχνίας.

Μιά άλλη του εργασία γιά τή φυσική ιστορία περιλαμβάνει έναν τόμο γιά τά όρυκτά και τά άπολιθώματα (1565). Έκανε άκόμη πολλές πρωτότυπες

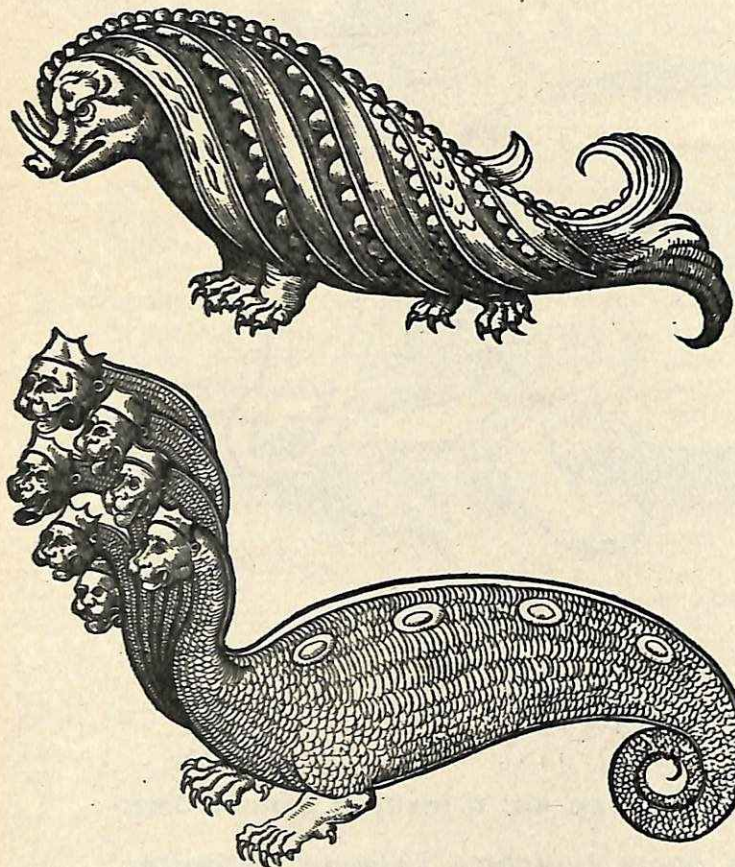
έρευνες γιά τή βοτανική (δυστυχώς πέθανε δίχως νά μπορέσει νά γράψει τό έργο του magnus opus γιά τόν φυτικό κόσμο, όπως είχε προγραμματίσει).

Κυρίως όμως ό Γκέσνερ μνημονεύεται και άξιολογείται στον κόσμο τής έπιστήμης γιά τό πρώτο του έργο τήν Historia Animalium, γιατί στο μνημειώδες αυτό έργο συγκέντρωσε όλα όσα είχαν γραφεί γιά τά ζώα από τούς Έλληνες, Ρωμαίους, Άραβες καθώς και τούς συγγραφείς του Μεσαίωνα, σέ μιά προσπάθεια σύγκρισης των άποτελεσμάτων των έρευνών τής έποχής του, μέ τις δικές του παρατηρήσεις, και αυτές πού προέρχονταν από τήν άλληλογραφία του. Στόν διαχωρισμό των τόμων τής Historia ό Γκέσνερ ακολούθησε τήν κατάταξη του Άριστοτέλη γιά τό ζωικό βασίλειο.

Όσο ζούσε έκδόθηκαν μόνο τέσσερις τόμοι (τμήματα) τής εργασίας αυτής, πράγμα πού σημαίνει ότι ό συγγραφέας είχε υλικό έτοιμο γιά περισσότερους. Οι τόμοι αυτοί τυπώθηκαν και κυκλοφόρησαν πρώτα στα λατινικά και κατόπιν στα γερμανικά από τόν έκδότη τής Ζυρίχης Κρίστοφ Προσάουερ τόν Πρεσβύτερο (1490-1564), κατά τή διάρκεια των έτών 1551-1563, ως έξης:

Βιβλίο Ι, θηλαστικά μέ 82 ξυλογραφίες, λατινικά τό 1551, γερμανικά τό 1555.

Βιβλίο ΙΙ, άμφίβια, μέ 15 ξυλογραφίες, λατινικά τό 1554, γερμανικά τό 1555.

Πάνω: «Φώκια-κάπρος». Κάτω: «Υδρά». Η φαντασία οργιάζει. 'Απ' την εικονογράφηση του έργου.

Βιβλίο III, πουλιά με 217 ξυλογραφίες, λατινικά τό 1554, γερμανικά τό 1555.

Βιβλίο IV, ψάρια και άλλα υδρόβια ζώα, με 737 ξυλογραφίες, λατινικά τό 1558, γερμανικά τό 1563.

Οι τόμοι αυτοί τυπώθηκαν αργότερα στη Ζυρίχη, Φραγκφούρτη και Χαϊδελβέργη, με τη χρήση των ιδίων ξύλινων μητρώων, περίπου 1200 όλες μαζί, και εξακολουθήσαν να χρησιμοποιούνται ακόμη και στον 17ο αιώνα.

Σε κάθε τόμο τα ζώα αναγράφονταν κατ' αλφαβητική σειρά με μικρή που και που διάκριση σε ομάδες ή κατηγορίες. Για κάθε ζώο ο Γκέσνερ παρέθετε την ονομασία του σε διάφορες γλώσσες, την περιγραφή του, την κατοικία, συμπεριφορά και χρησιμότητά του για τον άνθρωπο, καθώς επίσης κάθε λογοτεχνική και φιλοσοφική αναφορά ή ανέκδοτο που το αφορούσε.

Εκεί όμως που ο εκδότης έστρεψε όλη του την προσπάθεια είναι ή όσο τό δυνατόν τελειότερη απεικόνιση και απόδοση της μεγάλης συλλογής των ζώων και των φυτών, συλλογή που τόσο πολύ είχε αγαπήσει ο Γκέσνερ και τόσο επίπονα συγκέντρωνε όσο ζούσε. Πράγματι, τό αποτέλεσμα ήταν πολύ αξιόλογο και μπορούμε νά πούμε, μοναδικό, για τόν έξηξ λόγο: τά σχετικά με παρόμοια θέματα, μεσαιωνικά βιβλία, κυρίως οι περίφημες τότε ζωολογίες ήταν γεμάτες από πανούργα και αλλόκοτα πλάσματα που είχαν απεικονισθεί έτσι κατόπιν περιέργων υποδείξεων, δίχως νά αποδίδουν στή συντριπτική τους πλειοψηφία, καθόλου τις απόψεις της σύγχρονης

επιστήμης γύρω από τό θέμα. 'Απεναντίας ή Historia Animalium ήταν προϊόν της 'Αναγέννησης που θρυσκόταν σε πλήρη άνθιση. 'Η σοβαρότητα της εικονογράφησης φαίνεται από την προσπάθεια που καταβλήθηκε για τή σωστότερη, όσο τό δυνατόν, απεικόνιση των ζώων. Παρά τό γεγονός ότι στο βιβλίο περιέχονται έντελώς φανταστικά ή έπιστημονικά άνυπόστατα ζώα, διαφαίνεται ή έπιμονή του Γκέσνερ στήν «τεκμηρίωση» αυτής της απεικόνισης σε τέτοιο βαθμό ώστε πολλές φορές αισθανόμαστε λύπη, που τέτοια πλάσματα δέν υπάρχουν.

Αυτά τά ντοκουμέντα ο Γκέσνερ τά απεικόνισε με τή βοήθεια πολλών και διάσημων καλλιτεχνών της εποχής του, όπως ο Λούκας Σάν (κυρίως), ο Γιόχαν Τόμαν, ο Γιός Μούρερ, ο Χάνς 'Ασπερ. 'Ισως, μάλιστα νά σχεδίαζε και ο ίδιος. Πολλά χαρακτηριστικά είχαν στηριχθεί σε προγενέστερες έκδοτικές πηγές, από τις οποίες άντλησε θέματα και στοιχεία. 'Ορισμένες ήταν ιδιαίτερα αξιόλογες, όπως τό έργο των Πιέρ Μπελόν (πέθανε τό 1565) και Γκυγιώμ Ροντελέ (1507-1556), ιδρυτών της ιχθυολογίας, του 'Ολοφ Μάνσον (1490-1557), αρχιεπισκόπου της Ουψάλας, που έγραψε έργα για τις σκανδιναβικές χώρες και θάλασσες. 'Ακόμη πρέπει νά αναφέρουμε τόν περιήγμο 'Ιταλό φυσικό και φυσιολόγο Πιεραντρέα Ματιόλι (1500-1577), που τό έργο του είχε προκαλέσει αίσθηση στο κοινό και στους στενούς πνευματικούς κύκλους της εποχής του. 'Επιπλέον, μερικές από τις χαράξεις και απεικονίσεις ζώων είχαν στηριχθεί στήν όγκώδη αλληλογραφία του Γκέσνερ που προερχόταν από πολλές περιοχές του κόσμου. 'Ετσι τό Περού, που είχε ανακαλυφθεί πρόσφατα, συμμετείχε στήν εργασία με τήν εικόνα του λάμα, ενώ ή εικόνα του ρινόκερου είχε στηριχθεί στις θαυμάσιες ξυλογραφίες του Ντύρερ.

Πρέπει νά τονισθεί ότι πολλές μεταγενέστερες εργασίες χρησιμοποίησαν τό έργο του Γκέσνερ θεματικά και εικονογραφικά.

Ο 'Εντρουαρντ Τόπσελ, λόγου χάρη έγραψε δύο θαυμάσιους τόμους για τά θηλαστικά και τά έρπετά (κυκλοφόρησαν σ' ένα τόμο με τίτλο The History of Fourfooted Beasts and Serpents, σ' 1658). 'Επίσης ο Τόμας Μόφρετ (1553-1604), που όνομάστηκε «πρίγκιπας των έντομολόγων πρίν από τόν Σουάμερνταμ».

Τά σχέδια των φανταστικών και πραγματικών ζώων παρουσιάζουν, όπως είπαμε, ιδιαίτερο ένδιαφέρον. 'Η διάκριση σε φανταστικά και πραγματικά έχει σημασία, αφού έτσι μπορούμε νά «δούμε» πώς φαντάζονταν οι άνθρωποι 500 χρόνια πρίν τά μυθικά ζώα ή τέρατα, πράγμα που μάς εισάγει σ' έναν όλόκληρο κόσμο παραδόσεων και δεισιδαιμονιών, σ' έναν κόσμο λογογραφικό και λογοτεχνικό συνάμα, αφού ή όλοκληρωμένη απεικόνισή τους στο βιβλίο του Γκέσνερ στηρίχθηκε στήν παράδοση και τις άντιλήψεις των συγχρόνων του γι' αυτά.

'Ακόμη θά μάς δοθεί ή εύκαιρία νά διαπιστώσουμε τήν πρόοδο της επιστήμης, τήν εξέλιξη της και τή διαφορά της απέναντι στο παρελθόν. Και ακόμη πίο ένδιαφέρουσα θά ήταν μιά ταυτόχρονη άντιπαράθεση απόψεων για τά ίδια ζώα, της εποχής εκείνης με τή σημερινή.

Δ.Σ. ΛΑΖΟΣ

ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «Ε.Ε.Σ.Ν.»

ΑΡ. Φ. 37

Ειδήσεις από τή ζωή του Ε.Ε.Σ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1984

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟ ΤΜΗΜΑ Θ/ΚΗΣ ΤΗΣ «ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ»

Τό Σώμα 'Εθελοντών Σαμαρειτών του Ε.Ε.Σ. Τμήματος Θεσσαλονίκης, σ' τά πλαίσια του πίο πάνω εορτασμού και για τήν έφαρμογή της πρότασης του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. Καθηγητού κ. 'Ορ. Λουρίδη, για 'Ετήσια Παγκόσμια 'Εβδομάδα 'Εθελοντικής Αιμοδοσίας των 'Ερυθρών Σταυρών και των 'Ερυθρών 'Ημισελήνων του κόσμου, - που έγινε παμψηφεί δεκτή σ' τό Α' Παγκόσμιο 'Ερυθροσταυρικό Συνέδριο του Μεξικού για τόν 'Εθελοντισμό - όργάνωσε διήμερο έκδηλώσεων, αφιερωμένο σ' τά παιδιά που πάσχουν από Μεσογειακή άναμία, σ' τά όποια, κατά πρόταση πάλι του Προέδρου μας, που έγινε εύχαρίστως δεκτή απ' τόν 'Υπουργό 'Υγείας και Πρόνοιας κ. Γ. Γεννηματά, αφιερώθηκε ή εφετηνή αιμοδοσία του Ε.Ε.Σ.

ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΚΟ ΔΙΑΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗ

Τόν Πρόεδρο της 'Ελλάδος κ. Μακρή έπιοκέφθησαν εύθως μετά τήν άφιξή τους στο Βελιγράδι, ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Λουρίδης και ο Γεν. Γραμματέας Ναύαρχος κ. Πετμεζάς, σ' όν όποιο ανέφεραν τις απόψεις του Ε.Ε.Σ. σχετικά με τό θέμα «'Ερυθρός Σταυρός και Παγκόσμια Ειρήνη».

Τό θέμα αυτό μελετήθηκε εισαγωγικά σ' τό Διαβαλκανικό Συνέδριο της Πρωτεύουσας της Γιουγκοσλαβίας από 4-7/6/84 και θά εξέτασθαι λεπτομερειακά σ' έρυθροσταυρικό διεθνές έπίπεδο από 2-7/9/84 στήν Φινλανδία και στή Σουηδία.

Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής Λουρίδης άνάπτυξε και κατέθεσε στή Γραμματεία του Διαβαλκανικού τούτου Συνεδρίου τήν εισηγήσή του και υποστήριξε και τό σχετικό μήνυμα του Προέδρου της «Διεθνούς της 'Αγάπης» Μακαριώτου 'Αρχιεπισκόπου πρ. 'Α-

ΕΞΟΡΜΗΣΗΣ ΜΑ'ΙΟΥ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1984 ΓΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΙΜΑΤΟΣ

Συνεχίζοντας τήν προσπάθειά της για έπάρκεια αίματος, ή 'Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας του Δρακοπουλείου Κέντρου Αιμοδοσίας του Ε.Ε.Σ. πραγματοποίησε ή προγραμματίσει τις ακόλουθες ομάδικές έξορμήσεις για συλλογή αίματος:

- Τόν 'Απρίλιο:
 - 3.4.84. 'Απ' τό Σύλλογο Ταμείου Νομικών
 - 12.4.84. 'Απ' τήν 'Αγροτική Τράπεζα.
 - 13.4.84. 'Απ' τό 4ο Γρ. Δημ.τ. 'Εκπαίδευσης Μπραχαμίου.
 - Τό Μάιο:
 - 10.5.84. 'Απ' τήν Καθολική 'Εκκλησία.
 - 17.5.84. 'Απ' τό 'Αμερικανικό Κολλέγιο.
 - 29.5.84. 'Απ' τό Μαράσειο Διδασκαλείο.
 - Τόν 'Ιούνιο:
 - 1.6.84. 'Απ' τήν 'Εμπορική Τράπεζα Σαλαμίνος.
 - 6.6.84. 'Απ' τήν Μητρόπολη Μεγάρων.
 - 8.6.84. 'Απ' τήν 'Αγροτική Τράπεζα.
 - 12.6.84. 'Απ' τόν Σύλλογο 'Ερεσιών «Θεόφραστος».
 - 13.6.84. 'Απ' τό Σύλλογο Μοναστηριωτών.
 - 18.6.84. 'Απ' τήν Μητρόπολη Μεγάρων Σαλαμίνος.
 - 27.6.84. 'Απ' τήν έταιρεία Πετρελαιοειδών ΒΡ.
 - 29.6.84. 'Απ' τήν «ΑΓΡΕ» Α.Ε.
 - Τόν 'Ιούλιο:
 - 5.7.84. 'Απ' τήν Ε.Α.Σ.
 - 6.7.84. 'Απ' τήν 'Εθνική και τήν 'Εμπορική Τράπεζα.
 - 9.7.84. 'Απ' τήν Καθολική 'Εκκλησία.
 - 11.7.84. 'Απ' τήν Ε.Α.Σ.
 - 13.7.84. 'Απ' τήν «ΑΓΡΕ» Α.Ε.
 - 16.7.84. 'Απ' τήν «ΑΓΡΕ» Α.Ε.
 - 17.7.84. 'Απ' τήν ΕΡ.Τ. 1
 - 23.7.84. 'Απ' τήν CITY-BANK
 - Τόν Αύγουστο:
 - 16.8.84. 'Απ' τήν Μητρόπολη Μεγάρων - Σαλαμίνος και σε ήμέρες του μηνός που θά καθορισθούν:
- Διήμερη:
- α) 'Απ' τήν 'Εθνική Τράπεζα 'Ελλάδος.
 - β) 'Απ' τήν 'Εθνική Τράπεζα 'Ελλάδος.
- Διήμερη και:
- α) 'Απ' τήν 'Ιονική - Λαϊκή Τράπεζα.
 - β) 'Απ' τήν 'Ιονική - Λαϊκή Τράπεζα.

θηνών και πάσης 'Ελλάδος κυρίου 'Ιερωνύμου για γενικό άφοπλισμό.

ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΣΤΟ ΒΟΛΟ

'Από τό Τμήμα Ε.Ε.Σ. Βόλου άνακοινώθηκε ότι, στις 5.6.1984, πραγματο-

ποιήθηκε στήν Αίθουσα του 'Εμπορικού και βιομηχανικού επιμελητηρίου όμιλία, με θέμα: «Τρίτη ηλικία», από τήν υπεύθυνο του Τμήματος Γεροντολογίας του 'Ελληνικού 'Ερυθρού Σταυρού, διπλωματούχο Προϊσταμένη κ. Ειρήνη Πανταστοπούλου.

Εκδρομή γερόντων στο Σούνιο με συνενόηση σε πολυτελές παραλιακό κέντρο. Μία ακόμη εκδήλωση του Ε.Ε.Σ. Τμήματος Πειραιώς.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΜΑΣ

Θέλοντας να τιμήσει την έπισταση, παιδαγωγική, κοινωνική και έθνοφελή προσφορά του στη Νεολαία της Ελλάδας, η Πρόεδρος του «Σωματείου Προστασίας Παιδιών Μαθητικής Ηλικίας» κυρία Βασ. Στρόφαλη, επέδωσε εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου - κατά τη διάρκεια Γεν. Συνελεύσεως των Μελών που πραγματοποιήθηκε στις 13.6.1984 σε μεγάλο ξενοδοχείο των Αθηνών - το δίπλωμα του έπιδιμου Μέλους του Σωματείου στον Καθηγητή κ. Ορέστη Λουριδίδη, Πρόεδρο του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού.

Αντιφωνώντας ο κ. Καθηγητής, ανέμνησθη του τόσο έπιτυχημένου του Πανελληνίου Συνεδρίου του Σωματείου τον Απρίλιο του 1984, έπαινεσε ακριβοδίκαια τό έθνοφελές και κοινωνικό έργο του Διοικητικού Συμβουλίου και έπαινε έπίσης την «άποφασή» που έξαιγείλει στην εισήγησή του στο Συνέδριο του Σωματείου, ότι τα Μέλη του Διοικητικού του Συμβουλίου αποτελούν τους αντίρρητα καλύτερους δέκτες και τούς έξυγιάνσεως της σημερινής καταστάσεως των παιδιών και μάλιστα σε ό,τι αφορά τούς παραστρατημένους μαθητές.

Καταλήγοντας, ο Πρόεδρος μας είπε: «Αποδέχομαι, λοιπόν, την τιμή με συγκίνηση και σας έκφραζω και πάλι τον θαυμασμό μου για τα ιδανικά που εκπροσωπείτε και για τα όποια μοχθείτε - όπως μοχθεί γι' αυτά και ο Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός - , σας έκφραζω όμως και τα συγχαρητήριά μου για την συνέπεια και για την έπιτυχία με τις όποιες έξηγηρείτε τα ιδανικά των παιδιών και μεταλαμπαδεύετε σ' αυτά τα πανανθρώπινα ιδέωδη».

Δευτερολογώντας η Πρόεδρος του Σωματείου, Καθηγήτρια Κυρία Βασιλική Στρόφαλη, είπε ότι, τόσο αυτή, όσο και όμοφωνα τό Διοικητικό Συμβούλιο, αισθάνθηκαν την υποχρέωση να τιμήσουν τον Πρόεδρό μας, κυρίως για τό ιδιαίτερο ενδιαφέρον του, για την άκαματη δραστηριότητά του και για την από μακρού χρόνου συνεχιζόμενη σταυροφορία του για τούς νέους. Έξαιτήσαν όμως ιδιαίτερα τό θετικό και πλούσιο κοινωνικό έργο που προσφέρει σαν άγιος ήγέτης του Ε.Ε.Σ. και παρακολουθούν με ιδιαίτερη προσοχή την μεγάλη προσφορά του στο κοινωνικό σύνολο, τόσο με τα γραπτά του κείμενα, όσο και με τις αξιόλογες όμιλίες του και τις τόσο έποικοδομητικές δραστηριότητές του.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΣ ΤΙΜΑ ΕΠΙΦΑΝΗΞΕΝΟ

Ειδική έκδήλωση, προς τιμήν του Υπατάτου Διεθνούς Προέδρου Δρος Donald V. Wilson - που θεωρείται μιά από τις μεγαλύτερες προσωπικότητες στον παγκόσμιο χώρο της αποκαταστάσεως των ανάπηρων και της κοινωνικής πρόνοιας -, πραγματοποιήθηκε, στις 13.6.1984, στο Μέγαρο Άνταποκριτών Ξένου Τύπου, κατά την όποια - μετά τον Πρόεδρο της Έλληνικής Έταιρείας Άποκαταστάσεως Αναπήρων κ. Σπ. Θεολόγο - προσεφώνησε τον έκλεκτό ξένο της Έταιρείας και του επέδωσε τιμητικό αναμνηστικό μετάλλιο, ο Πρόεδρος του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού Καθηγητής κ. Ορ. Λουριδής, που, αφού «έξηρε» την προσωπικότητα του Τιμωμένου Υπατάτου Διεθνούς Προέδρου στο χώρο, που άμέσως ενδιαφέρει και τον Ε.Ε.Σ., άνεμνήσθη εύγνωμότως και του γεγονότος ότι, η Διεθνής Οργάνωση Άποκαταστάσεως Αναπήρων, ήδη έτιμησε ειδικά τον Πρόεδρό μας, πρό διετίας, στο ίδιο αυτό Μέγαρο Άνταποκριτών Ξένου Τύπου.

Ο Ε.Ε.Σ. ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

Στις 21 Ιουνίου 1984, πραγματοποιήθηκε στα Γραφεία της «Μεγάλης Επιτροπής του Ε.Ε.Σ. για την καταπολέμηση της τοξικομανίας» στη χώρα μας (Σταθμός Α' Βοηθειών Ε.Ε.Σ., γ' όροφος) πλατειά έπικοινωνία γνωριμίας με τό κοινό, με κύριο σκοπό την έννημέρωση και ευαισθητοποίηση ειδικών έθελοντών, την εκπαίδευση - ή και την μετεκπαίδευση - την προετοιμασία και έξειδίκευση στελεχών της δημόσιας και ύγειονομικής περιθαλψέως, την όργάνωση και λειτουργία του Κέντρου Υποδοχής και Κατευθύνσεως των ενδιαφερομένων, δηλ. των τοξικομανών, των γονέων και των φίλων τους, ως και την δημιουργία έντιας ψυχικής άνακουφίσεως και αισιοδοξίας για τούς πρώην «έξαρτημένους».

Αυτή η Έπιτροπή - καρπός, ως γνωστό, πολύχρονης μελέτης και προετοιμασίας - ιδρύθηκε άπ' τον Πρόεδρό μας καθηγητή κ. Ορ. Λουριδίδη. Αυτός άνάλαβε τώρα και τό βαρύ φορτίο της διοικήσεώς της, βοηθούμενος από τον Έρυθροσταυρίτη Ιατροδικαστή κ. Δημοσθένη Μπούκη και πλαισιούμενος έπιστημονικά από μεγάλη ομάδα ειδικών στο θέμα έπιστημόνων, που πιστεύουν κι' αυτοί ότι ή άστυνόμευσις, ή καταδίωξις και ή τιμωρία, δέν είναι δυνατόν, μόνες τους, να βοηθήσουν στην έπιτυχημένη αντιμετώπιση της

πολύπλευρης Λερναίας ύδρας της τοξικομανίας.

Ο Γ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ Ο.Η.Ε. ΣΤΟ C.I.C.R.

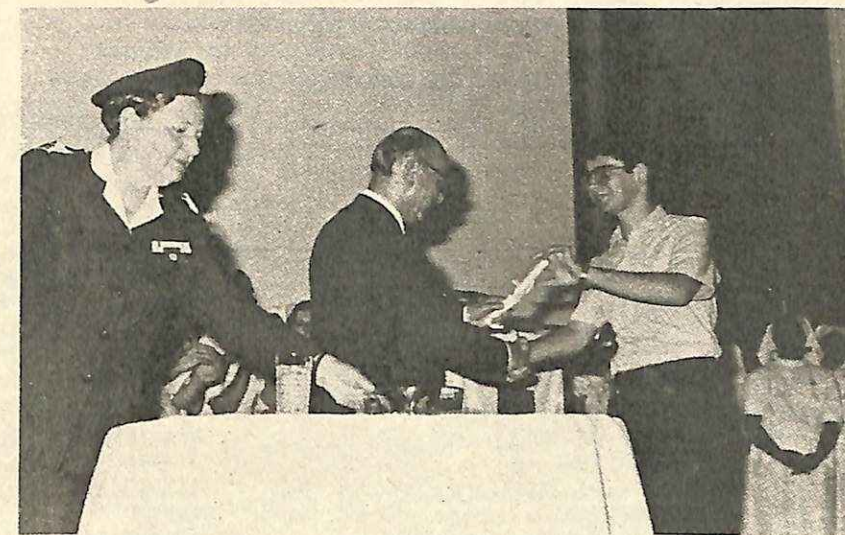
«Βασιζόμαστε σε σας» τόνισε ο Γεν. Γραμματέας των Ήνωμένων Έθνών κ. Xavier Perez de Cuellar στους ήγέτες του Διεθνούς Κομιτάτου του Έρυθρου Σταυρού (C.I.C.R.) και της Διεθνούς Ομοσπονδίας των 133 Έρυθρών Σταυρών και Έρυθρών Ημισελήνων του κόσμου (LIGUE), κατά τη διάρκεια γεύματος προς τιμήν του, που δόθηκε στα Γραφεία της Διεθνούς Ομοσπονδίας, και πρόσθεσε: «Σας εύχαριστώ για τις «άμεσες παρεμβάσεις» σας επί φυσικών καταστροφών», σας εύχαριστώ για τις «δύσκολες και έπιτυχημένες διαπραγματεύσεις» σας, σας εύγνωμονώ για την «συνεργασία σας και για την πολύτιμη ύποστήριξη, που τόσο πιστά δείξατε στα ιδέωδη των Ήνωμένων Έθνών κατά την διάρκεια τόσων πολλών δεκαετηρίδων», για να καταλήξει με την διαβεβαίωση ότι: «είναι έξασφαλιστικό να γνωρίζομε ότι μπορούμε να βασισόμαστε σε σας».

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΣ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ Ε.Ε.Σ. ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

Στις 24.6.1984, ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Ορ. Λουριδής, συνοδευόμενος από την Διευθύντρια του Γραφείου Νοσοκόμων Δίδα Έλ. Σπυροπούλου, μετέβη στην Καστοριά, όπου, αφού όμιλησε για τό ιερό λειτούργημα της Έθελοντού Άδερφής, έδωσε τά διπλώματα σε νέα Τμήματα Έθελοντών Άδελφών, συνεχάρη την διδάσκουσα τους για την τόσο έπιτυχημένη εκπαίδευσή τους, έξέφρασε την εύαρέσκειά του προς τό Διοικητικό Συμβούλιο του έκει Τμήματος και πρό πάντων στον Πρόεδρο, Ιατρό κ. Β. Σεκουλίδη και τη Γεν. Γραμματέα κυρία Είρ. Οικονομίδου και άπένευσε τιμητικές διακρίσεις σ' αυτούς και σε δωρητές.

Στην τελετή παραβρέθηκε και την εύλόγησε ο ίδιος ο Σεβασμιώτατος Καστοριάς κ. Γρηγόριος, ειδικά παρακληθείς άπ' τον Πρόεδρό του Ε.Ε.Σ.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι από δωρεά όμογενών Καστοριανών της Φραγκφούρτης, τό τμήμα τότο άπέκτησε άσθενοφόρο αυτοκίνητο για τη μεταφορά άσθενών μέσα στην πόλη της Καστοριάς και σε Νοσηλευτικά Ίδρύματα Θεσσαλονίκης, Κοζάνης, Κιλκίς και άλλα, ό,τι κατά τό 1983 πραγματοποιήθηκαν 226 διαδρομές για την διακομιδή άσθενών στα πίο πάνω Νοσηλευτικά Ίδρύματα και ότι ήδη από τις 21.6.1981 λειτουργεί Ιατρείο του Ε.Ε.Σ., όπου, κατά τό 1983, προσήλθαν και

Τρία στιγμιότυπα από τις εκδηλώσεις στο Τμήμα Ε.Ε.Σ. Καστοριάς. Άνω: Ο Πρόεδρος μας έπιδίδει δίπλωμα έθελοντή Σαμαρείτη. Κέντρο: Ο καθγ. Ορ. Λουριδής ενώ παρακολουθεί όμιλία άδερφής έθελοντού Νοσοκόμου. Κάτω: ο Πρόεδρος του Τμήματος Ε.Ε.Σ. Καστοριάς, ενώ του προσφέρει έλαιογραφία παλιού άρχοντικού της Κοζάνης.

**ΕΙΔΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΟΥΣ ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ, ΕΥΕΡΓΕΤΑΣ ΚΑΙ ΔΩΡΗΤΑΣ
ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΑΠΟ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ.**

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ
1984	ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ ΑΝΤ. ΑΝΔΡΕΑΣ	ΜΕΓΑΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1984	Ο' ΚΑΦΡΕ-Υ' ΜΠΙΛΛΙΩ	ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1984	ΤΣΕΚΟΥΡΑ ΧΡΥΣΗ'Ι'Σ	ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΕΡΓΕΤΙΣ
1984	ΚΑΣΙΜΟΣ ΜΙΧΑΗΛ	ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1984	ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1984	ARRIGONI MASSIMO	ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ
1984	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΑΝΝΑ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΣΑΛΙΑΡΗΣ ΟΡΕΣΤΗΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΥΙΟΙ Δ. ΜΠΑΚΑΤΣΕΛΟΥ	ΔΩΡΗΤΑΙ
1984	Η. ΜΟΣΚΩΦ ΑΒΕΕ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΚΟΥΡΟΥΝΙΔΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΑ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΚΟΥΡΟΠΛΑΣΤΗ ΕΛΕΝΗ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΚΟΥΡΔΟΥΠΑΛΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
1984	ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ & ΔΗΜ. ΜΕΡΤΖΙΑΝΗΣ	ΔΩΡΗΤΑΙ
1984	ΜΙΧΑΛΟΓΛΟΥ ΖΩΗ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΔΙΜΠΛΗ ΒΙΟΛΕΤΤΑ	ΔΩΡΗΤΡΙΑ
	(Συμπληρωματική δωρεά)	
1984	ΛΙΒΑΘΥΝΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΨΩΜΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛΙΑΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΜΑΡΑΤΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ
1984	ΣΕΦΕΡΤΖΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΔΩΡΗΤΗΣ

* Κατόπιν έντολης του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. Καθηγητού κ. 'Ορ. Λουριδή, τά σχετικά στοιχεία έμελέτησε καί συνέλεξε ή κυρία Αίγλη 'Αναλογίδου από τά «Πρακτικά», από τήν Διεύθυνση Δικαστικού καί τήν 'Υπηρεσία 'Ακινήτων, ως καί από τή Διεύθυνση Οικονομικών 'Υπηρεσιών του Ε.Ε.Σ. ('Υπηρεσία Κινήσεως Κεφαλαίων).

'Η άναγραφή των στοιχείων θά συνεχίζεται κάθε μήνα, κάτω από τόν ίδιο υπότιτλο. 'Η τιμητική διάκρισις καθορίζεται κάθε φορά άνάλογα μέ τό ύψος τής προσφοράς. (Μέρος ΚΘ')

έξυπηρετήθηκαν έντελώς δωρεάν 9.150 άτομα.

Τό προηγούμενο άπόγευμα, 23. 6. 84, έγινε στά Γραφεία του Τμήματος Ε.Ε.Σ. Καστοριάς, όπου καί τό ιατρείο του, εύρεία σύσκεψις του Διοικητικού Συμβουλίου, υπό τήν Προεδρία του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. Τήν σύσκεψη παρακολούθησε καί ό, έπίτιδες άφίχθεις άπ' τή Θεσσαλονίκη, Πρόεδρος του εκεί Τμήματός μας, Καθηγητής κ. Εύθ. Παπαγεωργίου.

Κατά τήν τόσο γόνιμη, όπως τήν χαρακτηρίσε ό κ. Σεκουλίδης, σύσκεψη αυτή, αναλύθηκε τό έργο του Τμήματος Ε.Ε.Σ. Καστοριάς, συζητήθηκε ή δυνατότης επέκτασως των δραστηριοτήτων του καί ή δημιουργία ομάδος 'Ερυθροσταυριτών Νεότητος.

Τό Περιοδικό μας συμφωνεί άπόλυτα μέ τήν άγαθή έντύπωση πού άπεκόμισε ό Πρόεδρος μας άπό τή δραστηριότητα του Τμήματος καί συγχαίρει θερμά τό έκλεκτό Διοικητικό Συμβούλιο, πού άποτελείται άπό τά άκόλουθα Μέλη:

Βασίλειος Σεκουλίδης, ιατρός, Πρόεδρος
'Αριστείδης Παπαθανασίου, ιατρός

Αντιπρόεδρος
Ειρήνη Οικονομίδου Γεν. Γραμματέυς
Θεόδωρος Βασιλείου, γουνέμπορος Ταμίας
'Ελένη Ζάχου-Καραβίδα, Καθηγήτρια Μέλος
Ναούμ Παπαμόσχου, Πρόεδρος 'Εμπορικού 'Επιμελητηρίου Μέλος
Γεώργιος Κεχαγιάς, γουνέμπορος Μέλος
Δημήτριος Ταλλίδης, παιδίατρος Μέλος

'Αθανάσιος Κυλλάρας, έργολάβος οικόδομών Μέλος

Νομάρχης Καστοριάς Μέλος.

'Ας σημειωθεί, τέλος, ότι μαζί μέ τόν κ. Νομάρχη, τόν κ. Δήμαρχο καί όλες τίς άλλες 'Αρχές τής Καστοριάς, πού τίμησαν μέ τήν παρουσία τους τήν λαμπρή τελετή επιδόσεως διπλωμάτων καί τιμητικών διακρίσεων, παρέμεινε ως τό τέλος καί ό Σεβασμιώτατος Καστοριάς.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΣ ΣΤΗ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΑΝΡΥ ΝΤΥΝΑΝ ΤΗΣ ΓΕΝΕΥΗΣ

Στίς 26.6.1984, ό Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ.

Καθηγητής κ. 'Ορέστης Λουριδής, άνέχωρσε γιά τήν Γενεύη, όπου μετέσχε - ως έπίσημος εκπρόσωπος των 133 'Ερυθρών Σταυρών καί 'Ερυθρών 'Ημισελήνων του κόσμου - στή Γεν. Συνέλευση του 'Ινστιτούτου 'Ανρύ Ντυνάν τής Γενεύης.

Στή διάρκεια τής Γεν. Συνελεύσεως συζητήθηκαν θέματα πού ένδιαφέρουν τά σκοπούμενα του 'Ινστιτούτου, τήν Διεθνή 'Ηγεσία καί τούς 'Εθνικούς 'Ερυθροσταυρικούς Συλλόγους.

Μέ τήν εύκαιρία αυτή, ό Πρόεδρος μας συναντήθηκε μέ τόν Πρόεδρο, καί τόν Α' Αντιπρόεδρο του Διεθνούς 'Ερυθροσταυρικού Κομιτάτου, μέ τόν Πρόεδρο καί τόν Γεν. Γραμματέα τής Διεθνούς 'Ομοσπονδίας των 'Ερυθρών Σταυρών, μέ τόν Πρόεδρο καί τόν Αντιπρόεδρο του 'Ελβετικού 'Ερυθρού Σταυρού καί μέ άλλες ήγετικές προσωπικότητες του διοικητικού καί του οικονομικού κόσμου του διεθνούς έρυθροσταυρισμού τής Γενεύης.

ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Τό Διοικητικό Συμβούλιο του Ε.Ε.Σ., κατά τήν συνεδρία του τής 29.6.1984, αποφάσισε καταρχήν τήν προσφυγή στο Συμβούλιο τής 'Επικρατείας γιά τήν άκύρωση τής ύπουργικής αποφάσεως, μέ τήν όποια προκηρύχθηκαν οι θέσεις των γιατρών καί αποφασίσθηκε ή κατάργηση όρισμένων κλινικών στά νοσοκομεία του.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ

'Υστερα από κοινές συνεδριάσεις ειδικών καί διεθνών 'Οργανώσεων του Περιοδικού Τύπου (Διεθνής 'Ομοσπονδία, 'Ομοσπονδία 'Ενώσεων 'Ευρωπαϊκού Τύπου) στήν 'Αθήνα, ό Πρόεδρος καί ό Γεν. Γραμματέας - κ. Ν. Μαυρομάτης καί Βλ. Σωκρατίδης άντιστοιχώς - τής 'Ενώσεως 'Ιδιοκτητών Περιοδικού Τύπου 'Ελλάδος, προσκάλεσαν τόν Πρόεδρο του Ε.Ε.Σ. Καθηγητή κ. 'Ορ. Λουριδή νά τιμήσει μέ τήν παρουσία του όμιλία του πίο πάνω κ. Γεν. Γραμματέα καί δημόσια συζήτηση γιά τόν ρόλο του Περιοδικού Τύπου στήν Δημόσια καί Κοινωνική Ζωή τής χώρας μας. 'Η έκδήλωση πραγματοποιήθηκε σέ μεγάλο ξενοδοχείο τής 'Αθήνας στίς 27.1984 καί ή συζήτηση πού έπακολούθησε τήν λαμπρή καί σαφώς κατατοπιστική όμιλία του κ. Σωκρατίδη ως πρós τήν γένεση, τήν εξέλιξη καί τήν προσφορά του περιοδικού τύπου, ήταν πραγματικά έποικοδομητική.

Δίκαια, λοιπόν, ό Πρόεδρος μας συνεχάρη θερμά τούς εθνικούς καί διεθνείς ταγούς του τόσο άπαραίτητου γιά

κάθε χώρα καί γιά κάθε σημείο του «έπιστητού» Περιοδικού Τύπου.

ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΕΛΒΕΤΩΝ

Μέ τήν εύκαιρία του έορτασμού τής 'Εθνικής 'Εορτής τής 'Ελβετίας, ό Πρέσβης τής στή χώρα μας καί ή κυρία Charles Steinhäuslin, δέχθηκαν τά συγχαρητήρια των καλεσμένων τους, στίς 3.7.1984.

Τόν Ε.Ε.Σ. εκπροσώπησαν ό Πρόεδρος Καθηγητής 'Ορ. Λουριδής, ό Αντιπρόεδρος Α. Καμπάνης καί πολλοί 'Ερυθροσταυριτες.

«ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΑ» ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

'Ο Πρόεδρος του Κοινοφελούς 'Ιδρύματος «Κατίγκω καί Γιώργης Χρ. Λαιμός» Καθηγητής καί 'Ακαδημαϊκός κ. 'Ιω. Καρμύρης, σύμφωνα μέ τόν 'Οργανισμό του πίο πάνω 'Ιδρύματος, όρισε τόν Πρόεδρο του 'Ελληνικού 'Ερυθρού Σταυρού Καθηγητή κ. 'Ορέστη Λουριδή γιά νά προεδρεύσει τής «'Επιτροπής άπονομής κατ' έτος χρηματικού βραβείου εις μίαν 'Αδελφήν Νοσοκόμον, ή όποια δεκρίθη εις τό έργον τής, άποδείξασα συγχρόνως καί άριστον ήθος». Τό ποσόν του βραβείου όρίσθηκε γιά τό 1984 σέ 200 χιλιάδες δραχμές.

'Ο Πρόεδρος μας άποδέχθηκε τήν προεδρία τής 'Επιτροπής, πού άποτελέσθηκε από τόν καθηγητή καί Πρύτανη κ. Γεώργιο Ράμμο, τόν Διευθυντή του Θεραπευτηρίου «Εύαγγελισμός» κ. Παν. Σταυρέα, τόν Διευθυντή «Νοσηλευτικού 'Ιδρύματος 'Εκκλησίας 'Ελλάδος» κ. Νικόλαο Μαρκέτο, τήν Διευθύνουσα του Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ. Δίδα Στ. Πισπιρίκου, τήν Διευθύνουσα του Θεραπευτηρίου «Εύαγγελισμός» Δίδα 'Αρ. Δημητριάδου καί τήν Διευθύνουσα του Ν.Ι.Ε.Ε. Δίδα Βασ. Τζεϋράνη.

'Η πρώτη σύσκεψις πραγματοποιήθηκε στο γραφείο του κ. Προέδρου μας, στίς 3.7.84, όπου, ό Καθηγητής Λουριδής δέχθηκε τόν κ. Πρόεδρο του 'Ιδρύματος Λαιμού Καθηγητή- 'Ακαδημαϊκό κ. Καρμύρη τόν Γεν. Γραμματέα κ. 'Ηρακλή Παπαθασσιλείου, οι όποιοι τόν κατατόπισαν επάνω στίς σχετικές γιά τά βραβεία διατάξεις του 'Ιδρύματος.

Στή συνέχεια, ό Πρόεδρος μας εύχαρίστησε γιά τήν τιμή τής άναθέσεως τής Προεδρίας τής 'Επιτροπής Κρίσεως 'Υποψηφίων σ' εκείνον, άναμνήσθηκε τήν παλαιά φιλία καί συνεργασία του στο περιοδικό «Πανευνώπη- 'Ελληνισμός» του λαμπρού άνδρός Γιώργη Λαιμού καί ύποσχέθηκε νά συγγράψει τίς προϋποθέσεις - πίνακα κριτηρίων - γιά τήν άπονομή του βραβείου σέ 'Αδελφή Νοσοκόμο.

'Η δεύτερη συνεδρία πραγματοποιή-

ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. (Βλ. «Ε.Ν.», σ. 1-2).

'Ανω καί κέντρο: Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. 'Ορ. Λουριδής κι ό Γεν. Γραμματέας κ. Γκ. Πετμεζάς, παρακολουθούν επίδειξη παροχής βοηθειών από Σαμαρείτες στήν 'Εκτακτη Συνάντηση Βελιγραδίου γιά τήν Ειρήνη καί παρακάθηνται μέ τόν Πρόεδρο του Βουλγαρικού Ε.Σ. κι εκπρόσωπο τής Γιουγκοσλαβίας. Κάτω: Ο Καθηγ. Λουριδής επίδιδει τιμητικό μετάλλιο στον Δρα Wilson.

Ο Αρχιεπίσκοπος Β. και Ν. Αμερικής ανάμεσα στην αδελφή του άειμνηστου Πατριάρχη Αθηνάγορα, τον Μητροπολίτη Κολωνίας Γαβριήλ και τον Πρόεδρο του Ε.Ε.Σ. στο μνημόσυνο του Πατριάρχη, που έγινε στη γενέτειρά του.

ήθηκε στο γραφείο του Προέδρου μας, στις 12.7.1984, όπου, μετά την διαπίστωση άπαρτίας και μετά από πολύωρη, διαλογική συζήτηση, αποφασίσθηκε:

- η δημοσίευση της προκηρύξεως των όρων του θραβείου,
- η αναγραφή σ' αυτήν των δικαιολογητικών συμμετοχής,
- η αποδοχή του υπό του Προέδρου του Ε.Ε.Σ. έκπονηθέντος πίνακος κριτηρίων υποψηφίων,
- η επανάληψη της συνεδρίασεως κατά τα μέσα Σεπτεμβρίου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΜΑΣ ΣΤΟ ΣΤΑΘΜΟ Ε.Ε.Σ. ΑΝΩ ΛΙΩΣΙΩΝ

Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. Καθηγητής κ. Ορ. Λουριδής απασχολήθηκε όλο το πρωινό της 11.7.1984 στην επιθεώρηση του «Σταθμού Υγείας και Κοινωνικής Προστασίας του Ε.Ε.Σ.» στα Άνω Λιόσια, που ως γνωστόν είναι έργο της έμπνευσής του και της οργανωτικής ικανότητάς του.

Αφού πέρασε από όλα τα τμήματα του Σταθμού και μίλησε με τους γιατρούς - 9 ειδικότητες φίλων του έρωσσταυριτών γιατρών, που έντελώς δωρεάν προσφέρουν χρόνια πολλά ως τώρα τις έπιστημονικές φροντίδες τους σέ 5000 άπορες Οικογένειες των Άνω Λιωσίων είχε μία πολύ εποικοδομητική συνομιλία με τον κ. Δήμαρχο Άνω Λιωσίων, που ανέλαβε την καταβολή όλων των έξόδων του διωρόφου Σταθμού. Ο πρόεδρος μας του υπεσχέθη να έντειναι και να εύρυνει τις έρωσσταυρικές δραστηριότητες του Στα-

θμού, με την προσθήκη Ομάδος Σπουδαστριών Αδελφών και Κοινωνικών Λειτουργών του Ε.Ε.Σ. και ιατρών άλλων ειδικοτήτων.

Ο κ. Δήμαρχος εύχαρίστησε θερμά, αναφέρθηκε στην εύγνωμοσύνη των Δημοτικών του στον Ε.Ε.Σ. και ύποσχέθηκε και πρόσθετη υλική βοήθεια για την άπρόσκοπτη λειτουργία του Σταθμού μας.

Στή συνέχεια, ο Πρόεδρος μας συσκέφθηκε με τον Προϊστάμενο του Σταθμού, ιατρό κ. Β. Γκατσόπουλο και με την Προϊσταμένη κυρία Φανή Αμπαζολί. Αποφασίσθηκε η έφαρμογή του Pap-test στις γυναίκες των Άνω Λιωσίων και η δημιουργία ενός έστω και ύποτυπώδους Μικροβιολογικού Έργαστηρίου για τις ανάγκες του Σταθμού.

Ο κ. Γκατσόπουλος ύποσχέθηκε να ένεργήσει στα ανάλογα τμήματά μας (Παθολογοανατομικό - Μικροβιολογικό) του Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ. Αμπελοκήπων.

Αποφασίσθηκε επίσης να τιμηθεί ο κ. Έλευθέριος Δράκος, που πρόσφερε πολλά είδη στο Σταθμό (Βιβλιοθήκη, κορνίζες κ.α.).

Ο Πρόεδρος ανέχωρσε το άπόγευμα ειλικρινά ικανοποιημένος άπ' τις δραστηριότητες του Σταθμού και συνεχάρη θερμά όλους τους πρωταγωνιστές της μεγάλης αυτής έπιτυχίας.

ΤΡΙΣΑΓΙΟ ΓΙΑ ΕΥΕΡΓΕΤΕΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Στις 12.7.1984, ο Έλληνικός Έρωθρός Σταυρός έτέλεσε τρισάγιο έπί των τάφων των μεγάλων ευεργετών του, άειμνήστων Στυλιανού Λουκατζίκου και Ιφιγενείας Θεολόγου, κατά την επέ-

τειο του θανάτου τους.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ ΚΥΡΙΟ ΙΑΚΩΒΟ

Τό Έιρό Προσκύνημα Άγίου Νεκταρίου Καμαρίζης Λαυρίου Άττικής τιμήσε στις 13.7.1984, σέ έπίσημη τελετή, με παρουσία των Έκκλησιαστικών, των Πολιτικών και των Στρατιωτικών Άρχων, τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Βορείου και Νοτίου Αμερικής Κύριο Ιάκωβο, στον όποιο άπονemήθηκε τό χρυσό μετάλλιο του Έιρου Προσκυνηματος για την «συνεχή» έμπρακτον και άδιάπτωτον Αρχιερατικήν Αύτου εύνοϊαν και Πατρικήν προς αυτό άγάπην.

Μεταξύ των έπίσημων, ειδικώς προσκληθείς υπό του προέδρου του Προσκυνηματος και Έιρατικού του Προϊσταμένου Αρχιμανδρίτου κυρίου Νεκταρίου Βιτάλη, παραβρέθηκε, φορώντας τιμητικά τον πορφυρό μανδύα του Άρχοντος Μεγάλου Ρεφερενδариου του Οικουμενικού Πατριαρχικού Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης, ο Πρόεδρος του Έλληνικού Έρωθρού Σταυρού, Καθηγητής κ. Ορέστης Λουριδής, ο όποιος, μαζί με τά έγκάρδια δικά του, διεβίβασε προς την Αύτου Σεβασμιότητα τον Αρχιεπίσκοπο Βορείου και Νοτίου Αμερικής και τά ειλικρινή συγχαρητήρια της μεγάλης Έρωθροστατικής Οικογενείας μας.

ΜΝΗΜΗ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ ΤΟΥ Α'

Αρχιερατικό Μνημόσυνο, με βυζαντινή μεγαλοπρέπεια, για την άνάπαυση της ψυχής του άειμνηστου Οικουμενικού Πατριάρχη Αθηνάγορα του Α' τελέσθηκε, την Κυριακή 15.7.1984, στο Βασιλικό (Τσαρπλανά) της Ηπείρου.

Στήν έπιμνημόσυνη δέηση άρχιερεύσε ο Αρχιεπίσκοπος Βορείου και Νοτίου Αμερικής Κύριος Ιάκωβος, συλλειτουργούντων του Σεβασμιωτάτου Παγωνιανής κυρίου Σεβαστιανού, του έκπροσώπου του Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Μητροπολίτου Κολωνίας κυρίου Γαβριήλ και του έκπροσώπου του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Θεοφιλεστάτου Έπισκόπου Βρεσθένης Κυρίου Δημητρίου.

Ο Πρόεδρος του Έλληνικού Έρωθρού Σταυρού, Καθηγητής κ. Ορέστης Λουριδής, «περιβεβλημένος τον μέλανα μανδύαν του Άρχοντος Μεγάλου Ρεφερενδариου του Οικουμενικού Πατριαρχικού Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης» έξεφώνησε τον έπιμνημόσυνο λόγο.

Μετά τό πέρασ του λόγου του προέδρου μας, ο Αρχιεπίσκοπος Κύριος Ιάκωβος άνακοίνωσε ότι φιλοδοξει να ίδρύσει στή γενέτειρά του άειμνήστου

Πατριάρχου - Βασιλικό της Ηπείρου, κοντά στο θρυλικό Καλπάκι - Μουσείο Αθηνάγορα. Άπευθυνόμενος στή συνέχεια στον Καθηγητή κ. Λουριδή παρακάλεσε να καταθέσει τό «μνημειώδες», όπως τό χαρακτήρισε, κείμενο του έπιμνημόσυνου λόγου του, στον καθεδρικό Ναό του Βασιλικού και στα χέρια του κ. Δημάρχου της πόλεως, για να άποτελέσει τό πρώτο κειμήλιο του ύπό δημιουργίαν «Μουσείου Αθηνάγορα».

ΜΝΗΜΗ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΜΑΣ

Ο Έλληνικός Έρωθρός Σταυρός τίμησε και έφέτος την μνήμη του άειμνήστου Προέδρου του Κωνσταντίνου Γεωργακοπούλου, τελώντας δέηση για την άνάπαυση της ψυχής του στις 27.7.1984

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

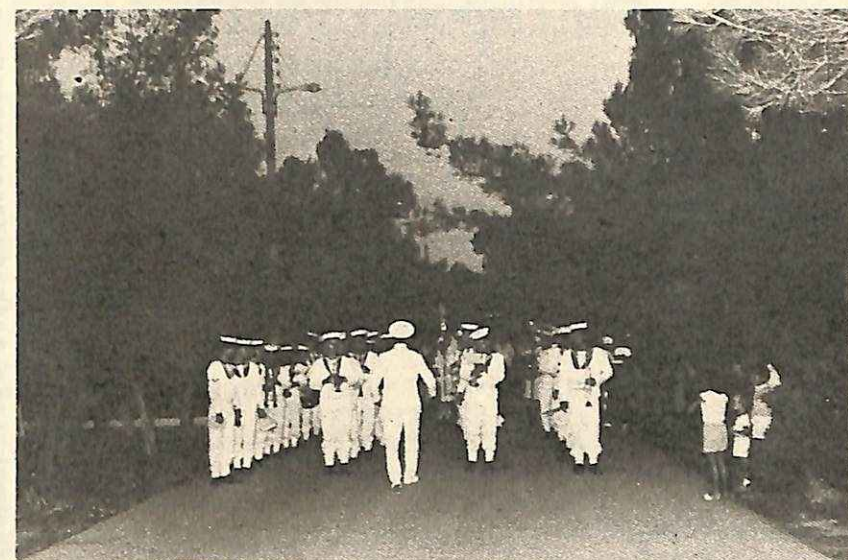
Τό Προεδρείο του Ε.Ε.Σ., μετά τις τελευταίες έξιλιξεις γύρω άπό τά καιρία και πιεστικά προβλήματα της Έρωγανώσεώς μας συνεκάλεσε τακτική Γεν. Συνέλευση των Μελών του Ε.Ε.Σ. στις άρχές του Οκτωβρίου 1984.

Θέματα της Γεν. Συνελεύσεως άποτέλεσαν ή Έκθεσις Πεπραγμένων του Δ.Σ. και ή άναφορά στή γενική κατάσταση του Ε.Ε.Σ.

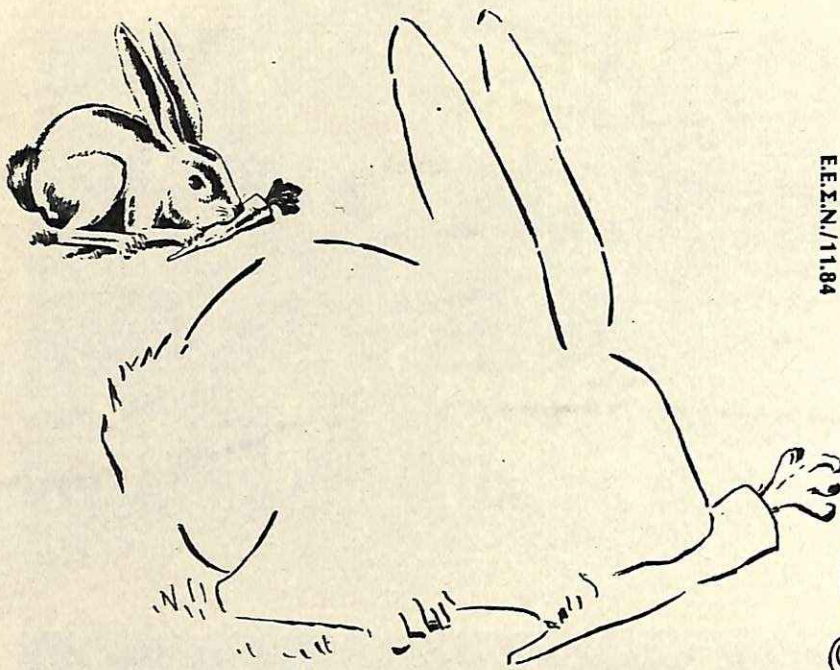
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΙΣ Κ. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Ε.Ε.Σ.

Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. είχε τό μεσημέρι της 7.8.84 μία νέα, άποφασιστική, σημασία, σύσκεψη με τον Υπουργό Υγείας και Πρόνοιας κ. Γιώργο Γεννηματά, που κράτησε ως τις 2 μ.μ.

Ο Πρόεδρος μας είχε όλο τον καιρό να άνακεφαλαιώσει τις άπόψεις του Ε.Ε.Σ., ως προς τό ΕΣΥ και τά τελευταία σχετικά νομοθετήματα, παρακάλεσε να χορηγηθεί τό ύψηλό χρηματικό ποσό που πρόκυψε άπ' τις όφειλές του Ε.Ε.Σ. προς προμηθευτές τροφίμων, καυσίμων, ειδών ξενοδοχειακής άνάγκης, φαρμάκων, ύγειονομικών και άλλων υλικών, που χρησιμοποιήθηκαν για τους άσθενείς - άπόρους και ταμείων - που άπευθύνει τό Υφυπουργείο στα Νοσοκομεία μας, ποσό που έπαυσε να χορηγεί τόυτό άπό 1.1.1983. Έπίσης τόνισε την άμεση άνάγκη της χορηγείσεως και του όφειλομένου ποσού για την καταβολή των άσφαλιστικών ύποχρεώσεων των έργαζομένων στα Νοσοκομεία μας, που κι' αυτό έπαυσε να τό χορηγεί τό Υπουργείο άπό την ίδια πίο πάνω ήμερομηνία.

Για στιγμιότυπα άπό τον έορτασμό της μνήμης του Άγίου Παντελεήμονα στο Άσκληπιείο της Βούλας. Άνω: Άγημα και μουσική πεζοναυτών κατά τη λίτάνευση της εικόνας. Μέσω: Ακολουθούν ο Πρόεδρος κ. Λουριδής κι ο Άντιπρόεδρος του Ε.Ε.Σ. κ. Α. Καμπάνης. Κάτω: Ο Πρόεδρος μας άσπάζεται τον Σταυρό.

Ε.Ε.Σ.Ν./11.84

Σχεδιάστε αυτό το χαριτωμένο κουνελάκι ...και στείλτε τό μας γιά νά σάς πούμε τίς έντυπώσεις μας

Σας άρέσει νά σχεδιάζετε;

Τότε, πάρτε ένα μολύβι, είτε ένα μαρκαδόρο ή χρωματιστά κραγιόνια - δέν έχει σημασία - και σχεδιάστε τό κουνελάκι τής εικόνας μας, προσπαθώντας νά μοιάζει όσο γίνεται περισσότερο, μέ τή μικρογραφία του πού βρίσκεται επάνω άριστερά. Φτιάξτε τό άσπρόμαυρο ή μέ χρώματα - όπως προτιμάτε.

Έστω κι άν δέν κάνετε κανένα άριστούργημα, έστω κι άν τό σχέδιό σας είναι άδέξιο, θά σας πούμε τίς κρίσεις και συμβουλές μας.

Μαζί, θά σάς στείλουμε και ένα πολυτελές εικονογραφημένο τεύχος γιά τή Μέθοδο ABC, Σχεδίου - Ζωγραφικής (Όλα αυτά δωρεάν και χωρίς καμιάν υποχρέωση σας).

Άρκει νά τό βελήσετε, και αυτή ή Μέθοδος θά σας κάνει νά περάσετε μέσα σέ λίγες έβδομάδες από τό άπλο «έρασιτεχνικά σκιτσάκια» στό γερό και καλοχτισμένο σχέδιο μέ αξιώσεις. Έπειτα θά γνωρίσετε διάφορα τεχνικά μέσα, έκφραστικά και πλούσια σέ άπόδοση, όπως τό κάρθουνο, τό παστέλ, ή σανκίνα, ή πένα, ή μονόχρωμη και ή πολίχρωμη ύδατογραφία,

ή γκουάς, ή έλαιογραφία κλπ. Καί γρήγορα τό σχέδιό θά γίνει ή χαρά τής ζωής σας! Έμπρός λοιπόν! Σχεδιάστε τό κουνελάκι τής εικόνας και στείλτε μας αυτό τό φύλλο. Θά είναι ίσως τό ξεκίνημα γιά μία συνεργασία μας, γεμάτη ένδιαφέρον και άνέλπιστες πραγματοποιήσεις.

Έσωκληϊω δρχ. 20 σέ γραμματόσημα.

ΟΝΟΜΑ.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ.....

ΑΣΧΟΛΙΑ.....

ΤΗΛ.....

Σχεδίου - Ζωγραφικής

Πανεπιστημίου 10, ΑΘΗΝΑ 10571

Τηλ. 3617811

Τηλεμηνύ 60, 06Σ/ΜΗΚΗ 54522, τηλ. 232370

Τό μεγάλο αυτό άνοιγμα, πού πλησιάζει, ως τώρα τό 1.700.000.000 περίπου δραχμές, μόνο ό κ. Πρωθυπουργός μπορεί νά τό ρυθμίσει, είπε ό κ. Υπουργός Υ. και Π.

Ο Πρόεδρος μας υπενθύμισε στον κ. Υπουργό ότι τό θέμα τούτο τό έθιξε από τήν πρώτη ήδη έπαφή του μαζί του και ότι, τότε, ό κ. Υπουργός ύποσχέθηκε τόν Αύγουστο του 1984 νά έπισκεφθούν και οι δύο τόν πρώην Υπουργό Οικονομικών κ. Ιω. Παττάκη γιά νά ρυθμίσουν άνάλογα τόν Προϋπολογισμό 1985 τού Ε.Ε.Σ. Στή συνέχεια, είχε προσθέσει τότε ό κ. Υπουργός, θά «ιδούμε μαζί τόν κ. Πρωθυπουργό».

Ο Πρόεδρος μας, άφου έξέφρασε τή λύπη του γιατί δέν κατέστη δυνατό νά ιδεί τόν κ. Πρωθυπουργό, ό «έπί τούτω

άφιχθείς» στην Αθήνα Πρόεδρος τής Διεθνούς Όμοσπονδίας τών 133 Έρυθρών Σταυρών και Έρυθρών Ήμισελήνων τού κόσμου κ. Ένρικε ντέ λά Μάτα, γιατί, έγγραφά του πρós τόν κ. Πρωθυπουργό, διαβιβάσθηκαν άπλώς μέσω τού Γεν. Διευθυντού τού Πρωθυπουργικού Γραφείου κ. Λιβάνη πρós τόν Υπουργείο Οικονομικών και έκειθεν πρós τόν Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, χωρίς κανένα άποτέλεσμα, γιατί προσωπικές προσπάθειες τού προέδρου μας μέσω στενού συγγενούς και φίλου τού κ. Πρωθυπουργού γιά μία έπιβαλλόμενη συνάντηση μαζί του δέν είχαν καλύτερη τύχη, τόνισε στόν κ. Υπουργό ότι ή κοινή έπαφή μέ τόν κ. Πρωθυπουργό «κατέστη» σήμερα ύπερεπιγούσα, αναπόφευκτη και έπιβαλλόμενη.

Στή συνέχεια, ό Πρόεδρος μας παρακάλεσε τόν κ. Υπουργό νά επανορθώσει τό άδίκημα, διά τού όποιου παράνομα παραγνωρίσθηκε τό δικαίωμα νά παίρνουν τόν μισθό τους οι ύπάλληλοι τών Κεντρικών Γραφείων τού Ε.Ε.Σ. και οι τών τριών μικρών Νοσοκομείων μας (Πύλου, Ικαρίας, Κονίτισης), ζήτησε νά χορηγηθεί άμέσως ποσό 15 έκατομμυρίων δραχμών κατά 150ήμερο γιά επανάρθρωση τής άνισης μεταχειρίσεώς τους και πρόσθεσε ότι ό Ε.Ε.Σ. έξηντλήθη πλέον, κακώς καταβάλλων, έκ δωρεών πρós αυτόν, χρήματα τά όποια τό Υπουργείο έπρεπε νά είχε καταβάλει.

Ο κ. Υπουργός άποδέχθηκε άμέσως τό αίτημα τού Προέδρου μας και έδωσε έντολή στην παριστάμενη κυρία Εύδοκία Σεργέλη, Γεν. Γραμματέα τού Υπουργείου, νά φροντίσει γιά τήν πρόσθετη καταβολή τού ποσού αυτού συνεχώς από 1.8.84.

Ο κ. Πρόεδρος παραπονέθηκε στή συνέχεια γιά άδικαιολόγητο σταμάτημα τής καταβολής τής από τόν Νόμο 3711/28 ύποχρέωσης τού κράτους γιά τήν έπιχορήγηση τών κοινωνικο-προνοιακών δραστηριοτήτων τού Ε.Ε.Σ., πού άναπροσαρμολόγηση κάθε χρόνο κατεβάλλετο μέχρι 31.12.1982.

Ο κ. Υπουργός είπε ότι ό νόμος αυτός έπαυσε νά ισχύει, αλλά ό Πρόεδρος μας άπάντησε, ότι πρόσφατο, πρό μηνών μόλις, έγγραφο τού κ. Νομικού Συμβούλου τού Κράτους στό Υπουργείο Προεδρίας τής Κυβερνήσεως, άποφαινεται ότι «ουδόλως έπαυσε ισχύων» ό Νόμος αυτός.

Στή συνέχεια, ό κ. Υπουργός παρακάλεσε νά ρυθμισθούν «κοινή συνανέσει» θέματα, πού άφορούν τόν Σταθμό Α΄ Βοηθειών, τό Κέντρο Υγείας Μαραθώνος και τό οικόπεδο τού Τμήματος Ε.Ε.Σ. Λαρίσης. Ο Ιπρόεδρος μας, ύπεσχέθη τήν πρόφρονη έξέταση τών αιτημάτων, μετά από σύμφωνη γνώμη τού Κ.Δ.Σ.

Τέλος, τό θέμα τών λεπτομερειών ειδικής συμφωνίας παραχωρήσεως χρήσεως τών Νοσοκομείων μας, άφέθηκε νά συζητηθεί μετά τίς έορτές τής Μεγαλόχαρης, μεταξύ κ. Υπουργού, κυρίας Γεν. Γραμματέως τού Υπουργείου και κ. Προέδρου τού Ε.Ε.Σ.

Ο κ. Υπουργός παρακάλεσε τόν Πρόεδρό μας νά του άφήσει γιά μελέτη όλα τά έγγραφα, πού τεκμηρίωναν τήν επί ύψηλου έπιπέδου αυτή συζήτηση, και τά όποια φωτοαντιγραφημένα παρέδωσε ό τελευταίος στην κυρία Γεν. Γραμματέα τού Υπουργείου, στην όποια έτόνισε και πάλι τήν ανάγκη τακτικής καταβολής τών άποφασισμένων κατά τή συζήτηση πρόσθετων 15 έκατομμυρίων, ως και τήν όσο τό δυνατό ταχύτερη συζήτηση τού όλου προβλήματος τού Ε.Ε.Σ.

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΟΥ

Τού κ. ΔΗΜ. Κ. ΚΟΥΤΣΟΥΛΕΛΟΥ

Έπίμρου Έπόπτη Δημοτικής Έκπ/σεως

«Τό παιδί γίνεται, πολλές φορές, Δάσκαλος τών μεγάλων»
(Π. Νιρβάνας)

Τό Σχολείο, και ιδιαίτερα τό Σχολείο τού χωριού, είναι και θά είναι πάντα ό μοναδικός φάρος πολιτισμού τής Κοινωνίας, μέσα στην όποία βρίσκεται. Κι ό Δάσκαλος, εργάτης τής ιδέας τού Σχολείου, παρήγορο κι έλπιδοφόρο φώς, συντελεί στή δημιουργία καλού παρόντος κι ώραιού μέλλοντος τής Φυλής μας. Μέσα στό Σχολείο σφυρηλατείται κι έτοιμάζεται ή νέα γενιά γιά τό δύσκολο άγώνα τής ζωής. Τό παιδί, άντικείμενο αγάπης κι ένδιαφέροντος Δασκάλων και Γονέων, έρχεται στό Σχολείο μας άθώο κι άγνό, έτοιμο νά δεχθεί τής έπιστήμης τίς έρευνες και τής δασκαλικής προσωπικότητας τήν έπίδραση. Μεγάλη ή ευθύνη τών Δασκάλων στό Σχολείο και τών γονέων στό σπίτι γιά τή διάπλαση τής παιδικής ψυχής, πού άνοίγει σά λουλούδι νά δεχθεί τό φώς και τή δροσιά. Πρίν ακόμη γεννηθεί τό παιδί, οι γονείς, οι περισσότεροι γονείς, παύουν νά είναι έπιπόλαιοι και νωθροί. Αρχίζουν νά γίνονται σοβαροί, σκεπτικοί, εργατικοί και προνοητικοί, προετοιμαζόμενοι νά δεχθούν τό παιδί τους, έλπίδα και παρηγοριά τής δημιουργούμενης οικογενείας τους. Αρχίζουν νά έννοούν, ότι αναλαμβάνουν ύποχρεώσεις και καθήκοντα άπέναντι τού παιδιού τους, πού θά γεννηθεί κι άπέναντι τής Κοινωνίας, μέσα στην όποία αυτοί ζούν και θά τό παραδώσουν άργότερα.

Όταν, μέ τό χρόνο, έρθει στό Σχολείο τό παιδί, αρχίζει νά δέχεται τή σκόπιμη και συστηματική έπίδρασή του, ώστε ν' αναπτυχθούν οι φυσικές, πνευματικές και ψυχικές δυνάμεις του και νά διαμορφωθεί ή άληθινή προσωπικότητά του. Παρέχονται γνώσεις κι άναπτύσσονται δεξιότητες άρμονικά, προσεκτικά κι έπιστημονικά. Ο Δάσκαλος δίνει νόημα στην όλη εργασία του. Τό παιδί άναπτύσσεται, μέ τήν πάροδο τού χρόνου, σωματικά και πνευματικά, κι οι γονείς καμαρώνουν τό θλαστάρι και μελλοντικό στήριγμά τους. Πολλοί, έγγράμματοι και μορφωμένοι, παρακολουθούν τήν εργασία, πού έτοιμάζει τό παιδί στό σπίτι γιά τό Σχολείο και, γενικότερα, όλοι οι γονείς προσπαθούν νά τό βοηθήσουν, όσο μπορούν, στή μεγάλη του προσπάθεια νά ξεδιπλωθεί και νά καρποφορήσει, άποκομίζοντας ώφέλεια από τή συνεργασία τους αυτή: άποκτούν κι αυτοί περισσότερες γνώσεις και βλέπουν τήν, όλοένα, αυξανόμενη ψυχική δύναμή του.

Στούς γονείς, και ιδιαίτερα τή μάνα, ύπάρχει ή μεγάλη κι άληθινή αγάπη γιά τό παιδί τους, πού δέν άναπληρώνεται μέ τή δασκαλική ειδική μόρφωση. Η αγάπη αυτή γίνεται στην ψυχή τών γονέων διορατική, πού τούς κάνει αυτοκυρίαρχους και τούς στρώχνει νά βλέπουν καθαρότερα, προσεκτικότερα και ήμερώτερα τό κάθε τι, πού θ' άποβλέπει στό καλό τού παιδιού τους. Στό Σχολείο, συνεχώς, τό παιδί ευύνει τόν ψυχικό και πνευματικό του όρίζοντα κι έτοιμάζεται γιά τή ζωή. Γνώσεις και ικανότητες, δημιουργούμενες κι άναπτυσσόμενες στό Σχολείο, μεταφέρονται στό

σπίτι. Ιδέες, άρχές και ιδανικά τού Σχολείου μεταφέρονται στην οικογένεια. Αρχές ύγιεινής, καθαριότητας, καλής συμπεριφοράς, διάφορα ήθικά παραγγέλματα αρχίζουν νά εισέρχονται, σιγά, σιγά στό σπίτι και νά κατακτούν τήν οικογένεια. Οι γονείς θαυμάζουν, άπορούν, και πολλές φορές, δυσανασχετούν, γιατί τό παιδί έπιμένει νά έπιβληθεί κι έπιβάλλεται. Πιστεύοντας τά λόγια τού Δασκάλου του, έχοντας άπόλυτη σ' αυτόν έμπιστοσύνη κι αγαπώντας τον σάν έπίγειο Θεό του, ζητεί και θέλει νά διδάξει τούς γονείς και τήν οικογένειά του όσα αυτό έμαθε στό Σχολείο του, φωνάζοντας: «αυτό τό είπε ό Δάσκαλος μας!». Η αγάπη τών γονέων και τό γεγονός, ότι δέν θέλουν, στά μάτια τού παιδιού τους, νά παρουσιάζονται άδύνατοι, έλαττωματικοί, καθυστερημένοι, τούς κάνει νά βελτιώνονται, σιγά-σιγά, νά πιστεύουν στό δυνατό έργο τού Σχολείου και νά περιβάλλουν μ' έκτίμηση κι έμπιστοσύνη τό Δάσκαλο.

Ο Ζολά διηγείται, ότι ένα κοριτσάκι όχτώ χρονών, όρφανό από μητέρα, κατόρθωσε νά διορθώσει και νά επαναφέρει στόν ίσιο δρόμο τό μέθυσο πατέρα του, γιατί τό Σχολείο είχε έπιτύχει τήν όρθή διαπαιδαγώγησή του. Ο Corree, διηγείται, έπίσης, ότι ένας καταχραστής τραπεζίτης άπεφάσισε νά έπιστρέψει τά χρήματα, γιά νά μήν τόν περιφρονη, άργότερα, τό μονάκριβο αγοράκι του.

Πόσες μητέρες, γιά χάρη τών παιδιών τους, μόνες στόν κόσμο, δέν κατορθώνουν νά παραμείνουν πιστές, ήθικές κι ενάρετες! Πολλά παραδείγματα, άνάλογα στή ζωή, θά μπορούσαμε νά θρούμε.

Τό παιδί Δάσκαλος στην οικογένειά του! Δέν είναι καθόλου παράξενο και ύπερβολικό. Ο Δάσκαλος, ιδιαίτερα, τού Αγροτικού Σχολείου, καλός τιμονιέρης, διορατικός και πάντα γαλήνιος, πρέπει νά έπωφεληθεί άπ' αυτή τή φυσική κι άβίαστη έπίδραση τού παιδιού στην οικογένειά του. Οφείλει νά γνωρίζει και νά διατηρεί καλά τή θέση του. Τό έργο του είναι περισσότερο άποστολή, παρά έπαγγελμα.

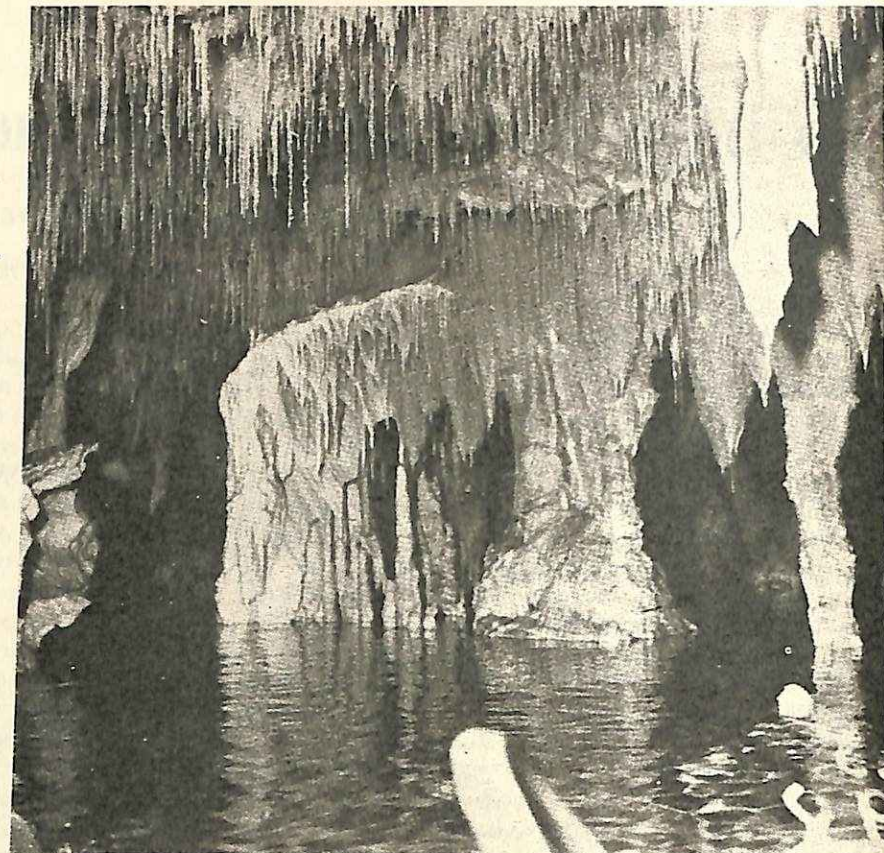
Μέσα στό Σχολείο του θά τρέφει τά παιδιά μέ γνώσεις ζωντανές και θ' άναπτύσσει τίς ψυχικές δεξιότητές τους. Καλές κι ευγενικές συνήθειες θά δημιουργήσουν καλές κι ευγενικές πράξεις παιδιών και γονέων, πού είναι τό συντελεστικότερο μέσο στή μόρφωση τού ήθικου χαρακτήρα και στή διαμόρφωση τού άτομου σέ προσωπικότητα. Σεβασμός κι αγάπη στό παιδί, γιά ν' άποκτήσει τό σεβασμό, τήν αγάπη και τήν έμπιστοσύνη του. Έξω άπ' τό Σχολείο του, θά έχη άγαθές κι άρμονικές σχέσεις μ' όλους και, ιδιαίτερα, μέ τίς οικογένειες τών μαθητών του. Ο Δάσκαλος, έμπνέοντας, μέ τό ώραίο, παντού και πάντα, παράδειγμά του, σεβασμό κι αγάπη, έμπιστοσύνη και συμπάθεια στις οικογένειες τών παιδιών του, άνεβάζει ψηλά τό Λαϊκό Σχολείο και συντελεί στην έκπλήρωση τού ώραιού και μεγάλου προορισμού του.

Έκατομμύρια χρόνια πριν έμφανιστεί ο άνθρωπος στη γη, ή φύση δούλεψε, τεχνούργησε και δημιούργησε μέσα στα σπήλαια της τα σπήλαια. Αυτές τις υπόγειες στοές με την έκθαμβωτική όμορφιά των πέτρινων στολιδιών, τό μεγαλειό των σταλακτιτών, των σταλαγμιτών και των λιμνών. Αργότερα, όταν εμφανίστηκε ο άνθρωπος στη γη, δημιούργησε άρρηκτους δεσμούς με τα σπήλαια. Σ' αυτά μέσα πρωτοκατοίκησε, μέσα σ' αυτά έκανε τις πρώτες του σκέψεις, έφτιαξε ένα τρόπο ζωής, έδωσε διέξοδο στα καλλιτεχνικά του ένστικτα και μέσα σ' αυτά ή άνθρωπότητα της προϊστορίας ξεπέρασε τη νηπιακή της ήλικία, ανδρώθηκε, εξέλιχθηκε.

Τά σπήλαια είναι τό αποτέλεσμα της διαβρωτικής ενέργειας των νερών, πού κυλούν πάνω και κάτω από την επιφάνεια της γής. Όπου τά νερά αυτά συναντήσουν άσβεστολιθικά πετρώματα, τά διαλύουν και σχηματίζουν τεράστια ανοίγματα. Αυτά άκριβώς τά ανοίγματα είναι τά σπήλαια. Όσα είναι σε ενέργεια, δηλαδή υπό κατασκευήν από τη φύση, βρίσκονται στη διαδρομή των ποταμών ή σε λίμνες. Τά άλλα, πού είναι διαμορφωμένα, έχουν κατεβασμένη τη στάθμη των νερών πού τά διαμόρφωσε και συνήθως οι ποταμοί έχουν αλλάξει πορεία.

Μόνο οι τεράστιοι σάν παραπετάσματα σταλακτίτες, έκατομμύρια σταγόνες αποκρυσταλλωμένου νερού, πού κρέμονται από την όροφή και οι φανταχτεροί σταλαγμίτες, πού ξεφυτρώνουν σάν έξωτικά λουλούδια από τό δάπεδο, μαρτυρούν με πόση ύπομονή και επιμονή σμίλεψαν οι αιώνες με τη βοήθεια των στοιχείων της φύσης τά σπήλαια της γής και τους έδωσαν αυτή την τέλεια άρμονία των όγκων και των σχημάτων.

Συγκεκριμένα: Τά νερά της βροχής, εισχωρώντας στη γη από τις σχισμές των πετρωμάτων - κατά κανόνα, άσβεστολιθικών - παρασύρουν, έξαιτίας της διαλυτικής ικανότητάς τους μικρό ποσοστό από τό πέτρωμα πού πέρασαν. Όταν ή πρώτη σταγόνα βρεθεί στο κενό - όροφή κοιλώματος - μένει εκεί, επί τόπου, ώσπου νά έρθει άλλη σταγόνα, γιά νά σπρώ-

Έλληνικά σπήλαια

Διρός, Κουτούκι, Ίωάννινα, Πετράλωνα. Περίτεχνα «έργα» της φύσεως. Αρχαιολογικοί θησαυροί, παραστατικά όνόματα και παράξενα όράματα.

Ξει νά πέσει. Όση όμως ώρα αυτή ή πρώτη σταγόνα κρέμεται, σχηματίζει γύρω της ένα μικρό δακτυλίδι από άνθρακικό άσθέσιο και σχεδόν στερεοποιείται. Με τόν ίδιο τρόπο ένεργούν και οι άλλες σταγόνες πού ακολουθούν. Έτσι αρχίζει και σχηματίζεται ό σταλακτίτης. Ανάλογα με την ποσότητα των σταγόνων πού θά έπικολληθούν στην πρώτη στενόμακρη στήλη πού έχει σχηματιστεί από τις πρώτες σταγόνες, δημιουργούνται ό όγκος και τό σχήμα του σταλακτίτη. Οι σταλαγμίτες σχηματίζονται με τις σταγόνες πού πέφτουν στο δάπεδο και στερεοποιούνται και αυτές με τόν ίδιο τρόπο. Αναπτυσσόμενοι οι σταλακτίτες και οι σταλαγμίτες ένώνονται και δημιουργούν αυτές τις θαυμάσιες κολόνες, τά παραπετάσματα και τά

διάφορα γλυπτά δαντελωτά σχήματα.

Η Ελλάδα είναι πλουσιότατη σε σπήλαια μεγάλου επιστημονικού ένδιαφέροντος. Μερικά μάλιστα από αυτά θεωρούνται μοναδικά στον κόσμο.

Πρώτος Έλληνας γεωλόγος πού καταπιάστηκε τό 1949 με την έξερεύνηση των σπηλαίων στον τόπο μας και άσχολήθηκε με τη μελέτη τους ήταν ό Γιάννης Πετρόχειλος. Αυτός ίδρυσε και την Έλληνική Σπηλαιολογική Έταιρεία. Μετά τόν θάνατό του, τό 1960, τό έργο του συνέχισε ή σύζυγός του Άννα Πετρόχειλου, ή όποία έξερεύνησε έλληνικά σπήλαια παγκόσμιου ένδιαφέροντος. Όμως πρώτος έπισκέπτης σε έλληνικό σπήλαιο θεωρείται ό θαλασσοπόρος Πέτρος Αραπάκης, τό 1900.

Από τά γνωστότερα και άξιολογότερα έλληνικά σπήλαια είναι του Διρού της Μάνης: της «Γλυφάδας» και της «Άλεπότρυπας» πού θεωρούνται από τά ωραιότερα του κόσμου.

Τό σπήλαιο της «Γλυφάδας» βρίσκεται στα δυτικά παράλια της Λακωνικής Χερσονήσου στον Όρμο Διρού. Είναι υπόγειος ποταμός σε ενέργεια, πού τά άφθονα νερά του χύνονται στη θάλασσα. Μέχρι σήμερα έχουν έξερευνηθεί 3.100 μ. λιμναίοι διάδρομοι και 300 μ. ύποβρύχιοι.

«Η έξερεύνησή του», γράφει στο βιβλίο της ή Άννα Πετρόχειλου «Σπήλαια Διρού», «ήταν πολύ δύσκολη υπόθεση γιατί ή φυσική του είσοδος ήταν σχεδόν στο ίδιο ύψος με τη στάθμη της θάλασσας και όταν είχε θαλασσοταραχή δέν μπορούσε κανείς νά μπει μέσα. Γι' αυτό άνοιχθηκε ψηλότερα νέα είσοδος πού οδηγεί στο σπήλαιο και πού είναι άνεπηρέαστη από τη θάλασσα». Σήμερα ό έπισκέπτης φθάνει στην τσιμεντένια αποβάθρα με σκάλα, επίσης τσιμεντένια, όπου τόν περιμένουν ειδικά κατασκευασμένες μεταλλινες βάρκες από ντουραλινόξ, πού έξασφαλίζουν άπόλυτη ευστάθεια και τόν μεταφέρουν στις διάφορες λιμναίες αίθουσες με τόν φαντασμαγορικό διάκοσμο των σταλαγμιτών και σταλακτιτών, πού παρουσιάζουν ωραιότατα συμπλέγματα, κολόνες, μορφές και δαντελωτά παραπετάσματα. Στις διάφορες αίθουσες έχουν δοθεί όνόματα όπως: «Πέτρινος κρίνος», «Έπισκοπικός θρόνος», «Αρχαίες έλληνικές χλαμύδες», «Ποδισμένο καράβι», «Ρόζ διαμερίσματα», κ.ά. Τά όνειρικά χρώματά τους οι κρυσταλλικοί σταλαγμίτες και σταλακτίτες τά παίρνουν από τά κοκκινοχρώματα και τά άλλα πετρώματα πού ένα μικρό τους ποσοστό παρασύρεται με τά νερά της βροχής.

Στό σπήλαιο της «Γλυφάδας», ή «Βλυχάδας», όπως λέγεται στις γύρω περιοχές, βρέθηκαν σε ένα λιμναίο πλόκαμό του, στο βυθό, όστά προϊπποπόταμου και προβοός. Είναι άδύνατο νά φανταστεί κανείς την όμορφιά και την τελειότητα με την όποία τεχνούργησε ή φύση τις άλαβάστρινες κολόνες, τά πολύχρωμα διαμερίσματα, τις γλυπτές παραστάσεις. Γι' αυτό δικαιολογημένα λένε οι ειδικοί ότι ή «Γλυφάδα» πήρε την πρώτη θέση ανάμεσα στα τρία ωραιότερα λιμναία σπήλαια του κόσμου, μαζί με τη «Ζάιτα» της Βηρυττού, και τό «Παντιράκ» της Ν. Γαλλίας.

Ένα άλλο σπήλαιο, παγκοσμίου άρχαιολογικού ένδιαφέροντος και αυτό, στον Όρμο του Διρού, σε ύψος 20 μ. από τη θάλασσα και 220 μ. ανατολικά της «Γλυφάδας», είναι της «Άλεπότρυπας». Βρέθηκε τυχαία, όταν ένας κυνηγός κυνηγούσε στην τοποθεσία «Πορταράκια» στον μυχό του Όρμου του Διρού. Ξαφνικά είδε τό λαγωνικό του νά μπαίνει σε μία τρύπα κυνηγώντας μία άλεπού. «Περίμενα», διηγείται ό ίδιος ό κυνηγός, «μέχρι τό βράδυ νά βγει ό σκύλος μου από την άλεπότρυπα μά δέν φαινόταν. Ύστερα από μερικές μέρες είδα ένα κεραμιδένιο ζωό νά σέρνεται στα πόδια μου. Διαπίστωσα ότι ήταν ό σκύλος μου. Είχε κολλήσει στο τρίχωμά του μία κόκκινη λάσπη, πού όταν βγήκε έξω από την τρύπα στέγνωσε ή λάσπη και έγινε σάν κεραμίδι».

Από αυτή τη διήγηση του κυνηγού ξεκίνησε τό 1958 ή έξερεύνηση και ή ανακάλυψη του σπηλαίου της «Άλεπότρυπας», πού κυριολεκτικά κατέπληξε με

τό σταλακτικό του διάκοσμο, τά άρχαιολογικά του εύρήματα και τις άπέραντες φαντασμαγορικές αίθουσες. Έδώ τό νερό της λίμνης είναι πηγαίο και σάν έλαφρότερο έπιπλέει του θαλασσινού. Τό βάθος της λίμνης είναι 5-9 μ. και αύξομειώνεται ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες.

Τό 1961, όταν έγιναν διάφορα έργα γιά την τουριστική άξιοποίηση του σπηλαίου, ανακαλύφθηκε μία τεράστια αίθουσα με μεγάλη ποσότητα εύρημάτων: κομμάτια από πήλινα άγγεία, άλλα άπλά και άλλα με γραμμικές ή ανάγλυφες παραστάσεις, ανθρώπινα όστά, κοσμήματα, κέρατα και δόντια ζώων: άγριόχοιρου, έλαφιού, κατσίκας. Τά ανθρώπινα κρανία πού βρέθηκαν, με χαμαιτωπία, κατά την άνθρωπολόγο Έλένη Χάλεϋ, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου της Κολούμπια, ανήκουν στην δειναρική φυλή. Κατά τόν Άρη Πουλιανό ανήκουν στη μεσογειακή. Πάντως από τά πάμπολλα εύρήματα, ανάμεσα στα όποια υπήρχε και ένας όλόκληρος ανθρώπινος σκελετός, άλλα και από τις τοιχογραφίες πού παριστάνουν ανθρώπους, πουλιά, ζωά, σύμβολα κατά των κακών πνευμάτων, και τό σύμβολο της γονιμότητας του γυναικείου φύλου, βγήκε τό συμπέρασμα ότι στην περιοχή κατοικούσαν άνθρωποι της νεώτερης παλαιολιθικής έποχής μέχρι και τη νεολιθική. Δηλαδή από τό 25.000-5.000 π.Χ. και ότι τό έξωτερικοί θάλαμοι της «Άλεπότρυπας» χρησιμοποιήθηκαν σάν κατοικία από προϊστορικούς ανθρώπους και τό κέντρο της σάν τόπος λατρείας και νεκρσταφείο. Αυτό τουλάχιστο μαρτυρεί τό πλήθος των ανθρώπινων όστων πού ανακαλύφθηκαν σ' αυτό τό σημείο. Άκόμα οι ειδικοί ισχυρίζονται ότι ό φωτισμός του σπηλαίου γινόταν με δαδιά και ρετσίνι, πού μάζευαν από τά γύρω δάση. Αυτό δικαιολογεί και τό κάπνισμα στο πιά στολισμένο μέρος της σπηλαίου, και τη μαύρη λάσπη από κάπνισμα. Είναι πολύ πιθανό νά λατρεύονταν και οι σταλακτίτες σάν θεότητες.

Τά εύρήματα ανακοινώθηκαν στο 3ο Διεθνές Σπηλαιολογικό Συνέδριο τό 1961 στη Βιέννη και κατατέθηκαν στο Αρχαιολογικό Μουσείο Σπάρτης.

Και σε τούτο τό σπήλαιο της «Άλεπότρυπας», πού οι διάφορες αίθουσές του πήραν όνόματα από τά σχήματα των σταλακτιτών, τό θέαμα είναι όνειρώδες. Πανύψηλες κολόνες, σταλαγμίτες και σταλακτίτες με διάφορα έξωτικά σχήματα, άλλοι κόκκινοι, ρόζ άσπροι και άλλοι από άσβεστόνη πού στραφταλίζουν στο φώς των προβολέων, μοιάζουν σάν νά είναι στολισμένοι με χιλιάδες διαμάντια.

Η άυστηρή επιβλητικότητα και ή ωραιότητα του σπηλαίου της «Άλεπότρυπας», άλλα και τά μεγάλης άξίας άρχαιολογικά του εύρήματα, τό τοποθετούν επίσης ανάμεσα στα πρώτα σπήλαια του κόσμου.

Ένα άλλο πολύ ένδιαφέρον έλληνικό σπήλαιο είναι των Ίωαννίνων, του «Περάματος», πού θεωρείται από τά ωραιότερα όριζόντια σπήλαια των Βαλκανίων. Και τούτο τό σπήλαιο ανακαλύφθηκε από ένα τυχαίο γεγονός: ένα παιδί σε ένα βομβαρδισμό του τελευταίου πολέμου πήγε νά κρυφτεί στο μικρό άνοιγμα ενός βράχου σ' εκείνη την περιοχή πού οι κάτοικοι των Ίωαννίνων είχαν καταφύγει γιά νά σωθούν. Αυτό τό τυχαίο γεγονός έγινε ή αΐτια της ανακάλυψης του «Περάματος» και αργότερα της ολοκληρωμένης του

Τό σπήλαιο είναι σάν τριώροφο κρυσταλλένιο παλάτι. Έδώ ή φύση βρέθηκε στή μεγάλη της δημιουργική ώρα. Καί ενώ συνήθως φτιάχνει μέσα σέ όλα τά σπήλαια 6-10 είδη σταλακτίτες, στο σπήλαιο τών Ιωαννίνων δημιούργησε 19 είδη. Υπάρχουν σταλακτίτες κατακόρυφοι, σάν παραπετάσματα, ρόπαλα, μαστοειδείς, σφαιρικοί, μέσουσες, δίσκοι, μαργαριτάρια, σταλαγμίτες, δέντρα λουλούδια, κάκτοι κηροπήγια, κροσσοειδείς, ανθρωπόμορφοι κ.λπ. Αλλά τό πιό όνειρικό στοιχείο στο σπήλαιο του «Περάματος» τών Ιωαννίνων, είναι οι πολλές γραφικές λιμνούλες του πού μέσα τους καθρεφτίζονται τά αλαβάστρινα και πολύσχημα στολίδια του.

Άλλο σπήλαιο μέ μεγάλο ανθρωπολογικό ενδιαφέρον είναι του «Διονύσου» τής Σίντζας του Λεωνιδίου. Υπάρχουν ύποψιες πώς είναι τό σπήλαιο πού αναφέρει στα «Λακωνικά» του ό Παιουσανίας. Στην είσοδό του, σέ βράχο, βρέθηκε γούθα χαρακτηριστική, σάν αυτές πού βρέθηκαν σέ σπήλαια μέ τοιχογραφίες και τίς χρησιμοποιούσαν γιά νά βάζουν μέσα τά χρώματά τους. Δέν αποκλείεται επομένως αργότερα νά ανακαλυφθούν ζωγράφισματα στο σπήλαιο του «Διονύσου». Από τή λίμνη του, βάθους 0,60 μ. ανασύρθηκαν κομμάτια από σπασμένα αγγεία. Σέ μία αΐθουσά του βρέθηκαν πολλά ανθρώπινα όστά και κρανία, πού θά πρέπει νά ανήκαν τουλάχιστον σέ 22 άτομα. Φαίνεται πώς οι προϊστορικοί άνθρωποι πού κατοικούσαν στή γύρω περιοχή, πού είναι ένα καταπληκτικής όμορφιάς τοπίο, νά τό χρησιμοποιούσαν γιά νεκροταφείο.

Μεγάλο ενδιαφέρον από απόψεως βάθους (πρόκειται γιά τό βαθύτερο ελληνικό σπήλαιο), είναι του Προφήτη Ηλία Λεωνιδίου, πού βρίσκεται στους πάρα πολλούς σκορπιούς πού βρέθηκαν στήν είσοδό του. Γιά πρώτη φορά κατέθηκε στο βάραθρο τών σκορπιών ό σπηλαιολόγος Γιάννης Ιωάννου. Οι πλούσια διακοσμημένες από τή φύση στοές και αΐθουσες του σπηλαίου τών «Σκορπιών» πρακαλούν δέος.

Ένα άλλο μεγάλο ενδιαφέροντος σπήλαιο είναι του «Κύκλωπα Πολύφημου» στή Μαρώνεια τής Κορινθίας. Κατά τήν παράδοση, τό σπήλαιο αυτό ήταν ή κατοικία του Κύκλωπα. Μέσα στίς εύρύχωρες αΐθουσές του μέ τούς θαυμάσιους σταλαγμίτες και σταλακτίτες υπάρχει ένας σταλαγμίτης δίσκος μοναδικός ίσως στον κόσμο, πού κρέμεται στο κενό και στηρίζεται μόνο άπ' τή μία πλευρά του.

Από τά πιό εκπληκτικά ελληνικά σπήλαια σέ όμορφιά και εύρήματα είναι τό σπήλαιο τών «Πετραλώνων» τής Χαλκιδικής. Τυχαία ένας γέροντας βοσκός ψάχνοντας μία μέρα του καλοκαιριού του 1959 γιά νερό άκουσε από μία τρύπα του βουνού θόρυβο νερού. Είδοποίησε τό χωριό και ήρθαν μερικοί νέοι. Αυτοί μπήκαν μέσα από τή σχισμή πού άκουγόταν ό θόρυβος, και άντίκρυσαν τό θαύμα, πού ήταν αΐθουσες μοναδικής όμορφιάς, μέ εξάισιους σταλαγμίτες και

σταλακτίτες πού είχαν σμιλεύσει οι χιλιετίες από τήν εποχή του Αρχανθρώπου. Η αρχαιολογική έρευνα και σκαπάνη έφερε στο φώς όστά, κρανία προϊστορικών ανθρώπων, εργαλεία και όπλα.

Στήν Κρήτη υπάρχουν πολλά σπήλαια. Τά πιό σημαντικά από απόψεως διακόσμου είναι στον Νομό Λασηθίου τό «Δικταϊόν Αντρον». Σ' αυτό τό σπήλαιο, λέει ή παράδοση, γεννήθηκε ό Δίας και έδώ μέσα τον έκρυβε μωρό ή μητέρα του Ρέα από τον άδηφάγο πατέρα του Κρόνο. Πιό επιβλητικός και πιό όμορφα στολισμένος χώρος γιά τή γέννηση του πατέρα τών ανθρώπων δέν μπορούσε νά βρεθεί.

Άλλο κρητικό σπήλαιο είναι του «Σεντόνη» στο χωριό Ζωνιανά. Σέ τούτο τό σπήλαιο υπάρχουν οι ωραιότερες κολόνες πού σμίλεψε ποτέ ή φύση, μά και χέρι καλλιτέχνη. Τή μεγάλη αΐθουσα μέ τίς πάλλευκες κολόνες του οι έξερευνητές - σπηλαιολόγοι τήν όνόμασαν «Παρθενώνα». Στο Ρέθυμνο υπάρχει στο σπήλαιο «Φανταξοσπηλιάρα». Βρίσκεται άκόμη υπό έξερευνηση. Τό όνομά του τό πήρε από τό σκοτεινό μυστήριο πού κρύβει στα σπλάχνα του. Οι κάτοικοι τών γύρω περιοχών πιστεύουν άκόμη πώς κατοικείται από φαντάσματα. Τέτοιο δέος προκαλεί στή λαϊκή φαντασία, ή μεγαλειώδης επιβλητικότητά του.

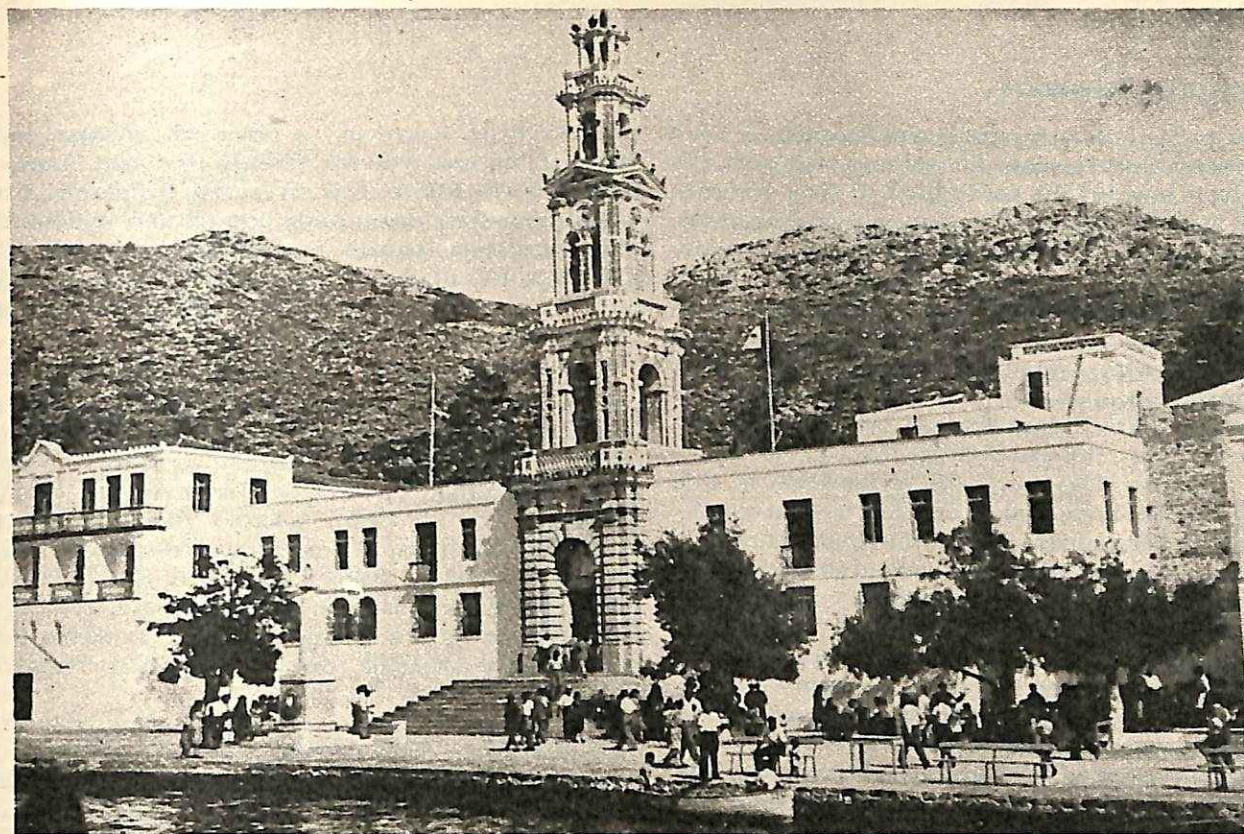
Ξακουστό είναι και τό σπήλαιο τής Αντιπάρου. Οι σταλακτίτες του είναι άξιοθαύμαστοι γιά τά φανταστικά τους σχήματα, τή λευκότητα και τή διαύγειά τους. Ωραιότατος είναι ό πελώριος σταλακτίτης ύψους 8 μ. και μέ τήν ίδια σχεδόν διάμετρο.

Όνομάζεται «Αγία Τράπεζα» γιατί επάνω του τέλεσε λειτουργία ό πρεσβευτής τής Γαλλίας επί Λουδοβίκου ΙΔ' μαρκήσιος ντε Νουαντέλ.

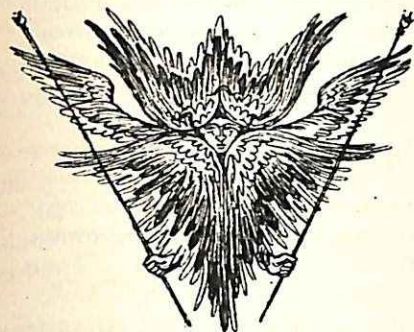
Γνωστά άκόμη σπήλαια στήν Ελλάδα είναι του «Παπανικολή» στο Μεγανήσι τής Λευκάδας. Έδώ ή διαβρωτική μανία τής θάλασσας δούλεψε χιλιάδες χρόνια γιά νά δημιουργήσει τούτο τό σπήλαιο και νά μπει στα έγκατα τής γής. Φυσικά ή περιήγησή του γίνεται μέ βάρκες άφου ή θάλασσα μπαίνει μέσα βαθιά στα σπλάχνα του. Ο έπισκέπτης βλέπει πάνω στή θαλάσσια επιφάνειά του νά καθρεφτίζονται γκριζοι και λευκοί σταλακτίτες, πού γύρω τους τρεμοπαίζουν όλοι οι θρύλοι και οι παραδόσεις του νησιού.

Ένα κόσμημα γιά τήν Αττική και τό πιό κοντινό στήν Αθήνα σπήλαιο είναι τό «Κουτούκι» του Ύμητου. Θεωρείται ένα από τά αξιολογότερα σπήλαια τής ελληνικής γής. Ολόκληρο τό «Κουτούκι» άποτελεί ένα μυθικό παλάτι. Η κάθε αΐθουσά του μέ τούς φαντασμαγορικής όμορφιάς σταλαγμίτες και σταλακτίτες μέ τά πολύμορφα και πολύχρωμα σχήματα και μορφές, έχει δεθεί μέ πολλούς θρύλους και παραδόσεις. Καί αυτό του σπηλαίου ή ανακάλυψη ήταν τελείως τυχαία. Ένα πρόβατο πού έπεσε μέσα σέ μία τρύπα πού έβοσκε στον Ύμητο στάθηκε ή αίτία νά βρεθεί τό 1926 τό «Κουτούκι» ή «Σπηλιά του Νταβέλη».

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΝΤΑΝΟΥ

Τό Μοναστήρι του Αργαγγέλου Μιχαήλ του Πανορμίτη στή Σύμη Δωδεκανήσου.

Υπάρχει αΐλος κόσμος

Αΐλος θάπρεπε νάταν ό λόγος, γιά νά ύμνησει επάξια τίς ταξιαρχίες τών αΐλων πνευμάτων. Κι έμεις όχι μόνο δέν είμαστε αΐλοι, άλλ' ούτε καν πνευματικοί άνθρωποι είμαστε. Είμαστε υλικοί άνθρωποι. Κι όχι απλώς υλικοί, αλλά πολύ φιλόυλοι, πολύ υλιστές. Κολλημένοι πολύ στήν ύλη και στήν ιλύ. Γι' αυτό ό λόγος μας δέν μπορεί ν' άνέβει σέ μεγάλα πνευματικά ύψη. Η ψυχή μας, συντονισμένη μέ τούς ήχους τής γής και τίς φωνές του κόσμου, δέν έχει συνηθίσει ν' άκούει πνευματικά άνεβασμένο λόγο, λόγο γιά τούς άγγέλους, πούναι αΐλες, υπερκόσμιες δυνάμεις.

Κι υπάρχουν δυστυχώς και άνθρωποι πού όχι μόνο δέν έξυμνούν τά άγγελικά πνεύματα, όχι μόνο δέν παθούν ν' άκούνε γιά υπερκόσμιες πραγματικότητες, αλλά και άμφιβάλλουν γιά τήν ύπαρξη άγγελικού κόσμου. Υπάρχουν άγγελοι και δαίμονες; Αγαθά και πονηρά πνεύματα;

Μέσα στους ύπονόμους ζούν κάτι ζώα, πού όνομάζονται άσπάλακες, τυφλοπόντικες. Τά ζώα αυτά

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΚΑ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

Οί στρατιές τών Αγγέλων

Τών Παμμεγίστων Ταξιαρχών (8 Νοεμβρίου)

Του Αρχιμ. κ. ΔΑΝΙΗΛ ΑΕΡΑΚΗ

άρέσκονται στίς υπόγειες άκαθαρσίες. Εκεί κινούνται. Δέν γνωρίζουν τά ταλαίπωρα ζώα, πώς υπάρχει κι άλλος κόσμος, πώς υπάρχει ό καθάρος άέρας, τό φώς του ήλιου, τά λουλούδια πού ευωδιάζουν. Συνηθισμένοι οι τυφλοπόντικες στον υπόγειο βρώμικο χώρο, άγνοούν τήν επίγειο πραγματικότητα... Κάτι τέτοιο συμβαίνει και μέ μερικούς ανθρώπους. Συνηθισμένοι στο γήινο χώρο, άγνοούν τον ούράνιο κόσμο. Βυθισμένοι στήν υλιστική ζωή έχουν χάσει τό αίσθητήριό τής πίστεως, πού όσφραίνεται κανείς και βλέπει και άγγίζει και γεύεται τον ύπερφυσικό κόσμο.

Ο άνθρωπος, πού είναι κλεισμένος σέ σκοτεινό υπόγειο, δέν μπορεί ν' άπολαύσει τίς άκτίνες του ήλιου. Όμως ό ήλιος υπάρχει. Κι ό κλεισμένος στο υπόγειο τών υλιστικών άντιλήψεων δέν μπορεί ν' άπολαύσει τίς υπερκόσμιες αλήθειες και τίς πνευματικές χαρές. Δέν πιστεύει σέ Θεό και άγγέλους. Όμως ό Θεός και οι άγγελοι υπάρχουν.

Στώμεν καλώς! Πρόσχωμεν!

Τούς άγγέλους, λοιπόν, πού τήν ύπαρξη τους

δέχονται αναμφισβήτητα οι πιστοί, εορτάζουμε στις 8 Νοεμβρίου. Συγκεκριμένα εορτάζουμε τη σύναξη των Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ. Τι είναι η σύναξη αυτή; Σύναξη σημαίνει συγκέντρωση. Στην περίπτωση των αγγέλων σημαίνει σύνταξη ή μάλλον ανασύνταξη των στρατευμάτων του ούρανο.

Ένας στρατός ύστερα από μία μάχη ανασυντάσσεται. Συγκεντρώνεται, μετράει τις απώλειες και ανασυγκροτείται σε μάχιμο σώμα. Είχε κάποτε απώλειες ο στρατός των ουρανίων ταγμάτων. Δέχτηκε επίθεση φοβερή και επικίνδυνη. Ποιος ο έχθρος; Ασφαλώς άορατος, όπως άορατα είναι τα τάγματα των αγγέλων. Έχθρος ο έγωισμός. Έπληξε θανάσιμα το 1/10 των ουρανίων δυνάμεων, το ένα από τα δέκα αγγελικά τάγματα, το πρώτο τάγμα, τον Έωσφόρο. Δοξασμένο και λαμπρό τάγμα, νικήθηκε από την ύπερφάνεια. Πόθησε να στήσει το θρόνο του υπεράνω του θρόνου του Θεού.

Τό αποτέλεσμα: Ήττα φοβερή. Πτώση τρομακτική. Κατρακύλησε από τα ύψη στα σκοτεινά βάθη. Τό εωσφορικό τάγμα μετετράπη σε δαιμονικό τάγμα. Φωτεινότατο πρίν, έγινε τώρα σκοτεινότατο...

Κι εκείνη την τρομερή ώρα του αποδεκατισμού των ουρανίων ταγμάτων, ακούσθηκε φωνή συγκλονιστική. Ο αρχάγγελος Μιχαήλ ύψωσε την πυρίνη στρεφόμενη ρομφαία του και φώναξε στις ούράνιες δυνάμεις: «Στώμεν καλώς! Στώμεν μετά φόβου!». Και στάθηκαν οι αγγελοι. Και πρόσεξαν. Και σταμάτησε το κατρακύλισμα. Και έμειναν οι αγγελοι σταθεροί στο έργο τους. Και έγιναν πλέον «άτρεπτοι» στο αγαθό. Είναι αδύνατον πλέον να αμαρτήσουν οι αγγελοι.

Τά δυό αυ.ά παραγγέλματα τά ακούμε σε κάθε θεία λειτουργία. Φρικτή ή ώρα. Αγγελοι και αρχάγγελοι παραστέκουν και περιίπτανται στην αγία Τράπεζα. Τό μυστήριο της θείας Εύχαριστίας τελεσιουργείται. Πνεύμα Άγιο κατεβαίνει. Θαύμα μεγάλο συντελείται. Ο Χριστός πάνω στην αγία Τράπεζα επαναπαύεται. Σώμα και Αίμα Χριστού γίνονται ο οίνος και ο άρτος. Πώς μπορεί κανείς να σταθεί απαθής μπροστά στο θαύμα; Ο ιερεύς παραγγέλλει: «Στώμεν καλώς! Στώμεν μετά φόβου! Προσχωμεν!...». Με δέος και ευλάβεια, με πίστη και κατάνυξη πρέπει να στεκόμαστε την ώρα εκείνη.

Αλλά και έξω από τη θεία λειτουργία ακούγεται τό αρχαγγελικό παράγγελμα: «Πρόσχωμεν! Στώμεν καλώς! Στώμεν μετά φόβου!» Άόρατος πολλές φορές ο πόλεμος. Άόρατος ο έχθρος που μάς επιτίθεται. Έρχονται στιγμές, πού, μαγεμένοι από την έλξη της αμαρτίας, κινδυνεύουμε να πέσουμε. Εκείνη την ώρα ακούγεται ή αρχαγγελική προσταγή: «Πρόσχωμεν! Στώμεν καλώς! Στώμεν μετά φόβου!». Σταθείτε όρθιοι. Μή γλιστρήσετε! Μή τσακισθείτε. Όρθιοι στις επάλξεις της ψυχής. Κρατήστε την πίστι και την αγνότητα...

Δέν είσαι μόνος στη μάχη

Μά είναι αδύνατος ο άνθρωπος. Βλέπει πολλές φορές σάν να μην άντέχει στην επίθεση του έχθρου. Άδύνατοι είμαστε, ναι. Αλλά δέν είμαστε μόνοι. Κάποτε στην Παλαιά Διαθήκη ο Ίησους του Ναυή, ο διάδοχος του Μωυσή, βρέθηκε με τούς Ισραηλίτες

μπροστά στην Ίεριχώ με τά πανύψηλα τείχη. Άδύνατον νόμιζε πώς ήταν να πέσουν τά τείχη. Ξαφνικά μπροστά του βλέπει ένα άγνωστο άνθρωπο, πού έλαμπε ή μορφή του. —Δικός μας είσαι ή άνθρωπος των ύπεναντίων; ρωτάει ο Ίησους του Ναυή. Κι ο άγνωστος του απαντά: «Έγώ αρχιστράτηγος δυνάμεως Κυρίου νυνί παραγέγονα» (Ίησ. Ναυή 5,14). Ήταν ο αρχάγγελος Μιχαήλ.

Κι εμείς δέν είμαστε μόνοι. Όταν μπροστά μας όρθώνονται σάν πανύψηλα τείχη τά προβλήματα, οι δυσκολίες και οι πειρασμοί, κάποιοι αγγελοι δυνάμεως Κυρίου «παραγίνονται». Κάποιον αγγελό του έχει στείλει ο Παντοδύναμος Θεός. Τά λεγόμενα ύψηλά πρόσωπα στη γή έχουν κάποιο σωματοφύλακα. Άνήκουν οι σωματοφύλακες στην ύπηρεσία ύψηλών προσώπων. Όχι για ύψηλά πρόσωπα, αλλά για όλα τά πρόσωπα, για όλους τούς ανθρώπους, ο Θεός έχει διαθέσει κι από ένα σωματοφύλακα. Ο καθένας μας έχει τό σωματοφύλακά του, τόν προστάτη του, τόν αγγελό του.

Ο ευαγγελιστής Λουκάς, περιγράφοντας τη νύχτα της αγωνίας στο όρος των ελαιών λίγο πρίν από τό Πάθος, έχει μία συγκλονιστική λεπτομέρεια: «Όφθη αὐτῷ αγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν» (Λουκ. 22, 43). Η ανθρώπινη φύση του Ίησού, κατά τρόπο μυστηριώδη, υποφέρει και πάσχει τη νύχτα του Πάθους. Κι έρχεται αγγελος από τόν ούρανό και ένισχύει. Πόσο μάλλον κάποιοι αγγελοι θα σταλεί από τόν ούρανό να ένισχύσει κι έσένα σε κάποια δύσκολη στιγμή της ζωής σου! Άν βέβαια είσαι πιστός και αγωνίζεσαι για τη σωτηρία σου.

Δοξολογικό έργο

Οι αγγελοι δέν είναι ανένεργητα όντα. Είναι ενεργητικότητα και δραστηριότητα. Μιλώντας ανθρώπινα, θά μπορούσαμε να πούμε, πώς είναι τριπλό τό έργο τους.

1. Δοξολογικό. Ακατάπαυστο ακούγεται τό τραγούδι των αγγέλων γύρω από τό θρόνο του Θεού. Κι αφού είναι τρισήλιος ο Θεός, τρισάγιος είναι και ο ύμνος των αγγέλων: «Άγιος, Άγιος, Άγιος, Κύριος Σαβαώθ». Ασύλληπτο τό μεγαλείο του αγγελικού ύμνου και της αγγελικής μουσικής στην ανθρώπινη ακουστική. Δέν υπάρχουν στη γή ήχοι και νότες, πού να μπορούν ν' αποδώσουν τη μουσική των αγγέλων, μία μουσική πού απολαμβάνουν όλοι οι «λελυτρωμένοι», όλοι οι άγιοι. Πρόκειται για ούράνια συναυλία, πού θά την ακούσουν όσοι από μάς άξιωθούν να μεταστούν στο χώρο των άυλων πνευμάτων, «όπου ήχος εορταζόντων».

Φαντασθείτε να υπήρχε ραδιοφωνικός σταθμός, πού να μετέδιδε τό τραγούδι των αγγέλων! Τι όμορφα θάταν! Κι όμως, κάποτε έγινε αυτό. Για λίγη ώρα λειτούργησε τέτοιος ούράνιος, αγγελικός ραδιοφωνικός σταθμός. Πότε; Τη νύχτα της Γεννήσεως. «Έξαίφνης εγένετο σύν τῷ αγγέλῳ πλήθος στρατιάς οὐρανοῦ αἰνούντων τόν Θεόν καί λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2, 13-14). Τι κρίμα! Δέν υπήρχε τότε μαγνητόφωνο να μαγνητοφωνήση την έκτακτη του

αγγελικού τραγουδιού!

Δοξολογικό τό πρώτο έργο των αγγέλων. Δοξολογικός πρέπει να ναι κι ο δικός μας λόγος. Όλα για τη δόξα του Θεού. Και ή προσευχή μας δοξαστική πρωτίστως πρέπει να ναι. Ύστερα εύχαριστική και παρακλητική. Τό στόμα μας να ναι κιθάρα δοξολογίας του Θεού.

Διακονικό έργο

2. Τι είναι οι αγγελοι; Όραιοτατο όρισμό δίνει ο απόστολος Παύλος. «Οὐχί πάντες εἰσὶ λειτουργικά πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τούς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;» (Έβρ. 1,14). Διακονοῦν. Υπηρετοῦν τό Θεό. Ίδιαίτερα διακόνησαν και διακονοῦν τό σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία του ανθρώπου. Να μερικές αγγελικές διακονίες. Αγγελος στον εύαγγελισμό της Παρθένου (Λουκ. 1, 26-38). Αγγελος στον Ίωσήφ, τόν προστάτη της Παρθένου (Ματθ. 1,20. 2,13. 2,19. 2,22). Αγγελος στους μάγους πού πήγαν να προσκυνήσουν τόν «τεχθέντα Βασιλέα» (Μα. 2,12). Αγγελος στους ποιμένες της Βηθλεέμ (Λουκ. 2,9-12). Αγγελος στο όρος των ελαιών (Λουκ. 22,43). Αγγελοι διακονοῦν τό Χριστό μετά τούς πειρασμούς του. «Καί ἰδοὺ αγγελοι προσήλθον καί διηκόνουν αὐτῷ». (Ματθ. 4,11) Αγγελοι λευκοφορεμένοι στην Άνάσταση (Ίωάν. 20,12). Αγγελοι λευκοφορεμένοι στην Άνάληψη (Πράξ. 1, 10). Αγγελοι στην πρώτη επί γής παρουσία του Χριστού. Αγγελοι θά

τόν διακονοῦν και κατά τη δεύτερα παρουσία του. Θά έλθει «καί πάντες οι άγιοι αγγελοι μετ' αὐτοῦ» (Ματθ. 25,31).

Οι αγγελοι δέν διακονοῦν μόνο τό Θεό. Διακονοῦν και τούς ανθρώπους του Θεού: «Τοῖς αγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε» (Ψαλμ. 90,11). Έχει δώσει έντολή ειδική ο Θεός σε κάποιον αγγελο να σε φυλάττει. Είναι ο φύλακας αγγελος. Πόσες φορές γλύτωσες, γιατί σ' έπιασε ο αγγελός σου από τό χέρι και σε έσωσε! Πόσες φορές τά μικρά παιδιά σώζονται, γιατί ο αγγελός τους στέκει άγρυπνος κοντά τους και τά προστατεύει!

Άγγελικό έργο

3. Τό τρίτο έργο των αγγέλων τό εκφράζει τό όνομά τους. Αγγελοι λέγονται και αγγελικό έργο κάνουν. Αγγέλουν τό πρόσταγμα του Κυρίου. Μεταφέρουν τά μηνύματα του ούρανο. Είναι αγγελιοφόροι του ούρανού κόσμου. Από όλα δέ τά μηνύματα, πού μέσα στους αιώνες έχουν αγγελοι μεταφέρει στη γή, τό ωραιότερο και συγκλονιστικότερο είναι τό μήνυμα πού μεταδόθηκε τη νύχτα της Γεννήσεως στους ταπεινούς και άπλοικούς βοσκούς της Βηθλεέμ: «Ίδού ευαγγελίζομαι ὑμῖν χαράν μεγάλην, ἥτις ἐστὶ παντὶ τῷ λαῷ, ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ» (Λουκ. 2, 10-11). Τό μήνυμα αυτό θάπρεπε να μεταδίδεται κάθε μέρα σε έκτακτο δελτίο από τούς ραδιοφωνικούς σταθμούς της γής. Και κάθε πιστός θάπρεπε να μεταδίδει παντού τό σωτήριο αυτό μήνυμα.

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Στόν Πλατύλιθο, τό Μεγάλο Μετέωρο

Γράφει ή Αρχαιολόγος κ. ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

«Βρήκαμε τό δίχτυ στη ρίζα του βράχου. Υπήρχε ένα χαλάκι στο κάτω μέρος για να καθίσει ο επιβάτης. Κρεμόταν από ένα γάντζο και μόλις ανασηκωνόταν άρχιζε να στριφογυρίζει. Αυτή ή περιστροφή ήταν ή μοναδική δυσαρέσκεια κατά την άνοδο. Βέβαια ή άνωμαλία μπορεί να τακτοποιηθεί ώστε τό δίχτυ να άνεβαίνει σταθερά με ένα άλλο σχοινί πού πρέπει να κρατάει κάποιος στη βάση του βράχου. Άλλα αυτά αποτελούν πολυτέλειες. Η μόνη μέριμνα των άγιών πατέρων είναι να άνεβάζουν γρήγορα τό δίχτυ και να τό κατεβάζουν άπαλά. Για κείνους πού ζαλίζονται ή καλύτερη συμβουλή είναι να κλείνουν τά μάτια».

(Απόσπασμα από τόν Λήκ στο έργο του Κ. Σιμόπουλου: Ξένοι ταξιδιώτες στην Έλλάδα, Αθήνα 1975, τ. Γ1, σελ. 503).

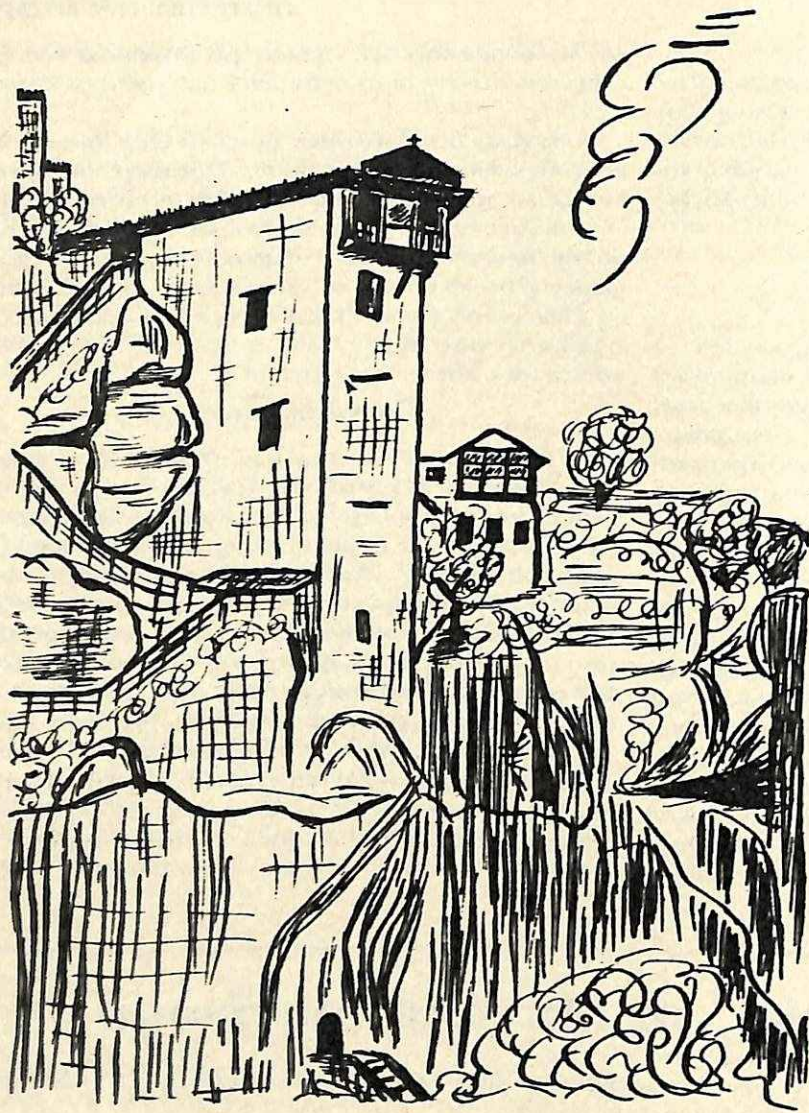
Οι μυρμηγκίες των έπισκεπτών

των Μετεώρων περιεργάζονται συνήθως στα πεταχτά τό δίχτυ, τό παλάγκο ή βριζόνι όπως τό λέγανε παλιά, και συνεχίζουν την άνάβασή τους προς τόν ναό και τά άλλα κτίρια των μοναστηρίων πάνω στο πλάτωμα των βράχων. Ύστερα από μία άνώδυνη, άκίνδυνη και ως ένα μεγάλο βαθμό άνετη πρόσβαση στα Μετέωρα, τό δίχτυ αποτελεί άπλά ένα αξιοθέατο, κι όχι τόν συνδετικό κρίκο των άναχωρητών με τόν κόσμο, πού δέν ήταν λίγες οι φορές πού έσπασε με τραγικά αποτελέσματα.

Πλησιάζοντας στον βράχο του Μεγάλου Μετεώρου ή έντύπωση είναι κάπως διαφορετική απ' εκείνη πού δίνουν τά κτίσματα και ο βράχος άς πούμε του Αναπαυσά ή του Ρουσάνου ή της Αγίας Τριάδος. Εδώ δέν έχουμε ένα βράχο ψηλό και ντελικάτο να καλύπτεται στην κορυφή τέλειως από

τά κτίσματα ενός μοναστηριού πού συνωθούνται και στριμώχνονται πάνω του. Αντίθετα βρίσκεται κανείς αντιμέτωπος με έναν θεόρατο βράχο ύψους 613 μ. από την επιφάνεια της θάλασσας, 473 μ. από την κοίτη του Πηνειού και 413 μ. από τό κέντρο της Καλαμπάκας.

«Υψηλός και άπότομος, πλατύς και επιβλητικός, με ήγουμενική θά έλεγε κανείς θωριά, ύψώνεται στο δυτικό άκρο του πέτρινου δάσους ο άφιερωμένος στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος βράχος», σημειώνει επιγραμματικά ή Θεοτέκνη μοναχή στο «Πέτρινο δάσος των Μετεώρων», σελ. 139, και συμπληρώνει: «Τόσο μάλιστα είχε γίνει κοινή συνειδηση, ότι είναι τό «μεγάλο» των Μετεώρων Μοναστήρι, ώστε σε μία παλαιά χαλκογραφία του 1782, πού σώζεται ακόμα στη Μονή και πού παριστάνει όλα τά παλαιά των βράχων μοναστήρια, να μην

Τό Μ. Μετέωρο (Ι.Μ. Μεταμορφώσεως).

διατάσει ο καλλιτέχνης Μετεωρίτης Μοναχός Παρθένιος να παραστήσει άσυγκρίτως ύψηλότερο τόν θράχο τής Μεταμορφώσεως, ενώ σαν νάνους έχάραξε τριγύρω και τά πιά ύψηλά και μεγάλα σύγχρονα του μοναστήρια».

Μιά μικρή γέφυρα, μία σήραγγα άνοιγμένη στόν θράχο και σκαλοπάτια, λαξευμένα στόν θράχο κι αυτά, φέρουν στήν κορυφή του Μετεώρου τούτου πού έχει χώρο πολύ και για περίπατο και για περιουλλογή με πολλά καθίσματα μοναχών και για μάζεμα λουλουδιών μά και για μία πίστα προσγεώσεως σέ περίπτωση ανάγκης, έλικόπτερου. "Ό,τι στόν "Αναπαυσά είναι σέ άλλοπαλλήλους όρόφους έδω είναι με άνεση άπλωμένο - κάπου πενήντα στρέμματα επιφάνεια έχει στήν κορυφή.

Πρώτος οικιστής και κτήτωρ του Μ. Μετεώρου υπήρξε ο όσιος "Αθανάσιος ο Μετεωρίτης. Γεννημένος στήν "Υπάτη τό 1303 έχασε μικρός τούς γονείς του και μετά από πολλές περιπέτειες έφθασε με τόν γέροντά του, Γρηγόριο, στήν «έρημική τών Σταγών θραχώδη περιοχή» και τό 1344 έγκαταστάθηκε στόν Πλατύλιθο πού τόν μετονόμασε σέ Μετέωρο, πιά λόγια. Συνέταξε τόν κανονισμό του κοινόβιου με αυστηρότητα και σύνεση και πατερνικές άρχές. "Ανάμεσα στα βασικά του άρθρα ο κανονισμός όρίζει: «'Εν τώ καθολικώ κελλίω πάντας έν κοινοβίω πολιτεύεσθαι' μίαν γνώμην' έν θέλημα' (Α'). Ξένα πράγματα κοσμικά μή παραδέχεσθαι (Ε'). Κτήσιν δέ ιδιόκτητον μηδ' όλως πολιτεύεσθαι έν

αυτοίς. Διά τούτο γάρ λέγεται κοινόβιον' όπου γάρ ούκ ένι ή τοιαύτη ισότης, ού χρή όνομάζεσθαι κοινόβιον, αλλά συνέδριον ληστών και ιεροσούλων κατοικία (Θ'). Γυναίκα μή προβαίνειν του τεταγμένου "Ορους (Ι').

Ο κανονισμός αυτός θεωρήθηκε άνέκαθεν ως ο «καταστατικός χάρτης» τών μονών τών Μετεώρων (μάλιστα ή άπαγόρευση τής εισόδου τών γυναικών ίσχυε ως τό 1948) και διασώθηκε από τόν βιογράφο του όσιου "Αθανασίου.

Ο χώρος έδω δέν επιτρέπει να αναφερθούμε περισσότερο στή μεγάλη αυτή μορφή του μετεωρίτικου μοναχισμού, πρέπει όμως να σημειωθεί ότι ή άκτινοβολία τής προσωπικότητάς του τράβηξε έναν βασιλιά από τόν θρόνο του και τόν έφερε ντυμένο με τό μοναχικό σχήμα στό Μ. Μετέωρο. Πρόκειται για τόν "Ιωάννη Ούρεση Παλαιολόγο, γιό του Συμεών Ούρεση και τής Θωμάδας Παλαιολογίνας, πού άφησε τό κράτος του -τή Θεσσαλία και τήν "Ηπειρο- σέ συγγενή του και παίρνοντας τό όνομα "Ιωσάφ πήγε κοντά στόν όσιο "Αθανάσιο και μάλιστα τόν διαδέχθηκε μετά τόν θάνατό του στή διοίκηση του μοναστηριού. Τό όνομα "Ιωσάφ δέν τό πήρε τυχαία. "Όπως ο παλαιός εκείνος βασιλιάς τών "Ινδιών, γιός του επίσης βασιλιά "Αβεννήρ, πού έζησε τόν 4ο αιώνα περίπου «Ζήλω τά Βασιλεία του παμβασιλέως, ώκησεν υίός γήνιου βασιλέως» και με σκληρούς άγώνες έμεινε πιστός στόν Χριστιανισμό και έγκατέλειψε τόν θρόνο και τά μεγαλεία για να ζήσει στήν έρημο, έτσι και ο "Ιωάννης προτίμησε τήν «λιθόπολη» τών Μετεώρων.

Στή μονή Μεταμορφώσεως θα περιοριστούμε στό Καθολικό, άν και υπάρχουν και άλλα αξιομνημόνευτα και αξιοθέατα κτίρια -όπως ή Τράπεζα, πού στεγάζει σήμερα τό πολύτιμο μουσειό τής μονής- και τρεις ακόμη ναοί ("Αγίου "Αθανασίου, Κωνσταντίνου και "Ελένης, Τιμίου Προδρόμου). "Όσοι άσχολήθηκαν με τό Καθολικό του Μ. Μετεώρου μιλούν με λόγια θαυμαστικά γι' αυτό τό μνημείο. Κάνουν πρώτα πρώτα λόγο για τίς διαστάσεις του πού είναι φυσικά οι μεγαλύτερες στα Μετέωρα,

(Συνεχίζεται)

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΟΡΕΣΤΗ ΛΟΥΡΙΔΗ

Τό παιδικό παραστράτημα και ή έγκληματικότητα τών νέων

(ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΙΣ)*

Μέρος Β'

Η ανά τόν κόσμο επίπλαστη εύημερία και ο άμοραλισμός συντέλεσαν και αυτά - έκτός άλλων, πού θ' αναφέρουμε στή συνέχεια - στήν επί τό χειρότερο κοινωνικο-πολιτική μεταλλαγή, στήν μέ καταφανή πιά συμπτώματα ήθική καχεξία, στις έσωτερικές διαμάχες και ταραχές, ως και στις βιαιότητες, πού έκδηλώνονται πιά και στους δρόμους.

Ποιός, λοιπόν, θα μεριμνήσει έγκαιρα και άποφασιστικά για τήν επιβίωση τών έθνικών παραδόσεων, τής πολιτιστικής κληρονομίας, τών ινδαλμάτων και τών ιδανικών, τής ιστορίας και τής φυσιογνωμίας άκόμη τής Χώρας; Ποιός θα αναλάβει τήν έκρίζωση τών αιτίων τής ήθικής και ψυχικής καταπτώσεως τών νέων εκείνων πού διάγουν ζωή δίχως νόημα, είναι συνεχώς «άνικανοποίητοι» και μόνιμα «κουρασμένοι», αισθάνονται παντού και πάντα «κενό», καίρέτουν, χωρίς πίστη, χωρίς ιδανικά και ένδιαφέροντα προς τήν πνευματική και σωματική αυτοκαταστροφή και έξουθένωση;

Ποιός θα παρεμποδίσει τούς νέους αυτούς να κυβερνώνται μόνο από τά ένστικτά τους, να γίνονται, έτσι, δούλοι τής πιά άφόρητης και στυγνής δουλείας, να καταλύουν κάθε ήθική δέσμευση και κάθε ανώτερο κύρος, να διέρχονται τή ζωή τους χωρίς ύψηλους στόχους και ύγιεις προσανατολισμούς, να διαπνέωνται μόνιμα από προστράτειο πνεύμα και να επιδεικνύουν άπρόκαλπτα τόν γυμνισμό τής παθολογικής και δίχως φραγμούς έρωτικής ζωής τους, τόν άκρατο και επιδειξία «πανσεξουαλισμό» τους;

"Αλλ' έκτός τούτων, μία μερίδα τών νέων, αντί τής βιώσεως τών ιδανικών, αντί τής ήθικής ζωής, ακολουθούν, χωρίς αντίσταση και χωρίς πίστη, τις ζωώδεις και έγωιστικές τάσεις τους. Λησμονούν ότι ο σήμερα υπάρχων - έστω και άπατηλώς - υλικός παράγων, αυτός καθ' έαυτόν, όχι μόνο δέν επιλύει, αλλά, πολλάκις, καθιστά πολυπλοκώτερα τά προβλήματά τους, όπως άποδείχθηκε σέ πολλές Χώρες. Δέν είναι δέ, δυστυχώς, λίγες οι περιπτώσεις, κατά τις όποιες νέα παιδιά έθεσαν τέρμα στόν άνούσιο και στερούμενο νοήματος βίο τους, για να εύρουν τήν γαλήνη, όπως άνέγραψαν σέ προθανάτια σπαραξικάρδια σημειώματά τους.

Τί άλλο, λοιπόν, έκτός απ' τά προαναφερθέντα, πταίει για τό νεανικό παραστράτημα και τή μανία αυτοκαταστροφής νέων παιδιών; Πρέπει να ένοχο-

ποιηθούν επίσης ή άθεία, ή άπιστία, ή άπουσία ιδανικών, ή παρατηρουμένη και συνεχώς γενικευόμενη και καθημερινώς επιδεινούμενη ιδεολογική σύγχυση, ή καθολική άμφισβήτησις και ο «πανσεξουαλισμός».

"Αλλ' άς διερευνήσουμε, με λίγα λόγια, τά αίτια αυτά.

Η άντιθετική τής πίστεως - δηλαδή, στό θρησκευτικό χώρο - ή άπιστία, έκφράζει γενικά όσους δέν δέχονται ή άρνούνται τήν ύπαρξη κάθε θείας άποκαλύψεως και, άκόμη γενικώτερα, κάθε θρησκευτικής αλήθειας. Σήμερα ή άδιαφορία για κάθε θρησκεία είναι ή περισσότερο διαδεδομένη μορφή τής σύγχρονης άθείας.

"Αλλά, ούτε αυτοί οι θιασώτες τής άθείας, ούτε και οι έξ όνόματος δήθεν τής "Επιστήμης κήρυκες του θανάτου του Θεού - όπως παλαιότερα οι φιλόσοφοι Κέλσος και Πορφύριος και οι σύγχρονοι Νίτσε και Ζάν-Πώλ-Σάρτρ- είναι, στα έσώτερα βάθη τους, ξένοι προς τήν παγκοσμιότητα τής θρησκείας και τήν παγκυριαρχία της στη ζωή. Η θρησκεία, και σαν παγκυριαρχία της άντικειμενικού πνεύματος του πολιτισμού και σαν στοιχείο του έσωτερικού μας κόσμου, σαν ένδόμυχη κατάσταση του ύποκειμένου, είναι φαινόμενο καθολικό, φαινόμενο μη ύποκείμενο σέ όλεθρο.

Εξ άλλου, τά παιδιά έχουν ανάγκη από πίστη και ιδανικά. Και τά δυό, αλλάζουν τή ζωή τους, δίνουν σ' αυτή νόημα βαθύ, ύψηλό περιεχόμενο και καταξίωση.

Κατά τά μέσα του 5ου π.Χ. αιώνας, ο «εύγονιστής» φιλόσοφος Μένανδρος έλεγε: «Νεότης δίχως πίστη είναι ήμέρα δίχως ήλιο. Νεότης χωρίς ανώτερες έμπνεύσεις, χωρίς ψυχή, χωρίς ιδανικά, παρέρχεται και ή παρουσία της στόν κόσμο τούτο δέν είναι δημιουργική, αλλά άσημη και σκοτεινή». Η πίστις προς τό Θεό και προς τις αιώνιες ήθικές άξίες εκέντριζε άλλοτε και έφλόγιζε τις νεανικές καρδιές μας, μάς γέμιζε με αισιοδοξία, με δημιουργική όρμη και θάρρος για τήν άντιμετώπιση τών σκοπέλων και τών άντιξοότητων, μάς γέμιζε τέλος, με τήν άτυχώς άγνωστη σήμερα σέ πολλούς νέους άληθινή χαρά τής ζωής, μιας ζωής ολοκληρωμένης, μιας ζωής πού χαρακτηρίζεται και δονείται από καλώς κερδισμένη και καλώς προσφερομένη πληρότητα και έντέλεια.

Πώς όμως, ο σύγχρονος νέος να είναι ή να γίνει θρησκευών, δηλαδή να άκούει και να ένστερνίζεται

τήν φωνή του Θεού και να τηρεί τα παραγγέλματα της Θρησκείας;

Πώς να αναζητήσει τις αληθινές πηγές της γαλήνης, πώς να επικαλεσθεί το αιώνιο φως, όταν πορεύεται συνεχώς στο βαθύτατο σκοτάδι, στο απόλυτο έρεβος;

Πώς να εύρει την λύτρωση, όταν κατέρχεται στα έγκατα της άπωλειας;

Πώς να ελπίσει στο καλύτερο, όταν στερείται ευδοκίας, δηλαδή όταν στερείται καλής θελήσεως για το καλύτερο;

Αλλά, πώς άντεδράσαμε έμεις οι μεγαλύτεροι στην ηλικία και οι φθασμένοι στις έπιστήμες και στις τέχνες, κατά της σύγχρονης ψευδοεπιστήμης σημερινών ψευδοεπιστημόνων;

Πώς κατακεραυνώσαμε τους ήμιαθεείς και κακό-βουλους αυτούς σοφιστές, όταν ισχυρίζονταν ότι ή θρησκεία έδρασε έναντιόν κάθε έπιστημονικής προσπαθείας;

Λησμονούν, οι ήμιαθεείς ή οι μέ φθόνο συνειδητά κακογλωσσούντες έπιστημονικοί, ότι «Κύριος έδωκεν ανθρώποις Έπιστήμην ένδοξάζεσθαι έν τοίς θαυμασίοις Αυτού»;

Αλλά, τί πράττουν, έν προκειμένω, οι πνευματικοί ταγοί, οι φύσει και θέσει υπεύθυνοι για τη σωματική και κυρίως για την ψυχοπνευματική υγεία και ανάπτυξη των παιδιών και γενικώτερα της νεότητας, που είναι και πρέπει να παραμένει ή χρυσή έλπίδα και το άτιμητο κόσμημα του Έθνους και της Κοινωνίας;

Τί πράττουμε έμεις οι μεγαλύτεροι στην ηλικία και οι παιδαγωγοί για την έλκυστική και έποικοδομητική μετάδοση της πίστεως προς το Θείο και τα Ίδανικά; Μήπως δέν διηθούν για αληθινή μόρφωση τα παιδιά; Πού, τό ειλκρινές και θερμό προς αυτά ένδιαφέρον, ως και, πρό πάντων, ή απαραίτητη συμμοσφοράί προς αυτά του καλού παραδειγματισμού των μεγαλύτερων στην ηλικία, των φθασμένων στις γνώσεις, στην έπαγγελματική και κοινωνική ευδοκίμηση; «Διδάσκαλος και οδηγός των νέων γίνεται μόνον εκείνος, ό όποιος έδίδασκε και ανακαίνισε τόν ίδιον τόν έαυτόν του πρώτον», έλεγε ό Προφήτης Έρεμίας, για να προσθέσει μετά απ' αυτόν ό Γρηγόριος ό Θεολόγος: «Δεί πρώτον φώς γενέσθαι και ύστερον άλλους φωτίσαι». Τέλος, άς μή λησμονούμε, έμεις οι πρεσβύτεροι, τό Ευαγγελικό: «Τί δέ βλέπεις τό κάρφος έν τω όφθαλμώ του άδελφού σου, τήν δέ έν τω σω όφθαλμώ δοκόν ου κατανοείς».

Μήπως, ή νεολαία των αλητών, των «χίππυς», των τοξικομανών των άκλουικών, των άμφισθητησιών, των ευδαιμονοθηικών, των παραξιών και των παραστρατημένων - γενικώτερα και μέ μιά λέξη νέων - άπαγοητευμένη από τούς τεχνητούς παραδείσους των «ναρκωτικών», των άτμών του άλκοού και της άλητικής διαβιώσεως -, δέν αναζητεί τόν αληθινό έαυτό της, τό σκοπό και τήν άποστολή της ζωής, τόν Λυτρωτή, τόν Σωτήρα των ψυχών και τήν Άλήθεια, άσχετα άν δέ τά βρίσκει, γιατί, άπλούστατα, έλάχιστοι και έλάχιστα φωτισμένοι και καλοδιατεθειμένοι φρόντισαν πραγματικά να τήν βοηθήσουν και να τής συμπαρασταθούν άποτελεσματικά για τό σκοπό αυτό;

Πόσοι από μās άνταποκρίθηκαν ειλκρινά στον πόθο

για πραγματική αγάπη, που λείπει απ' τή νέα γενιά; Γιατί ό άνθρωπος πλάσθηκε απ' τό Θεό για ν' αγαπά.

«Ό Θεός αγάπη έστί», αλλά αγάπη καθολική, πολυδιάστατη, άνοιχτόκαρδη, καλοπροαίρετη κι' αυθόρμητη.

Τό δρόμο αυτό της αγάπης, μόνο ό Χριστός μπορούσε ν' άνοίξει, γιατί μόνο αυτός απ' όλους τούς δασκάλους του κόσμου είναι Θεός και άνθρωπος.

Έξ άλλου, γιατί διαφεύγει της προσοχής μας τό γεγονός ότι, πολλές ψυχαναγκαστικές νευρώσεις και οι έκ τούτων ψυχοσωματικές διαταραχές, ή ροπή προς άμοραλισμό, προς «πανσεξουαλισμό», προς διαφθορά ψυχής και σώματος, προς τοξικομανία και προς έγκληματικότητα άκόμη, δυνατόν να έχουν σαν γενεσιουργά αίτια και τήν ύπεροργάνωση, τήν ύποοργάνωση, τήν άποδιοργάνωση και τήν ψευδοοργάνωση της οικογενείας;

Μέ λίγες λέξεις, ή λανθασμένη συμπεριφορά, ή ήθική κατωλίθησις, ή συναισθηματική ψυχρότης και ή άνύπαρκτη έποπτεία των γονέων, άποτελούν σοβαρούς παράγοντες, οι όποιοι καλλιεργούν και άναπτύσσουν τήν παιδική άσυνδοσία, στη συνέχεια τό νεανικό παραστράτημα και τελικά τήν έγκληματικότητα και τήν αυτοκαταστροφή των έφήβων.

Έξ άλλου, υπάρχουν; και άν υπάρχουν, τί πράττουν οι «Κριτικές Έπιτροπές» για τόν έλεγχο των κινηματογραφικών ταινιών και των προγραμμάτων της Ραδιοφωνίας και της Τηλεοράσεως; Γιατί έπιτρέπεται ή προβολή φρικωδών ταινιών βίας και άηθιαστικού πορνογραφικού περιεχομένου, χρησιμοθηρικών και κερδοσκοπικών, ψυχοφθόρων κατασκευασμάτων;

Μέ αυτό, λοιπόν, τόν τρόπο προσφέρεται στα παιδιά μας πνευματική και καλλιτεχνική τροφή;

Έκείνο όμως, τό όποιο χρειάζονται σήμερα οι νέοι - μετά βέβαια από τήν άπόκτηση ιδανικών και ιδεωδών και τήν πίστη τους σ' αυτά - είναι ή άπεμπόλησις της ιδεολογικής συγχύσεως, κάτω απ' τήν όποία ζούν και πορεύονται. Η σύγχρονη διαταραχή των νέων δέν άποτελεί παροδικό ξεσπάσμα νεανικής όρμης και έφήμερης τρέλλας. Προσεκτικές παρατηρήσεις φωτισμένων παιδαγωγών και κοινωνιολόγων, άποδέχονται ότι ή διαταραχή αυτή των νέων έχει σαν υπόβαθρο τήν σύγχυση ιδεολογιών.

Έτσι, π.χ. σήμερα, όλοένα και πιό μεγάλος αριθμός νέων άτόμων άνήκει στο «νεοκατεστημένο», που καταπιέζει τό λεγόμενο παλαιό «κατεστημένο». Οι νέοι αυτοί άνήκουν στους ριζοσπάστες άντικαθεστωτικούς.

Η μεγάλη πλειονοψηφία των νέων - πλην, δυστυχώς, όπως είχε τονίσει κάποτε κι ό σημερινός Πρόεδρος της Δημοκρατίας μας, «ή έκνευριστικά άναποφάσιστη και άπαραδέκτα άτολημ πλειονοψηφία» άποδέχεται, σιωπηρά, τις παραδοσιακές άρχές.

Άλλο ποσοστό νέων, ύποστηρίζει, σαν μέση λύση, «μερικές βασικές μεταρρυθμίσεις».

Τέλος, μιά τέταρτη ομάδα νέων έντάσσεται στους ριζοσπάστες καθεστωτικούς, δηλαδή σ' αυτούς που πιστεύουν ότι οι μεταρρυθμίσεις των θεσμών της κοινωνίας είναι δυνατές μέσα στα πλαίσια του δημοκρατικού συστήματος και πολιτεύματος. (Συνεχίζεται)

Δευτέρα ή Τετάρτη και ποτέ Τρίτη. Κι άν ό καιρός βολεύει για τήν Τρίτη, θά πρέπει να δώσουν δυό τρεις τσαπιές από τ' άπόγευμα της Δευτέρας στο χωράφι. Γενικά, φροντίζουν ν' άρχίσουν τή σπορά «καλοφέγγου», μέ τή «γέμιση» δηλαδή του φεγγαριού. Πολλοί, όπως στην Κώ, δέν ξυρίζονται ώσπου ν' άποστειλουν.

Όσοι μένουν στο σπίτι εύχονται σ' αυτούς που φεύγουν: «ή ώρα ή καλή μπροστά σας. Καλή άρχή!».

Φτάνοντας οι ζευγάδες στο χωράφι, άφου άποζέψουν, γυρίζουν κατά τήν άνατολή, κάνουν τό σταυρό τους, παίρνουνε μιά χούφτα χώμα, τό φιλούν κι εύχονται: «Καλή γεροσύνη και καλό τέλος!» ή «ώρα καλή και καλά μπερκέτια» (Κως, Άκαρνανία). Κι άν είναι κοπέλα, προσθέτει: «Μοναχή μου τό σπέρνω, και μ' άλλον να τό θερίσω» - τόν άντρα που θά πάρει, δηλαδή. Άλλοι πάλι εύχονται: «Στ' όνομα του Θεού και της Παναγιάς!».

Μά κι οι περαστικοί δέ θά παραλείψουν να τούς εύχηθούν: «Όρα καλή και χίλια μόδια!» (να συγκομίσετε, δηλαδή - όπου τό μόδι έννοει μέτρο χωρητικότητας σιτηρών - ό άρχ. «μόδιος»).

Πρίν άρχίσει τή σπορά ό ζευγάς (ή «ζευγολάτης», «σπορολάτης» στην Κεφαλονία), θά ζέψει τά βόδια και θά τά ραντίσει μαζί μέ τά ζυγάλετρα και τή γή μέ τόν άγιασμό που έφερε από τό σπίτι. Θά κοιτάξει τήν κλίση του χωραφιού, για να βρει τό κατάλληλο μέρος που θ' άρχίσει. Θά πάρει τά ζώα, θά τά στρέψει προς τήν άνατολή, θά κάνει πάλι τό σταυρό του και λέγοντας «έλα, Χριστέ και Παναγιά», θά χαράξει τήν πρώτη «σποριά», τήν αυλακία, ένω οι άλλοι που τόν συνοδεύουν του εύχονται «καλή άρχή και καλά διάφορα».

Οι σποριές - γιατί θά τήν άκουλουθήσουν κι άλλες - είναι αυλακίες που φτάνει ό ζευγάς παράλληλες κατά μήκος του χωραφιού μιά μιά κι άφου σπείρει τήν προηγούμενη κάθε φορά, για να μή χάνει τό λογαριασμό κατά τή σπορά και σπείρει δυό φορές τό ίδιο μέρος ή και καθόλου. Αυτές είναι τρεις ως τέσσερις σε κάθε στρέμμα. Κάποτε γίνεται και τό «άνακεφάλισμα» (Κάρπαθος), διαγώνια αυλακία.

Να πώς περιγράφει μέ παραστατική ακρίβεια τό έργο της σποράς ό φιλόλογος Άναστάσιος Καρανάστας, συνάδελφος στη σύνταξη του Λεξικού της Άκαδημίας Άθηνών, πρό έτών, στο βιβλίο του «Οι ζευγάδες της Κώ» (στη «Λαογραφία», τόμ. 14ος του 1952 σσ. 270 κ. έξ. σελ. 279): «Αφου κόψει τήν πρώτη σποριά, αφήνει τά βόδια ζεμένα στ' αλέτρι κι άρχίζει να σπέρνει. Μέ τόν σάκκουλο κρεμασμένο στον άρτοτερό του ώμο, βηματίζει πάντα προς τά δεξιά μέ βήμα ρυθμικό και σταθερό προσπαθώντας να τηρεί τήν ίδιαν άπόσταση, και χουφτιάζοντας μέ τό χέρι τό σπόρο τόν έκτοξεύει μέ μισόκλειστα δάχτυλα, πάντα προς τήν άριστερή μεριά».

Άλλοι βάζουν τό σπόρο στην τσέπη της «ποδιάς», που τή ζώνουν στη μέση τους.

Μέσα στο σπόρο, καθώς είδαμε, άνακατεύουν οι χωρικοί και καρύδια. Άλλοι βάζουν και μήλα κι

άμύδαλα κι άπίδια. Άν μέ τό πρώτο χούφτισμα πιάσει ό ζευγάς καρύδι, τό σπάει για να δει τήν τύχη της σποράς. Άν βγει γερό, είναι καλό σημάδι. Άν βγει κούφιο, τόν πιάνει πίκρα (Άκαρνανία. Βλέπε τήν ώραία έργασία του Δ. Λουκόπουλου, Γεωργικά της Ρούμελης).

Όταν τελειώσει τήν πρώτη σποριά ό ζευγάς, ξεχωρίζει μέ τό μάτι άλλην ισόπλατη και παράλληλη προς τήν πρώτη, κι άρχίζει πάλι τήν ίδια δουλειά. Άν έχει βοηθούς βέβαια, σπέρνει τή δεύτερη σποριά, ένω άλλος ακολουθώντας τον ζευγαρίζει τήν πρώτη και «σπορογυρίζει» τό χώμα, για να σκεπαστεί ό σπόρος, να μην τόν φάνε τά πουλιά.

Από δύο παράγοντες έξαρτάται ή έπιτυχία της σποράς: από τό πώς θά χαραχτούν οι σποριές και πώς θά ρίξει τό σπόρο του ό ζευγάς. Οι σποριές πρέπει να είναι στενές και κοντές, για να συντομεύεται ή σπορά και να μην κουράζονται τά βόδια.

Η κοντή σποριά τρώει τό χωράφι / κι ή μακριά τά βόδια, λένε μερικοί, κι οι Καρπάθιοι, κάπως ύπερβολικά:

Σπορίδα κι άνεκεφάλισμα, ή άντρεία του ζευγά. Ό ζευγάς πρέπει να κάμει τήν πρώτη σποριά ολόισια, για να τήν έχει για βάση και να ξεχωρίζει τις άλλες ισόπλατες και παράλληλες.

Τό ριζιμο του σπόρου πάλι άπαιτεί μεγάλη τέχνη, και γιαυτό τ' αναθέτουν στους πιό γέρους κι έμπειρότερους ζευγάδες. Κατά τούς πολλούς, πρέπει να γίνεται άραιά:

Η άριά σπορά/νικά τήν άστοχιά (= τήν άποτυχία) (Νάξος) και για τήν οικονομία του σπόρου και για τήν καλύτερη άπόδοση. Καλύτερα βέβαια είναι τό άραιό σπάρσιμο να γίνεται σε σκอร์πιστά χωράφια:

Η σπορά σου σκorpιστή τσαι τά παιδιά σου βουνάριν (Κύπρος) γιατί άν δέ βρέξει στο ένα, θά βρέξει στ' άλλο, ένω τά παιδιά σου πρέπει να τάχεις συγκεντρωμένα.

Τό ιδεώδες όμως φαίνεται πως είναι τό «χρυσούν μέσον»: «ούτε ν' άριοσπείρεις ούτε να πικνοσπείρεις». Γιατί στη δεύτερη περίπτωση, θά βγούν πολλά κλωνία μαζί και θά πνιγούν. Άν άριοσπείρεις πάλι, θά βγούνε λίγα στάχια. Η άπόσταση πρέπει να ναι όση απαιτεί ό «ζωτικός χώρος», θά λέγαμε, για κάθε κλωνί. Στη Φθιώτιδα παίρνουν για μέτρο τήν πατημασιά του βοδιού: «Στό παχύ χωράφι, σε κάθε βοϊδοπατημασιά πρέπει να πέφτουν πέντε σπυριά. Στο άδύνατο, τόσα κι άλλα τόσα».

Η δουλειά διακόπτεται κατά τις δέκα ή ώρα και τό μεσημέρι, για να ξεκουραστούν και να φάνε άνθρωποι και ζώα, και τό βράδυ, για να συνεχιστεί τήν άλλη μέρα, ώσπου να τελειώσουν όλα τά χωράφια.

Κι όταν άδειάσει τό σάκκουλι, μέ τήν τελευταία σποριά, θά τό πετάξει πίσω του ό ζευγάς, για να προβλέψει, από τή στάση που θά πάρει, τήν άπόδοση του κόπου του: Άν πέσει μέ τό στόμα προς τά πάνω, είναι καλό σημάδι. Άν προς τά κάτω, κακό!

Άν περισσέψει σπόρος, τό λεγόμενο «άποσπόρι», τόν αλέθουν οι ζευγάδες, και μέ τό αλεύρι του κάνουν

Η ΣΠΟΡΑ

μιά «λειτουργία» (σάν πρόσφορο), πού τήν παίρνουν στην έκκλησία για νά εύλογήσει ο παπάς τή σπορά τους.

Ο χρόνος τής σποράς είναι διαφορετικός, καθώς είπαμε, κατά τόπους. Έχουμε τίς «πρωιμιές» και τίς «όψιμιές» (πρώιμες και όψιμες σπορές). Ποιές είναι οι καλύτερες; Είναι τόσο σχετική μέ τόν τόπο και τόν καιρό ή απόδοση, ώστε είναι δύσκολο ν' απαντήσει κανείς. Μολαταύτα, ας δούμε τί λέει πάνω στό θέμα τούτο πάλι ο λαός:

Έκατό πρώιμες σπορές, / ένεννηταενιά καλές, / υποστηρίζουν μέ πολλή βεβαιότητα οι Ζακυνθιοί.

Αν πετύχει ή όψιμη σπορά σου, / μήν τό πεις στά παιδιά σου, έπιβεβαιώνουν μ' άλλα λόγια οι Τσιριγώτες.

Οχτώβρης και δέν ήσπειρες, / όχτώ σουροι δέν ήκαμες, λένε μ' άλλους οι Μυκονιάτες συμπληρώνοντας σοφιστικά:

Νοέμβρης, νόα και σπέρνε, / Δικέβρης, δίκαια σπέρνε.

Η διαφορά φαίνεται κι από τούς αγίους-προστάτες τής σποράς, κατά τόπους. Έκτός από τό Σταυρό, στη Θράκη θεωρούν προστάτη τόν άγιο Δημήτρη, και γιαυτό τότε «βγάζουν» τό σπόρο κι ανάβουν τίς

«τζαμάλες» (μεγάλες φωτιές) διασκεδάζοντας μέ σουραύλια και κλαρίνια.

Σ' άλλα μέρη θεωρείται προστάτης ο άγιος Γεώργιος ο νεομάρτυς (3 Νοεμβρίου), πού γιαυτό πήρε και τήν προσωνομία... «Σπόρος», στην Κύπρο, ή «Σποριάρης», άλλου. Αύτή τήν ήμέρα στη Ρόδο σηκώνονται οι νοικοκυρές πρωί πρωί, κι άφου θυμιάνουν, βάζουν σ' ένα διαάκι τό σπόρο μαζί μ' ένα σκόρδο, ένα κρεμμύδι κι ένα ρόδι.

Η γιορτή τών Εισοδίων τής Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου) είναι άλλος ένας σπουδαίος σταθμός για τή σπορά, πού κατά τόπους φέρνει τήν άρχή ή τό μέσο τής σχετικής εργασίας. Αυτό φαίνεται κι από τά όνόματα πού τής δίνουν: «Αρχισπορίστρα» (στη Θράκη), «Μεσοσπορίσισα» (Πελ/σο, Κρήτη κ.ά.), «Πολυσπορίσισα» (Εύρυτανία, Δυτική Μακεδονία).

Σέ μέγαρα χωράφια, και μάλιστα μοναστηριακά, ή σπορά παίρνει πανηγυρικό χαρακτήρα, και πολλοί τρέχουν νά προσφέρουν δωρεάν τίς υπηρεσίες τους, για τό καλό τής ψυχής των.

Κι όταν τελειώσει πιά ή δουλειά, ο νοικοκύρης στρώνει τή «σπορόταβλα» (Κάρπαθος), όπου κάθονται όλοι και τρών και πίνουν, ενώ ή καλομένα γή άρχισε κιόλα ναχει τήν έγνοια του σπόρου πού τής έμπιστεύθηκαν.

Η θυσία του κάστορα

(Από τή 2η σελίδα)

άκτινες του ήλιου, φαινόταν τό χωριό, πού άρχισε, νά ξυπνά, και τό ποτάμι πού κρυβόταν μέσα στό πράσινο του όμορφου δάσους.

Κολύμπησαν ένάντια στό ρέμα.

Σέ λίγο ο ποταμός θά έφτανε στό ψηλότερο σημείο τής δύναμής του. Τό χιόνι έλιωνε όλοένα, κι άπ' τίς ψηλές κορυφές των βουνών τά ρυάκια, γελώντας και μουρμουρίζοντας, έρχονταν νά χυθούν στό ποτάμι.

Τό φράγμα σέ λίγο θά έπρεπε νά φτάσει στό μεγαλύτερο σημείο τής άντοχής του. Ήταν όμως γερό, και τό χωριό δέν είχε νά φοβηθεί τήν όργή του ποταμού μέ τά φουσκώματά του.

Για κάμποσες μέρες οι τρεις κάστορες άνέβαιναν τό ρέμα. Ξαφνικά ο Κράπ σταμάτησε χωρίς νά μιλάει. Ο Γκρόγκ και ο συντροφός του συνέχισαν τό δρόμο.

Μετά ήρθε ή σειρά του Κρίφ.

— Γκρόγκ, είπε, έγω...

— Ξέρω, ήταν ή απάντηση και ο Γκρόγκ συνέχισε μοναχός του.

Σταμάτησε, όταν ένα άνοιγμα άνάμεσα άπ' τούς πυκνούς θάμνους πού ήταν κοντά στις όχθες τόν άφησε νά δει ένα σūdεντρο από νεαρές λεύκες.

Ήταν μία φυσική ανάγκη τής φυλής του νά πλανιούνται μόνοι τους ως τήν άρχή του φθινοπώρου. Κι αυτός, όπως κι οι άλλοι άρσενικοί, γλεντούσε για καλά αυτή τή λευτεριά. Θά κατέβαιναν πιά στό χωριό όταν αυτό θά είχε τήν ανάγκη άπ' τή δουλειά όλων, ή για νά έπισκευασθούν οι ζημιές πού μπορούσε νά είχε κάμει τό φούσκωμα του ποταμού, ή για νά έφοδιαστούν οι άποθήκες.

Και ο Γκρόγκ άρχισε τήν καινούρια του ζωή.

Κολυμπούσε κατά μήκος του ποταμού, σταματώντας στη στεριά μονάχα για νά μασήσει τρυφερά βλασταράκια. Τή νύχτα κοιμόταν κοντά στις όχθες, έτοιμος, σέ περίπτωση κινδύνου, νά βουτήξει στό νερό.

Η «χρυσή έποχή» —έτσι έλεγαν οι κάστορες τό καλοκαίρι— έγερνε στό τέλος. Σέ λίγες μέρες ο Γκρόγκ θά κατέβαινε τό ποτάμι, για νά γυρίσει στό χωριό. Πέρασε μιά ώραιά έποχή, και τώρα, σ' όλη τήν άκμή των δυνάμεών του, ο Γκρόγκ ήταν περήφανος για τόν εαυτό του.

Μιά από κείνες τίς μέρες γνώρισε και τόν Έλ, τόν άγριέλαφο.

Ενώ βρισκόταν πάνω στην όχθη του ποταμού μασουλώντας ένα βλαστό, ο άγέρας του έφερε μία μυρουδιά καινούργια, παράξενη. Συμμαζεύτηκε, έτοιμος νά βουτήξει.

Τώρα άκουγε και τόν θόρυβο, πού δυνάμωνε σιγά-σιγά. Πλησίαζε μ' ένα άργό, κουρασμένο βάδισμα κατά τό ποτάμι, ένα είδος αλόγου, αλλά μέ δύο κέρατα στό μέτωπο.

Ο Γκρόγκ τό κοίταξε περίεργα. Έκείνο όμως πού του τράθηξε τήν προσοχή περισσότερο, ήταν ή μία πλευρά του αλόγου εκείνου, μέ τά μεγάλα και πλακουτσωτά κέρατα, όπου από ένα βαθύ σχίσμο

έτρεχε πολύ αίμα. Κόντευε νά φτάσει στό ποτάμι, όταν, ξαφνικά, σωριάστηκε χάμω.

Ο Γκρόγκ δέν ήξερε τί νά κάνει. Έκείνο τό παράξενο αλόγο δέν άνήκε στη φυλή του. Δέν ήταν ούτε καν φίλος του. Απομακρύνθηκε αδιάφορος, όταν άκουσε από μακριά κάποιον άλλο θόρυβο. Και τό παράξενο ζωο θά έπρεπε νά τόν είχε άκούσει, γιατί τό είδε νά κάνει προσπάθειες για νά σηκωθεί.

Αύτή τή φορά κατάλαβε άμέσως για τί πράγμα πρόκειται.

Ήταν ο ίδιος θόρυβος πού είχε άκούσει πέρυσι, όταν κινδύνευε νά καταστραφεί τό χωριό κι αυτός τό είχε σώσει. Ο άγέρας του έφερε τή μυρουδιά κάποιου πού πλησίαζε.

— Είναι ο άνθρωπος! Μουρμούρισε μέσα του.

Ενωσε τό αίμα του να κυκλοφορεί μέ γρηγοράδα στις φλέβες του κι ένα ρίγος διαπέρασε τό κορμί του.

Ο Γκρόγκ δέν ήταν φοβητσιάρης, μά δέ συμπαθούσε από φυσικού του τά αίματα και τό κρέας. Ποτέ δέν είχε πολεμήσει, παρά όταν χρειαζόταν νά γλιτώσει τή ζωή του.

Μά ο άνθρωπος είχε υποχρεώσει πέρυσι τήν άποικία νά φύγει. Έξ αιτίας του ο Μπέρκελ, ο πατέρας του, δέν υπήρχε πιά!

Γι' αυτό και δέν έφυγε.

Πλησίασε τό παράξενο αλόγο, πού στό θόρυβο γούρλωσε φοβισμένο τά γλυκά του μάτια.

— Ποιός είσαι; ρώτησε ο Γκρόγκ.

— Ο Έλ, ο άγριέλαφος. Έσύ;

— Ο Γκρόγκ, ο κάστορας. Είμαι φίλος.

— Φύγε τότε. Ο άνθρωπος μέ γυρεύει. Σέ λίγο θά ναι εδώ.

— Φύγε κι εσύ! άπάντησε ο Γκρόγκ.

— Θά ήθελα νά φύγω, μά δέν μπορώ.

— «Έκείνος» (άπόφευγε ακόμη και νά προφέρει τό όνομα άνθρωπος), «έκείνος» θά σέ τσακώσει.

— Για μένα τελειωσε, δέν μπορώ πιά νά κινηθώ.

Και τότε ο Γκρόγκ σκέφτηκε κι έκανε πράγματα πού ο Έλ ούτε καν μπορούσε νά φανταστεί. Πήρε λίγη λάσπη από χάμω και τήν κόλλησε στην άνοιχτή πληγή. Τό αίμα σταμάτησε.

— Τώρα, Έλ, φρόντισε νά φτάσεις στό ποτάμι.

Λίγα μέτρα τόν χώριζαν από τό ποτάμι, μά ο άγριέλαφος ήταν άποκαμωμένος. Μόνο σέρνοντας κατάφερε νά μπει στό νερό.

Ο Γκρόγκ βούτηξε κοντά του.

— Έλ, πιάσε τήν ουρά μου μέ τό στόμα σου, του είπε.

Ο άγριέλαφος υπάκουσε. Μέ μία προσπάθεια άπεγνωσμένη ο κάστορας κατάφερε νά τόν σύρει ως τή μέση του ποταμού.

— Πάμε τώρα, τό ρέμα θά μάς μεταφέρει.

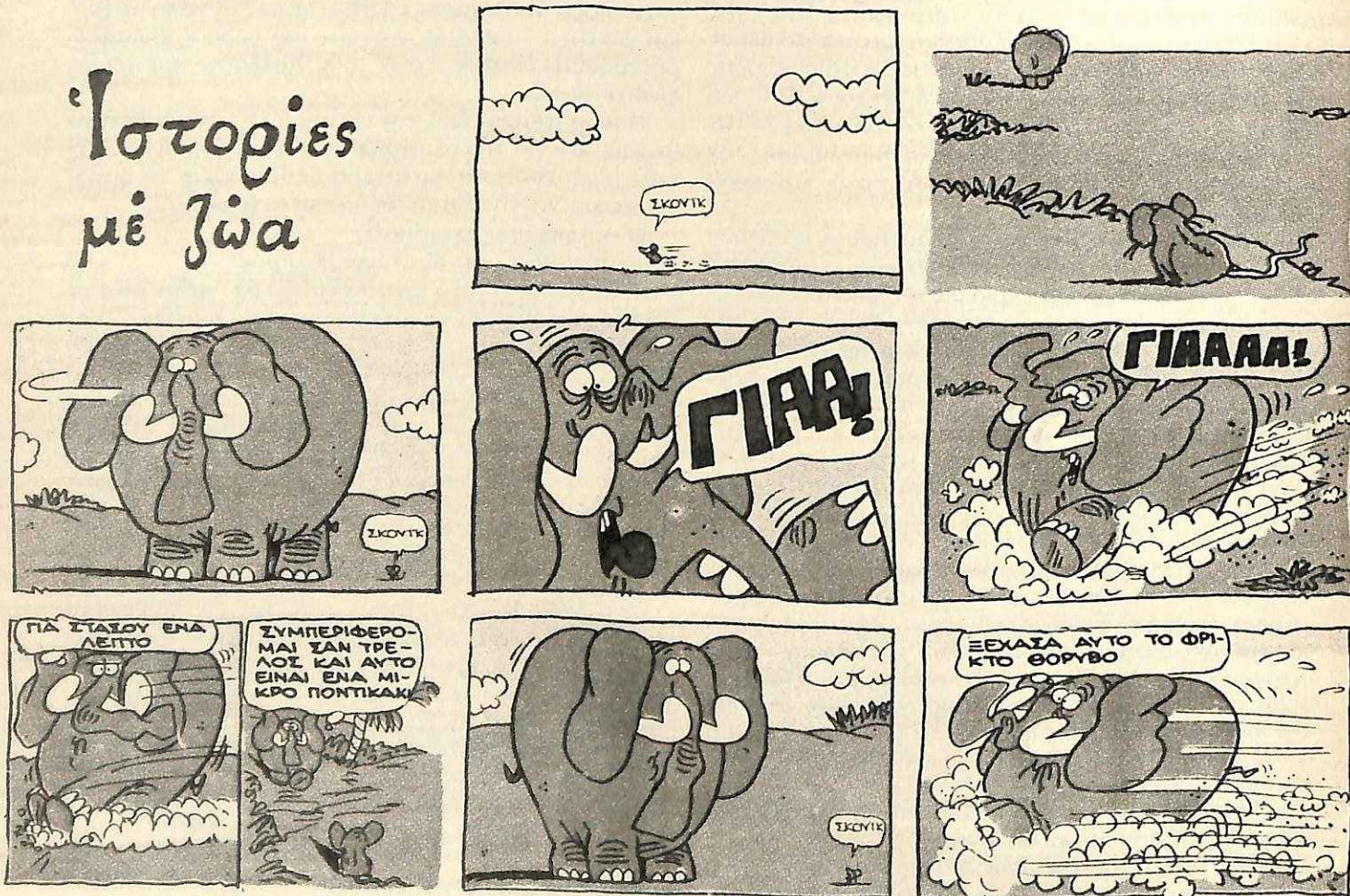
Ο άγριέλαφος άφησε τήν ουρά του κάστορα, και μέ τόν καινούργιο φίλο στο πλάι του, άφείθηκε νά σέρνεται άπ' τό ποτάμι.

Ο Γκρόγκ κατέβηκε στό χωριό όταν τά δέντρα άρχισαν νά μαδούν και ή γή νά σκεπάζεται μ' ένα κοκκινόχρωμο μανδύα. Οι δουλειές είχαν πιά άρχισει.

Εομίζε μαζί μέ τούς άλλους για νά έπισκευάσουν τό φράγμα, πού είχε πάθει πολλές ζημιές άπ' τίς άνοιξιάντικες φουσκομεριές.

(Συνεχίζεται)

Ιστορίες με ζώα

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Μετά την άπονομή του χρηματικού βραβείου Μιχαήλ Παπαβασιλείου κατά τόν έορτασμό του Ε.Ε.Σ.Ν. 'Ο Πρόεδρος του Ε.Ε.Σ. και ό 'Αντιπρόεδρος Ε.Ε.Σ. Νεότητος και άθλοθέτης μεταξύ δύο βραβευμένων.

" Από τήν όμιλία του καθηγητή Λουρίδη για τήν επέτειο της "Αλωσης. 'Ο Πρόεδρος μας επί του θήματος. Μπροστά του ή 'Ελληνική και ή Βυζαντινή σημαία, άριστερά τό Λάβαρο του Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Παλαιολόγου.